

۱

بسم الله الرحمن الرحيم

مجموعه چکیده مقاله های پنجمین همایش بین المللی

توسعه تحصیلات تکمیلی؛ فرصت ها و چالش ها

برگزار کننده همایش:

انجمن آموزش عالی ایران

مکان برگزاری همایش:

دانشگاه تربیت مدرس

خرداد ۱۳۹۲

۵TH INTERNATIONAL CONFERENCE OF IRANIAN HIGHER
EDUCATION ASSOCIATION (IHEA)

**DEVELOPMENT OF POSTGRADUATE
EDUCATION:
OPPORTUNITIES AND CHALLENGES**

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲

نوبت چاپ: اول

تعداد صفحات:

تیراژ :

ویراستار: سودابه حسن زاده بارانی کرد

حروف چینی و صفحه آرایی: ناهیده میرزائی

رئیس همایش:

دکتر یداله مهرعلی زاده

دبیر کمیته علمی همایش:

دکتر جواد حاتمی

دبیر کمیته اجرایی همایش:

دکتر خسرو تاج بخش

اعضای شورای سیاست گذاری و راهبری:

1. دکتر رسول پورعباس (رئیس دانشگاه علمی کاربردی)
2. دکتر ابراهیم خدایی (معاون وزیر و رئیس سازمان سنجش آموزش کشور)
3. دکتر بیژن رنجبر (رئیس دانشگاه تربیت مدرس)
4. دکتر محمدرضا سعید آبادی (دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو - ایران)
5. دکتر رضا عامری (سرپرست نظارت و ارزیابی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری)
6. دکتر محمود مولی نژاد (رئیس مرکز منطقه ای علوم و انتقال فناوری کشورهای حاشیه اقیانوس هند IOR-ARC)
7. دکتر یداله مهرعلی زاده (رئیس انجمن آموزش عالی ایران)

اعضای کمیته علمی

1. دکتر حمیدرضا آراسته (دانشیار دانشگاه خوارزمی)
2. دکتر محمدرضا آهنچیان (دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد)
3. دکتر صمد ایزدی (دانشیار دانشگاه مازندران)
4. دکتر احمد ایزدی یزدان آبادی (استادیار دانشگاه امام حسین "ع")
5. دکتر محسن ایمانی (استادیار دانشگاه تربیت مدرس)
6. دکتر رجبعلی برزویی (معاون آموزشی دانشگاه جامع علمی-کاربردی)
7. دکتر کورش پرند (دانشیار دانشگاه شهید بهشتی تهران)

۸. دکتر حیدر جانعلیزاده چوب بستی (دانشیار دانشگاه مازندران)
۹. دکتر فریبرز درتاج (دانشیار دانشگاه علامه طباطبایی)
۱۰. دکتر حسن رضا زین آبادی (هیات علمی دانشگاه خوارزمی)
۱۱. دکتر سید مهدی سجادی (دانشیار دانشگاه تربیت مدرس)
۱۲. دکتر عباس صادقی (دانشیار دانشگاه گیلان)
۱۳. دکتر پیمان صالحی (معاون پژوهش و فناوری دانشگاه جامع علمی کاربردی)
۱۴. دکتر ابراهیم صالحی عمران (دانشیار دانشگاه مازندران)
۱۵. دکتر مسعود صفایی مقدم (دانشیار دانشگاه شهید چمران)
۱۶. دکتر نعمت اله عزیزی (دانشیار دانشگاه کردستان)
۱۷. دکتر کوروش فتحی واجارگاه (استاد دانشگاه شهید بهشتی تهران)
۱۸. دکتر مقصود فراسخوخواه (هیات علمی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزشی عالی)
۱۹. دکتر هاشم فردانش (دانشیار دانشگاه تربیت مدرس)
۲۰. دکتر احمد فیاض بخش (استادیار دانشگاه تهران)
۲۱. دکتر مهدی فیض (معاون فرهنگی، اجتماعی و دانشجویی دانشگاه جامع علمی - کاربردی)
۲۲. دکتر محمدمین قانع راد (مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور)
۲۳. دکتر حسینعلی قبادی (دانشیار دانشگاه تربیت مدرس و دبیر ممیزی توسعه علوم انسانی)
۲۴. دکتر محدثه محب حسینی (مدیر بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو)
۲۵. دکتر مرتضی منادی (دانشیار دانشگاه الزهراء "س")
۲۶. دکتر گلنار مهران (دانشیار دانشگاه الزهراء "س")
۲۷. دکتر نسرین نورشاهی (هیات علمی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزشی عالی)
۲۸. دکتر محمد حسین یارمحمدیان (دانشیار دانشگاه علوم پزشکی اصفهان)
۲۹. دکتر محمد یمنی دوزی سرخابی (استاد دانشگاه شهید بهشتی)

۳۰. Professor Yang De Guang President of Chinese Association of Higher Education(CAHE) -
Shanghi Normal University

اعضای کمیته اجرایی همایش:

۱. سودابه حسن زاده (دبیر انجمن آموزش عالی ایران)
۲. ناهیده میرزایی (کارشناس انجمن آموزش عالی ایران)
۳. علی مهرعلی زاده (کارشناس امور مالی انجمن)

حامیان همایش

سازمان سنجش آموزش کشور
دانشگاه تربیت مدرس
دانشگاه جامع علمی کاربردی
سازمان علمی فرهنگی یونسکو دفتر منطقه ای ایران و خاورمیانه "UNESCO"
دفتر نظارت و ارزیابی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
مرکز منطقه ای علوم و فناوری اتحادیه همکاری های کشورهای حاشیه اقیانوس هند IOR
پایگاه استنادی مقالات کنفرانس ها Civilica

تاریخ های مهم:

تاریخ ارسال چکیده مقالات: ۲۰ مهر ماه ۱۳۹۱

iheamembers@yahoo.com

تاریخ اعلام پذیرش چکیده مقالات: ۳۰ آبان ماه ۱۳۹۱

تاریخ ارسال اصل مقالات: ۳۰ آذرماه ۱۳۹۱

تاریخ اعلام پذیرش اصل مقالات: ۳۰ دی ماه ۱۳۹۱

زمان برگزاری همایش: چهارشنبه خرداد ماه ۱۳۹۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۲	پیشگفتار / بداله مهرعلی زاده
۱۵	بررسی رابطه رشته قبولی با رشته تحصیلی در آزمون کارشناسی ارشد نمونه موردی: آزمون سال ۱۳۸۸ - گروه علوم انسانی / بهمن احمدی و ابراهیم خدایی
۱۶	بررسی و تحلیل روند توسعه تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی / بهروز کاوه‌ای
۱۷	بررسی تناسب بین دانشگاههای سنتی و مجازی با مقاطع تحصیلات آموزشی (کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا) / ابراهیم صالحی عمران و فاطمه رضایی
۱۸	بررسی و تحلیل نظام پذیرش نیمه‌متمرکز دانشجویان دکتری تخصصی در دانشگاه‌های دولتی کشور / بداله مهرعلی زاده، افسانه علیزاده و عبدالله پارسا
۱۹	بررسی وضعیت علمی داوطلبان پذیرفته شده در دوره‌های تحصیلات تکمیلی از منظر دانشگاه فارغ‌التحصیلی / سیما نقی زاده
۲۰	تحلیلی بر سیاست‌های توسعه تحصیلات تکمیلی / ابراهیم خدایی
۲۱	بررسی چالش‌ها و راهکارهای توسعه تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌های دولتی ایران / رحیم دباغ
۲۲	رویکردهای مدیریتی آموزش عالی کشور و تجربیات بین‌المللی / پری ناز بنی سی، وحید بنی سی و قنبرعلی دلفان آذری
۲۳	عرضه و تقاضای تحصیلات تکمیلی در آموزش عالی ایران / احسان جمالی
۲۴	مقایسه نگرش دانشجویان ایرانی و مالزیایی نسبت به وضعیت دانشگاه‌ها در عصر جهانی شدن (مطالعه موردی بین‌نوشهر و کوالالمپور) / مریم رضی کاظمی
۲۵	شناسایی و تبیین چالش‌های تحصیلات تکمیلی در رشته علوم تربیتی و ارائه راه‌حل‌های مربوطه از دیدگاه اعضای هیئت علمی و دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد بجنورد: یک مطالعه کیفی / ام کلثوم جنگجوی شجاع
۲۶	تحلیل قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها، تهدیدهای افزایش ظرفیت تحصیلات تکمیلی از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان / مجتبی زمانیان و لیلا سوخته زار
۲۷	بررسی دیدگاه اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان در خصوص نحوه برگزاری آزمون دکتری و نوع سوالات آن / لیلا سوخته‌زار، محمد شفیعی و محمد جواد لیاقتدار
۲۸	بررسی پیامدهای احتمالی آزمون نیمه‌متمرکز دکتری از دیدگاه اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان / لیلا سوخته‌زار و محمد جواد لیاقتدار
۲۹	بررسی موانع به‌کارگیری روش تدریس فعال در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه گیلان / عباس صادقی، فرهاد اصغری و مهدی یکرنگ صفاکار
۳۰	نقش و جایگاه توسعه مهارت‌های کلیدی در برنامه‌های نوین آموزش دکتری / پروین صولتی اصل، کبری صولتی اصل و حمیدرضا صادق محمدی
۳۱	همگرایی آموزش عالی در سطح جهانی و تأثیرات آن بر نظام‌های ملی مطالعه موردی: تحصیلات تکمیلی / پروین صولتی اصل، حمیدرضا صادق محمدی و کبری صولتی اصل
۳۲	بررسی نقش جهانی شدن بر تعلیم و تربیت از دیدگاه اساتید دانشکده‌های علوم تربیتی شهر اصفهان / زهره سعادت‌مند، فریده تاجی و فرزاد سعادت‌مند
۳۳	چالش‌ها، آسیب‌ها و بسترهای راهبردی جهت تحقق اهداف برنامه‌های تدوینی نظام آموزش عالی کشور در حوزه تحصیلات تکمیلی / علی‌رضا ولی‌پور
۳۴	بررسی چالش‌ها و چشم‌اندازهای کاربردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یاد‌دهی یادگیری از دیدگاه دانشجویان در

	دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)/ فرزاد سعادت‌مند، علی طغیانی، زهره سعادت‌مند و مصطفی شریف
۳۵	دکترای صنعتی: الگویی برای همکاری دانشگاه و صنعت در توسعه دوره‌های دکتری، فرصت‌ها، چالش‌ها و تجارب/ حمیدرضا صادق محمدی و پروین صولتی اصل
۳۶	نقش و جایگاه مدارس تحصیلات تکمیلی در آموزش دکتری: رویکردی جهانی/ حمیدرضا صادق محمدی و پروین صولتی اصل
۳۷	دانشجویان برای چه پژوهش می‌کنند؟ (مقایسه سبکهای انگیزش پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده های مختلف) / منیره صالحی، حسین کارشکی و محمدرضا آهنچیان
۳۸	بررسی چالش‌ها و نارسایی های تحصیلات تکمیلی در حوزه علوم انسانی تاملی بر نظرات دانشجویان (پژوهش کیفی) / هدا رومزی و فرانک امیدیان
۳۹	ترسیم و تحلیل وضعیت دوره های دکتری مشترک با دانشگاه‌های خارجی در ایران / نسرین نورشاهی، سید هادی مرجانی، غلامرضا ذاکر صالحی، داود حاتمی و حسین سمیعی
۴۱	توسعه‌ی حرفه‌ای تحصیلات تکمیلی: ضرورت توجه به کارکردهای دانشگاه در فرایند توسعه تحصیلات تکمیلی/ حمید فرهادی راد
۴۲	مقایسه خودکارآمدی و عملکرد پژوهشی دانشجویان رشته های مختلف دانشگاه فردوسی مشهد/ منیره صالحی، حسین کارشکی و محمدرضا آهنچیان
۴۴	مطالعه تطبیقی رویکردهای نظام آموزش عالی درمقطع تحصیلات تکمیلی در کشورهای مختلف جهان/فاطمه بهجتی اردکانی، محمد حسین یارمحمدیان و علیرضا عراقیه
۴۵	بررسی نشانگرها و شاخص های اعتبار سنجی نظام های آموزش عالی: با تأکید بر رتبه بندی آنها؛ با تأکید بر ایران/ محمد رحمان‌پور و سلام یعقوبی
۴۶	بررسی کیفیت مطلوب نظام آموزش عالی و راهکارهای اجرایی رسیدن به آن / مصطفی مرادی مقدم
۴۷	بررسی مقایسه ای عملکرد تحصیلی و روند پذیرش دانشجویان دوره های کارشناسی ارشد نوبت دوم(شبانه) و روزانه و طراحی مدلی نظری جهت سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد/ سالار راد و مهدی سبحانی نژاد
۴۸	پداگوژیک (یاددهی و یادگیری) درنظام آموزش عالی مجازی/ روح‌اله باقری‌مجد، سکینه شاهی و بدالله مهرعلی‌زاده
۴۹	توسعه تحصیلات تکمیلی: آموزش عالی، کارآیی و اشتغال دانش‌آموختگان؛ مطالعه موردی دانشگاه‌های پیام نوراستان مازندران/ روح‌اله باقری‌مجد
۵۰	تحلیل سیاست پذیرش دانشجوی کارشناسی برای ورود به دوره کارشناسی ارشد بر اساس آیین‌نامه استعدادهای درخشان (مطالعه موردی: دانشگاه شهید چمران اهواز)/ نرگس رضوی پوریان، یداله مهرعلی‌زاده و عبدالله پارسا
۵۱	نقش شاخص های کلیدی عملکردی KPI به منظور ارزیابی کیفیت در توسعه تحصیلات تکمیلی/ حسن بیری
۵۲	آسیب‌شناسی تحصیلات تکمیلی رشته گردشگری در ایران/ مژگان تراب احمدی
۵۳	چالش‌های فراروی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در نگارش پایان نامه/ فاطمه کریمی
۵۴	بررسی شیوه آموزش محور و میزان علاقه دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان از تحصیل به شیوه مذکور/ داود میرزایی فر، حسین حافظی و لیلا حشمتی
۵۵	بررسی میزان به کارگیری راهبردهای سازنده گرایی در دانشگاه مجازی اصفهان/ داود میرزایی فر، مرضیه آقایی، محمد رضا نیستانی و حسین حافظی
۵۶	بررسی نظرات دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه‌های اصفهان و صنعتی اصفهان پیرامون دروس کمک کننده و نیازمند بهبود در فرآیند پایان‌نامه نویسی/ منیره سهرابی و محمد یمنی دوزی سرخابی
۵۷	آسیب شناسی تدریس تاریخ در بخش تحصیلات تکمیلی نظام آموزش عالی ایران/ محمدرضا علم، عصمت بابادی و شیرین نعیمی
۵۸	مطالعه رفتار اطلاع یابی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی دانشکده ادبیات دانشگاه شهید باهنر کرمان/ فاطمه حیاتی
۵۹	چالش های پیش روی آموزش تفکر انتقادی در دوره تحصیلات تکمیلی/ مهیار مفاخری لاله
۶۰	بررسی میزان مهارت شناخت تیم‌کاری در مدیران گروه‌های آموزشی دانشگاه شاهد/ مهدی سبحانی نژاد و فاطمه نوده

۶۱	بررسی نگرش دانشجویان پسر به انتخاب رشته تاریخ در تحصیلات تکمیلی / محمدرضا علم و شیرین نعیمی
۶۲	روند افزایش دانشجویان تحصیلات تکمیلی نسبت به افزایش اعضای هیات علمی و امکانات آموزشی / مهرانگیز علی نژاد
۶۳	بررسی وضعیت تأسیس رشته‌های جدید تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در مقایسه با سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور / زهره مصطفوی پور، نجمه کیهان، سارا کشتگر، مریم کامکاری، بهروز غارثی فرد، محمداقبر خسروی و محمدمهدی ثاقب
۶۵	ارزیابی افزایش ظرفیت پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز سال‌های ۹۰-۸۵ / سارا کشتگر، مریم کامکاری، بهنام صمدی، زهره مصطفوی پور و بهروز غارثی فرد
۶۶	دکترای مشترک: فرصتی برای همکاری بین دانشگاهی در سطوح ملی و بین‌المللی / حمیدرضا صادق محمدی و پروین صولتی اصل
۶۷	وضعیت تحقیق در دوره تحصیلات تکمیلی: تأملی بر پس رفت‌ها و پیشرفت‌های آن از دیدگاه اساتید دانشگاه کردستان / شیرکوه محمدی، کژال شیخ احمدی، آرش گوازی و محمد اسدی
۶۸	تحقیق کیفی، حلقه مفقوده‌ای در تحصیلات تکمیلی: آسیب‌شناسی آن در حوزه علوم انسانی در دانشگاه کردستان / شیرکوه محمدی و آیدا زرانی نژاد شیرازی
۶۹	چالش‌ها و موانع بکارگیری فناوری اطلاعات برای مدیریت دانشجویان تحصیلات تکمیلی: بررسی دیدگاه‌های مدیران گروه‌های آموزشی در دانشگاه کردستان / محمد اسدی، آرش گوازی، کژال شیخ احمدی و شیرکوه محمدی
۷۰	وضعیت رشته علوم تربیتی در دوره های آموزش عالی و تکمیلی: تحلیلی بر فرصت‌ها، تهدیدها، ضعف‌ها و قوت‌های این رشته / شیرکوه محمدی، آرش گوازی و کژال شیخ احمدی
۷۱	تحولات مفهومی و پارادایمی برنامه‌ریزی آموزش عالی در جهان و ایران و ارائه الگوهای برنامه‌ریزی آموزش عالی / مهدی سبحانی - نژاد و علی کشاورز زاده
۷۲	مقایسه سرفصل‌های مقطع کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی ایران با دانشگاه بریتیش کلمبیا / بهمن سعیدی پور و فروغ خسروی
۷۳	بررسی نظرات دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه‌های اصفهان و صنعتی اصفهان پیرامون دروس کمک‌کننده و نیازمند بهبود در فرآیند پایان‌نامه نویسی / منیره سهرابی
۷۴	ارزیابی وضعیت و اگذاری بورس ۶ ماهه خارج از کشور دانشجویان دکتری Ph.D. به دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۹۱ / زهره مصطفوی پور، زهرا محبی، مریم کامکاری، زهرا باقری نژاد، سارا کشتگر، بهروز غارثی فرد، محمدمهدی ثاقب و کورش عزیزی
۷۶	طراحی و تدوین نظام اعتبارسنجی مدارک تحصیلی دانشگاهی با تأکید بر توانمندسازی بعد مهارتی آنها / رضا محمدی و طاهره ظفری پور
۷۷	نقش محیط آموزشی - پژوهشی بر تجربه‌ی پژوهشی (طرز فکر پژوهشی و طرز فکر دانشگاهی) دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد / هوشنگ گراوند، حسین کارشکی و محمدرضا آهنچیان
۷۸	نقش عوامل اجتماعی بر تجربه‌ی پژوهشی (طرز فکر پژوهشی و طرز فکر دانشگاهی) دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد / هوشنگ گراوند، حسین کارشکی و محمدرضا آهنچیان
۷۹	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یاددهی و یادگیری دانشجویان / محمد حسن پرداختچی و محمد اسدی
۸۰	بررسی و واکاوی عوامل ایجاد توسعه تحصیلات تکمیلی کشورهای توسعه یافته: مورد مطالعه انگلستان و استرالیا / ابراهیم صالحی عمران، حسین چهارباشلو، فاطمه خوشنویسان و عاطفه عطاران
۸۱	ارزیابی درونی دانشکده مدیریت دانشگاه دریانوردی چابهار / محمود صمدی، هادی عزیزی پور، بهروز کریم زاده و بهمن کریم زاده
۸۲	بررسی تطبیقی رشته علوم تربیتی در دو دانشگاه آکسفورد و دانشگاه تهران / فاطمه رضایی و زهرا فرهمند
۸۳	بررسی علل گرایش دانش‌آموختگان کارشناسی به تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری) / فاطمه رضایی و زهرا فرهمند
۸۴	آمایش آموزش عالی و گسترش بخش‌های آموزش غیردولتی / ابراهیم صالحی عمران و زهرا فرهمند
۸۵	آمایش جنسیت دانشجویان، فرصتی در آموزش، تهدیدی در توسعه / ابراهیم صالحی عمران و زهرا فرهمند
۸۶	تحرك اقتصادی، بومی سازی دانشگاه‌ها، آمایش آموزش عالی؛ نقطه تداخل کجاست؟ / ابراهیم صالحی عمران و زهرا فرهمند

۸۷	آمیخته بازاریابی خدمات: ابزار توسعه آموزش عالی فرامرزی / محمدرضا آهنچیان و فاطمه بخشی
۸۸	بررسی دیدگاه داوطلبان معرفی شده به مصاحبه آزمون دکتری سال ۹۱-۹۲ درمورد مصاحبه‌های تخصصی صورت گرفته از سوی دانشگاه‌ها/ نعمت اله عزیزی، فایق محمدی و سمیرا باقری
۸۹	آسیب‌شناسی گسترش کمی پژوهشکده‌ها و مراکز پژوهشی نظام دانشگاهی ایران/ شجاع احمدوند و نهال ریاضی
۹۰	اولویت گسترش تحصیلات تکمیلی: آموزش یا پژوهش؟ نگاهی آسیب‌شناسانه به اجرای دوره‌های تحصیلات تکمیلی به ویژه دکتری به شیوه پژوهش محور/ نهال ریاضی
۹۱	فرا تحلیل دانش: جایگاه پایان‌نامه و رساله دانشجویی در تولید علم/ نهال ریاضی
۹۲	سیر تغییرات ضوابط اجرای دوره‌های دکتری در ایران و بررسی اقدامات مؤثر در برنامه‌های دکترای کشورهای توسعه یافته صنعتی/ زهرا رسایی، پروین صولتی اصل و حمیدرضا صادق محمدی
۹۳	رابطه احساس عدالت آموزشی با انگیزش تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارومیه/ میرمحمد سید عباس زاده و زهرامرادی پریخانی
۹۴	رویکرد میان رشته‌ای فرصتی برای پاسخ به موانع و مشکلات آموزش عالی در عصر حاضر/ ثریا غلامحسین پورانوری
۹۵	بررسی رویکرد پژوهشی تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌های ایران/ ثریا غلامحسین پورانوری
۹۶	توسعه کمی تحصیلات تکمیلی در زیر نظام های آموزش عالی: فرصت یا تهدید (مورد مطالعه: خراسان رضوی)/ بهروز مهram
۹۷	تمرکز گرایی در آموزش عالی ایران، برنامه درسی پنهان برای یادگیری خود محوری در فارغ التحصیلان آموزش عالی/ بهروز مهram
۹۸	ارزیابی کیفیت آزمون نیمه متمرکز دکتری از دیدگاه داوطلبان/ حوریه شادفر، احمدرضا نصر و بتول جمالی زواره
۹۹	ارزیابی پذیرش دانشجوی دکتری به صورت نیمه متمرکز در دانشگاه های کشور/ بتول جمالی زواره، احمدرضا نصر و حوریه شادفر
۱۰۰	بررسی نگرش دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد گروه علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز نسبت به تأثیر برنامه های درسی دوره - رشته تحصیلی خود بر مهارت های شغلی و شانس اشتغال آنها/ عبدالله پارسا و فاطمه مقدم
۱۰۱	نقدی بر روند گسترش بی هدف رشته برنامه ریزی درسی در مقاطع تحصیلات تکمیلی/ عبدالله پارسا
۱۰۲	توسعه تحصیلات تکمیلی: آیا سرمایه گذاری دولتی در این بخش منطقی است؟/ سیروس منصوری، صمد ایزدی و میمنت عابدینی
۱۰۳	مشارکت علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در تولید دانش در ایران (مورد مطالعه: تحقیقات تربیتی)/ سیروس منصوری، صمد ایزدی، میمنت عابدینی و یاسر آزاد
۱۰۴	بررسی تطبیقی شیوه های گزینش دانشجو برای ورود به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی در ایران، سوئد و آلمان/ مرضیه قاسمی راد
۱۰۵	بررسی و تحلیل رویکردهای نظام آموزش عالی کشور و تجربیات بین‌المللی در زمینه پذیرش دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی/ مهدیه سادات وقور کاشانی و رضا محمدی
۱۰۶	بررسی راهکارهای تقویت ارتباط تحصیلات تکمیلی در علوم انسانی با بازارکار: مطالعه موردی دانشگاه کردستان/ زهرا سالاروند، نعمت اله عزیزی و محمدمجد زبردست
۱۰۷	فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیأت علمی: فرصت یا چالش؟/ لیلا صفایی فخری و سعید برومندفر
۱۰۸	کارآفرین پروری پسامدرن در تقاطع اعتلای بینش و هنر تحصیلات تکمیلی/ اکبر نیکخواه و حجت صفری
۱۰۹	تحصیلات تکمیلی پسامدرن: آغازی پرچالش برای تداوم شکوفایی اقتصاد/ میثم نیکخواه و اکبر نیکخواه
۱۱۰	لزوم ارتباط صنعت و دانشگاه با تاکید بر دوره های تحصیلات تکمیلی: ارائه برخی راهکارهای عملیاتی/ سیروس منصوری
۱۱۱	پژوهش در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی؛ موانع و راهکارها/ مظفرالدین واعظی و سید جلال موسوی خطیر
۱۱۲	بررسی تطبیقی دانشجویان دوره های دکترای تخصصی در ایران و کشورهای منطقه/ رضا منیعی
۱۱۳	تحلیل وضعیت دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی در ایران/ رضا منیعی
۱۱۴	گسترش دوره‌های دکترای تخصصی تا کجا؟/ رضا منیعی
۱۱۵	بررسی موانع تولید علم در دوره تحصیلات تکمیلی از دیدگاه اساتید دانشگاه / عباسعلی نوروزی، محمود ابوالقاسمی و سید حسین

۱۱۶	جامعه‌پذیری اخلاقی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی: چالش‌ها و راه حل‌ها/ حیدر جانعلیزاده چوب بستی
۱۱۷	تحلیل آیت‌های آزمون کارشناسی ارشد رشته تحقیقات آموزشی/ نگار شریفی‌یگانه
۱۱۸	تحلیل میزان پذیرش جنسیتی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی/ فاطمه زرین آمیزی
۱۱۹	دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تفکر انتقادی/ ابوالفضل آقابابا
۱۲۰	طراحی آزمون‌های ورودی تحصیلات تکمیلی/ غلامرضا یادگارزاده و جواد حاتمی
۱۲۱	قوانین و آیین‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی: از آزمون ورودی تا فارغ‌التحصیلی/ سید صمد حسینی
۱۲۲	تحلیل عواملی موانع توانمندسازی شغلی فارغ‌التحصیلان کشاورزی از دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد/ جعفر یعقوبی و شیرین گلباز
۱۲۳	Explanation of conceptual dimensions for high education planning through Landuse planning/ Parinaz Banisi, Ali Delfan Azari, Siyavash Etefagh
۱۲۴	Academic Staff Members' and postgraduate students' Views about Quality of English Learning (QEL) (case Study University of Guilan, Faculty of Humanities)/ Abbas Sadeghi, Nader Ofoghi, Atefeh Sadegh
۱۲۵	An Investigation into Teacher-Student Interactions in Higher Education: A Cognitive View/ Mostafa Morady Moghaddam
۱۲۶	Elite-Creating for Elite-Finding Policies to Optimize Entrepreneurship in Graduate Science and Technology/ Akbar Nikkhah
۱۲۷	Opportunities & Challenges of Inter-Disciplinary Research In Iran Higher Education/ Azadeh Mehrpouyan, ghassem khadem razavi

پیشگفتار

خدای را شاکریم که با لطف و عنایتش به ما توفیق داد تا بتوانیم پنجمین همایش بین المللی انجمن آموزش عالی را برگزار نماییم. انجمن آموزش عالی ایران با بررسی مسائل و موضوعات مهم عرصه آموزش عالی همایش سال جاری را در زمینه توسعه تحصیلات تکمیلی ایران: فرصت ها و چالش ها برگزار می نماید. تحصیلات تکمیلی به عنوان حلقه بسیار تخصصی که در تأمین نیازهای اقتصاد در حال پویای کشور ایران نقش مهمی بر عهده دارد، طی سال های اخیر با فرود و فرازهای متعددی مواجه بوده است. در تحلیل وضعیت تحصیلات تکمیلی کشور ایران چند مساله نمایانی دارد که نیاز به بررسی و تامل دارند:

نخست: نیاز به هماهنگی فزونتر عرضه و تقاضای اجتماعی و اقتصادی در ایجاد رشته ها و جمعیت دانشجویی کشور است. از یک طرف افزایش تقاضای اجتماعی برای ورود به این دوره ها به طور گسترده ای افزایش یافته است. بر اساس آمارهای موجود سازمان سنجش آموزش کشور صرفاً در بخش دولتی بیشترین متقاضی در تمامی سال های تحقیق و در هر دو جنس زن و مرد مربوط به گروه علوم انسانی و پس از آن به ترتیب گروه فنی و مهندسی، علوم پایه، کشاورزی و هنر می باشد. به گونه ای که مجموع کل حاضر جلسه کارشناسی ارشد از ۱۸۱۱۱۷ نفر در سال ۱۳۸۰ به ۸۴۹۸۲۷ نفر در سال ۱۳۹۱ رسیده است و این بدان معنی است که بطور متوسط سالانه حدود ۱۵/۱ درصد رشد تقاضای تحصیلات تکمیلی وجود داشته است. از طرف دیگر، در سال ۱۳۹۰ عرضه شتاب زیادی گرفته و تقریباً معادل ۷۳ هزار نفر می شود، یعنی نرخ رشدی معادل ۶۴/۲ درصد بوده است. از سوی دیگر گسترش دوره های تحصیلات تکمیلی در ایران چه در بخش های دولتی و خصوصی و آزاد مبتنی بر مطالعات آمایش آموزش عالی و مزیت های نسبی اقتصادی مناطق و استانها صورت نگرفته است. علیرغم وجود مطالعات مرتبط با مساله آمایش آموزش عالی اما بررسی روند ایجاد رشته ها و شرایط مناطق نشانگر آنست که توسعه کمی ایجاد رشته ها با اهداف آمایش آموزش عالی کشوری فاصله دارد.

دوم: مساله کیفیت آموزشی و پژوهشی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی است که نیازمند ظرفیت سازی مناسبی برای توسعه توانمندی ها و امکانات دوره ها است. علیرغم اقدامات انجام شده، هنوز برای دستیابی به شاخص های مطلوب نیاز به فعالیت بیشتری وجود دارد.

سوم: ضرورت بازنگری و هماهنگی نظام های پشتیبان توسعه تحصیلات تکمیلی از منظر اعضای هیئت علمی، فضاهای آموزشی، منابع مالی به خوبی احساس می شود.

چهارم: مساله هماهنگی بین دانشگاه، جامعه و صنعت در خصوص دوره های تحصیلات تکمیلی همچنان خودنمایی می کند. علیرغم تلاش و تأکید فراوان کلیه دست اندرکاران کشوری در بخش صنعت و دانشگاه بر لزوم ارتباط بین دانشگاه و صنعت اما متأسفانه نتیجه این تلاشها در عمل چندان رضایت بخش نبوده است. توسعه و کیفیت علم به معنای سهمین شدن علم در تحول و بهبود جامعه و تأثیر اجتماعی علم در نیکبختی مردمان است

که تنها از طریق توازن قدرت و اختیارات ذی‌نفعان مختلف مانند دانشگاه و صنعت، و محقق و مجری و اهل کسب و کار دانش و انجمنهای علمی و نهادهای غیر دولتی در کنار دولت و بنگاه و سایر عوامل به دست می‌آید. گذشته از اینها، علم فقط یک سیستم رسمی نیست، که انسان قالبی تربیت کند بلکه یک زندگی هم هست و شور این زندگی محتاج خیلی ملزومات سیاسی و فرهنگی و اجتماعی و فکری و عقلانی در سطح ملی و بین‌المللی است. معیار پیشرفت در تولید علم تنها رشد «دوپینگ وار» و صوری در تعداد مقالات «آی‌آس‌آی» آن هم در برخی رشته‌ها نیست، بلکه به توسعه عمیق و همه‌جانبه ریشه‌ها و فرایندها و فضاهای آزاد و پر جنب و جوش و مستقل و درون‌زای علمی در جامعه است. تا ریشه در آب است امید ثمری هست. اگر نهادهای علمی مستقل رشد نکنند، اگر آموزش و پرورش ما فرصت خلاقیت ندهد و نتواند فرزندان ما را اهل پرسش‌گری و نقادی و دوستدار دانایی تربیت بکند، اگر کثرت‌گرایی و تضارب آرا و جریان آزاد مبادلات فکری و علمی در کار نباشد، توسعه علمی پایدار و بادوامی نخواهیم داشت. در واقع، بعضی از تحلیل‌گران معتقدند «اجتماع علمی» هنوز در ایران اعتبار کافی به دست نیاورده و به همین جهت است که نهادهای سیاسی یا رسانه‌ها برای خود نقش تعیین‌کننده ملاک‌های علمی، ارزش‌گذاری دانش‌پژوهان و کار علمی را به عهده گرفته‌اند. متأسفانه در مواردی بعضی از سیاستمداران و رسانه‌های ما به منظور امیدوار کردن مردم، دست به پخش اخبار مربوط به کشفیات مختلف داخلی می‌زنند که اجتماع علمی ملی و بین‌المللی آن را تأیید نمی‌کند. مهم‌تر آنکه تأکید بیش از حد بر چنین شاخص‌های آماری و کمی نمی‌تواند جایگاه علمی ایران و کشورهای منطقه را به دقت مشخص کند. به این لحاظ انتخاب شاخص‌هایی که بتوانند دستیابی کشور به توسعه صنعتی و اثرگذاری آن را در دنیای علم مشخص کنند، از ضرورتی اجتناب‌ناپذیر برخوردار است. زیرا در غیاب چنین شاخص‌هایی بیم آن می‌رود که تشخیص مسیر به درستی صورت نگیرد. در تبیین علت این عدم موفقیت می‌توان به طور کلی به عدم درک متقابل دانشگاه و صنعت از یکدیگر و همچنین عدم پیاده‌سازی اصل ۴۴ قانون اساسی و تقویت بخش خصوصی و از همه مهمتر نبود بسترهای مناسب حقوقی، اقتصادی و فرهنگی برای تأمین نظر دو طرف اشاره کرد.

پنجم: نیاز به بازنگری سیاست‌های مرتبط با آموزش عالی مانند سیاست جذب و پذیرش دانشجویان، جذب متمرکز هیئت علمی، آیین‌نامه ارتقای اعضای هیات علمی، اختیارات دانشگاهها، انحراف علمی در نگارش رساله‌های دانشجویی سیاست‌های تمرکزگرایانه برنامه ریزی درسی و دانشگاهی، موازی‌کاری نهادهای تاثیرگذار بر آموزش عالی کشور و ... به طور زیادی احساس می‌شود. زیرا بدون چنین بازنگری امکان تضعیف زیرساخت‌های علمی و فرهنگی دوره‌های تحصیلات تکمیلی قابل تصور است.

ششم: توسعه تحصیلات تکمیلی بدون وجود ارتباطات بین‌المللی تقریباً ناممکن است. وضعیت کنونی ارتباطات بین‌المللی دانشگاه‌ها و اعضای هیات علمی نیازمند آنست که در این زمینه تدابیر لازم اندیشیده شود. با عطف به مسائل فوق، همایش مذکور با استقبال کم‌نظیری از سوی اندیشمندان و صاحب‌نظران و مراکز علمی و پژوهشی کشور روبرو شد. در این جا فرصت را غنیمت شمرده و از علاقمندی و همکاری کلیه صاحب‌نظران به ویژه مهمانان ویژه و سخنرانان کلیدی که با ارسال مقالات و دیدگاه‌های ارزنده، محتوای علمی همایش را غنی‌تر

ساخته‌اند، سپاسگزاری می‌نمایم. همچنین از معاونین و مدیران محترم وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، سازمان سنجش آموزش کشور، دانشگاه جامع علمی کاربردی ایران، مدیریت محترم دانشگاه تربیت مدرس صمیمانه قدردانی می‌نمایم.

در خاتمه از مساعدت و پشتیبانی اعضای کمیته علمی، دبیر علمی جناب آقای دکتر حاتمی و دبیر اجرایی همایش و اعضاء و هیئت مدیره انجمن آموزش عالی ایران و به طور اخص مسئولان دبیرخانه همایش در انجمن آموزش عالی سرکار خانم حسن زاده بارانی و سرکار خانم میرزایی بی نهایت تشکر می‌نمایم.

به هر حال امیدواریم همایش مذکور و مجموعه مقالات و چکیده های حاضر بتواند در تحلیل و نقد و ارزیابی وضعیت موجود و چالش های کنونی و فراوری توسعه تحصیلات تکمیلی در کشور ایران موثر باشند

خدایا چنان کن سرانجام کار تو خشنود باشی و ما رستگار

دکتر یداله مهرعلی زاده

رئیس همایش ۱۳۹۲

بررسی رابطه رشته قبولی با رشته تحصیلی در آزمون کارشناسی ارشد

نمونه موردی: آزمون سال ۱۳۸۸ - گروه علوم انسانی

بهمن احمدی^۱

ابراهیم خدایی^۲

چکیده

آزمون تحصیلات تکمیلی در مقطع کارشناسی ارشد مهمترین و گسترده‌ترین آزمون ناپیوسته داخل می‌باشد که از سال ۱۳۶۷ به صورت متمرکز و سراسری برگزار می‌شود. با توجه به افزایش روزافزون متقاضیان ورود به تحصیلات تکمیلی، این آزمون به عنوان یکی از وظایف سازمان سنجش در سطح ملی مطرح است که ضرورت مطالعه و پژوهش‌های علمی برای ارتقای کیفی و انتشار نتایج حاصله در جهت شناخت و کاهش اشکالات احتمالی و ارائه راهکارهای بهبود و ارتقای آن، امری اجتناب‌ناپذیر است. در آزمون کارشناسی ارشد، از سال ۱۳۸۴ شرط تناسب رشته امتحانی با رشته تحصیلی برداشته شد و به داوطلبان اجازه داده شد با هر عنوان مدرک تحصیلی بتوانند در آزمون گروه‌های مختلف آموزشی (به جز گروه پزشکی و دامپزشکی و رشته‌هایی که شرط عنوان مدرک تحصیلی دارند) متقاضی شوند. با لحاظ شدن این شرط، بررسی‌های آماری آزمون سال ۱۳۸۸ با روش تحلیل مستندات نشان داد:

عمده پذیرفته‌شدگان رشته‌های مختلف این آزمون را فارغ‌التحصیلان رشته‌های نزدیک و متجانس تشکیل می‌دهند. فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف ترجیح دادند که در آزمون رشته خودشان و یا در کدرشته‌های نزدیک و یا هم‌سنگ شرکت کنند.

فارغ‌التحصیلان رشته‌های غیر هم‌سنگ عمدتاً اندک و کمتر از ۱۰ درصد کل داوطلبان هر رشته بوده‌اند که معمولاً هیچ پذیرفته‌شده‌ای ندارند.

در گروه علوم انسانی به استثنای مدیریت اجرایی، در تمامی رشته‌ها، بالاترین میزان پذیرش مربوط به فارغ‌التحصیلان همان رشته بوده است.

در همه کدرشته‌های امتحانی، بیش از نیمی از متقاضیان نامرتبط پذیرفته نمی‌شوند.

میزان موفقیت فارغ‌التحصیلان رشته‌های فنی در سایر گروه‌های آموزشی بویژه علوم انسانی بیشتر ولی میزان موفقیت فارغ‌التحصیلان رشته‌های علوم انسانی در گروه‌های علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی و هنر کمتر است.

در بین متقاضیان رشته‌های علوم انسانی و هنر، پراکندگی و تنوع رشته‌های فارغ‌التحصیلی بیشتر است ولی این پراکندگی در بین متقاضیان رشته‌های مختلف گروه‌های علوم پایه و فنی و مهندسی محدود می‌شود.

واژگان کلیدی:

آزمون کارشناسی ارشد، رشته تحصیلی، رشته قبولی، علوم انسانی

^۱ . کارشناس ارشد سازمان و رئیس مرکز انتشارات

^۲ . معاون وزیر و رئیس سازمان سنجش آموزش کشور

بررسی و تحلیل روند توسعه تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی

بهروز کاوه‌ای

چکیده

نظام آموزش عالی کشورمان در راستای تحقق اهداف برنامه‌های توسعه و سند چشم‌انداز تقویت و توسعه تحصیلات تکمیلی را محور اصلی توسعه کمی و کیفی آموزش عالی قرار داده است. بر این اساس در دو دهه گذشته دانشگاهها و مراکز آموزش عالی تلاش گسترده‌ای را برای راه اندازی رشته‌های مختلف تحصیلات تکمیلی به انجام رسانده‌اند. در این مقاله هدف بررسی سیر تحول تقاضا برای ورود به دوره‌های تحصیلات تکمیلی در ده سال گذشته است. بر این اساس با استفاده از داده‌های داوطلبان آزمون کارشناسی ارشد سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۱ تلاش خواهد شد تا تصویری روشن از رشد تقاضا برای ورود به تحصیلات تکمیلی، رشته‌های با تقاضای بالا، روند توسعه رشته گرایش‌ها در آزمون تحصیلات تکمیلی و میزان رشد پذیرش در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی دور از مرکز ارائه شود. در این مقاله همچنین چالش‌های رشد کمی پذیرش دانشجو در تحصیلات تکمیلی مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفت. پیش‌بینی می‌شود نتایج این پژوهش بتواند بخشی از نقدهای آزمون تحصیلات تکمیلی را تبیین و زمینه را برای تحقیقات بیشتر فراهم سازد.

واژگان کلیدی:

آزمون تحصیلات تکمیلی، توسعه آموزش عالی، تقاضا برای آموزش عالی تخصصی، دانشگاهها و مراکز آموزش عالی، سازمان سنجش آموزش کشور

بررسی تناسب بین دانشگاه‌های سنتی و مجازی با مقاطع تحصیلات آموزشی

(کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا)

ابراهیم صالحی عمران^۱

فاطمه رضایی^۲

چکیده

افراد هر جامعه جزئی از سرمایه های اصلی هر جامعه ای محسوب می شوند، در این بین دانشگاهها و موسسات آموزش عالی نقش مهمی را در پرورش و رشد افراد جامعه را در تمام ابعاد (اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی) بر عهده دارند. امروزه در جهان در زمینه جذب و آموزش دانشجویان دو روش عمده وجود دارد:

✓ دانشگاههای مجازی با آموزش مجازی

✓ دانشگاههای سنتی با آموزش سنتی

در این نوع پژوهش به این سوالات پاسخ داده می شود:

۱. دانشگاههای سنتی و مجازی چگونه دانشگاهی هستند و دارای چه ویژگی می باشند؟

۲. آیا دانشگاه سنتی برای مقاطع کاردانی و کارشناسی و دانشگاه مجازی برای تحصیلات تکمیلی مناسب تر است؟

روش پژوهش در این تحقیق مطالعه کتابخانه ای مروری است.

نتیجه پژوهش حاکی از آن است که با توجه به افزایش روند جمعیت جوان کشورها و همچنین روند رو به رشد متقاضیان برای تحصیلات، بخصوص تحصیلات تکمیلی و همچنین شرایط خاص برخی از افراد متقاضی این نوع تحصیلات مانند اشغال، متاهل بودن، دوری مسیر و... و عدم تعاملات چهره به چهره در این نوع آموزش و... به نظر می رسد که نوع آموزش مجازی در مقاطع بالاتر بیشتر می توان آموزش عالی را به اهداف خود برساند.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، دانشگاه مجازی، دانشگاه سنتی

۱دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه مازندران edpes60@hotmail.com

۲دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مازندران fatemerezaei@rocketmail.com

بررسی و تحلیل نظام پذیرش نیمه متمرکز دانشجویان دکتری تخصصی در دانشگاه های دولتی کشور

یداله مهرعلی زاده^۱

افسانه علیزاده^۲

عبدالله پارسا^۳

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی و تحلیل نظام پذیرش نیمه متمرکز دانشجویان دکتری تخصصی در دانشگاه های دولتی کشور انجام شده است. روش پژوهش، روش تحقیق آمیخته است. داده های پژوهش با استفاده از دو روش کمی (پرسشنامه محقق ساخته) و کیفی (مصاحبه و بحث گروهی) جمع آوری گردید. جامعه آماری این پژوهش را کلیه اعضای هیأت علمی، دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری دانشگاه شهید چمران اهواز می باشد که در مجموع ۳۴۰ نفر نمونه آماری پژوهش را تشکیل دادند (۳۰۰ نفر برای پاسخگویی به پرسشنامه و ۴۰ نفر برای انجام مصاحبه و بحث گروهی). در این پژوهش به تأثیر این شیوه پذیرش بر تأمین کمی مهارت های تخصصی و تربیت کیفی نیروی انسانی به عنوان مؤلفه های سرمایه انسانی و سرمایه اجتماعی و مؤلفه های آن (عدالت اجتماعی، مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی و اعتماد اجتماعی) و همچنین تأثیر این شیوه بر استقلال دانشگاه و هیأت علمی پرداخته شده است. در این پژوهش به تفاوت دیدگاه های اعضای هیأت علمی و دانشجویان دکتری و ارشد نیز پرداخته شده است.

واژگان کلیدی:

پذیرش دانشجو، آزمون نیمه متمرکز دوره دکتری، سرمایه انسانی، سرمایه اجتماعی

۱ - استاد دانشگاه شهید چمران اهواز ymehr@hotmail.com

۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه شهید چمران اهواز alizadeh.afsaneh@gmail.com

۳ - استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز abdparisa@gamil.com

بررسی وضعیت علمی داوطلبان پذیرفته شده در دوره‌های تحصیلات تکمیلی از منظر دانشگاه فارغ‌التحصیلی

سیما نقی زاده^۱

به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص کشور، دوره‌های تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی شکل گرفته‌اند. در این راستا برای فراهم ساختن رقابت یکسان و سالم برای داوطلبان، آزمون کارشناسی ارشد و آزمون نیمه متمرکز دکتری برگزار می‌شود. نتایج حاصل از این آزمون از دیدگاههای مختلفی مانند علاقمندی داوطلبان به رشته، مراکز آموزش عالی، جنسیت آنها و بسیاری مطالب دیگر قابل بررسی است. یکی از مسائل مهم در این رابطه بحث عملکرد و کیفیت دوره‌های کارشناسی دانشگاههاست. در این پژوهش وضعیت علمی دانش آموختگان دانشگاههای برگزار کننده دوره‌های کارشناسی در آزمون دوره کارشناسی ارشد، همچنین دانش آموختگان کارشناسی و کارشناسی ارشد در آزمون دکتری مورد توجه قرار گرفته است. بررسی صحیح این موضوع نیازمند توجه به ورودی‌های دانشگاههای مجری دوره کارشناسی است. از آنجائیکه ورودی‌های این دانشگاهها یکسان نبوده است، لذا عملکرد دانشگاههایی که در دوره کارشناسی ورودی‌های قوی‌تری داشته‌اند، نسبت به دانشگاههای که ورودی ضعیف‌تری داشته‌اند، در آزمونهای تحصیلات تکمیلی قابل مقایسه است، تا تعیین شود که کدام یک از آنها در تربیت دانشجویان برای ورود به دوره تحصیلی بالاتر موفق‌تر بوده اند. برای تحلیل دقیق‌تر موضوع، چند رشته مشخص در آزمونهای تحصیلات تکمیلی در نظر گرفته شده است.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، نمره کل، ضریب همبستگی

^۱ . استادیار سازمان سنجش آموزش کشور (s_naghizadeh@yahoo.com)

تحلیلی بر سیاست های توسعه تحصیلات تکمیلی

ابراهیم خدایی^۱

چکیده

نظام آموزش عالی دارای سه کارکرد آموزش، پژوهش و عرضه خدمات تخصصی است و هر یک از کارکردهای فوق خود دارای مکانیسم ها و روش های اجرایی ویژه ای هستند. در بحث تحصیلات تکمیلی کشورمان روندی رو به رشد را در چند سال گذشته طی کرده است که این روند بر اساس برخی سیاست های کلان در حوزه علم و فناوری صورت گرفته و منشأ تحولات خوبی در حوزه آموزش عالی شده است. در کشورمان سیاست گذاری در حوزه علم و فناوری در چارچوب برنامه های توسعه و سند چشم انداز صورت می گیرد. در این مقاله تحلیلی کوتاه بر اسناد بالادستی مرتبط با توسعه تحصیلات تکمیلی خواهیم داشت. همچنین میزان تحقق این سیاست ها تحلیل خواهد شد. کشورمان تاکنون چهار برنامه توسعه را تجربه کرده است و اقدامات کلان سند چشم انداز را پیش رو دارد. توسعه تحصیلات تکمیلی باید بتواند اهداف این دو سند مهم را تحقق بخشد. بررسی ها نشان می دهد در بعد کمی موقعیت ها چشمگیر بوده اما در بعد کیفی هنوز راه بسیاری پیش روی نظام آموزش عالی است. یکی از مهمترین چالش ها در این زمینه عدم تحقق اقدامات برنامه های توسعه در بخش علم و فناوری است.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، آموزش عالی، علم و فناوری، برنامه توسعه، سند چشم انداز

^۱. رییس سازمان سنجش آموزش کشور

بررسی چالش‌ها و راهکارهای توسعه تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌های دولتی ایران

رحیم دباغ^۱

چکیده

امروزه زیربنای توسعه جوامع توسعه تحصیلات تکمیلی است و مسوولان بایستی به پتانسیل دانشجویان تکمیلی کشور باور داشته و امکانات لازم را برای آنان فراهم نمایند. توسعه آنها فواید زیادی دارد و یکی از فواید توسعه تحصیلات تکمیلی جلوگیری از خروج دانشجویان از کشور و کاهش فرار مغرها است، در گذشته به دلیل محدود بودن ظرفیت جذب در دانشگاه‌های داخل برای ادامه تحصیل به دانشگاه‌های خارج می‌رفتند و افرادی که به خارج رفته و می‌روند، این نگرانی وجود دارد که برایشان امکان اشتغال به کار فراهم شده و ماندگار شوند که خروج سرمایه‌های انسانی به نفع کشور نیست، ولی در مقابل نیز افزایش دستوری آن بدون توسعه کیفی تحصیلات تکمیلی امتیاز خاصی محسوب نمی‌شود، توسعه ظرفیت تحصیلات تکمیلی برای حل این مسئله، مستلزم شروط لازم و کافی بسیاری است و به عبارتی توسعه آن مستلزم ایجاد و وجود زیر ساخت‌ها و امکانات لازم برای عدم افت کیفیت تحصیلی از جمله افزایش بودجه پژوهشی و همخوانی ظرفیت مشاغل با تعداد فارغ التحصیلان آنان می‌باشد. در راستا نبایستی بدون تهیه امکانات و زیر ساخت‌های لازم نسبت به پذیرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی اقدام نمود و با ورود فارغ التحصیلان با مدارک تحصیلی بالای بی‌کیفیت خطرات جدی و زیادی را به جامعه در مقایسه با رفع مشکل مطرح شده فوق وارد می‌کند. برای توسعه تحصیلات تکمیلی بایستی مشکلات موجود دقیقاً شناسایی و برطرف گردند یا از توسعه بی‌پشتوانه تحصیلات تکمیلی جلوگیری گردد. در این مقاله سعی می‌گردد مشکلاتی که در این راستا وجود دارد، بررسی شده و از جمله با مسئولین مربوطه در چند دانشگاه کشور مصاحبه مستقیم انجام گیرد و راهکارها و راحل‌های عملیاتی برای برطرف شدن اهم مشکلات مطرح ارایه گردد.

^۱ - استادیار دانشگاه صنعتی ارومیه R.dabbagh@uut.ac.ir

رویکردهای مدیریتی آموزش عالی کشور و تجربیات بین المللی

پری ناز بنی سی^۱

وحید بنی سی^۲

قنبرعلی دلفان آذری^۳

چکیده

بدون تردید جایگاه و موقعیت هیات های امناء بعنوان عالی ترین و بالاترین مرجع تصمیم گیری در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی اهمیت خاصی دارد. این نهادها بعنوان عالی ترین مرجع تصمیم گیری باید عهده دار برنامه ریزی های راهبردی و عملیاتی برای وصول به اهداف آموزش عالی باشند.

براساس تاریخچه هیات های امناء در کشورهای پیشرفته و ایران عمده ترین اهداف تشکیل چنین نهادهایی، استقرار یک مرجع قانون گذار در راس هرم های سازمانی مؤسسات آموزش عالی اداره کلیه امور دانشگاهها (اعم از آموزشی، اداری، مالی و پژوهشی)، نظارت و ارزشیابی از جمله فعالیتهای هیات های امناء می باشد.

هیات های امناء دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی در صورتیکه اختیارات لازم را داشته باشند می توانند به این مؤسسات هویت ویژه و در خور آن ببخشند. زمینه های استقلال بیشتر دانشگاهها را فراهم سازند و سلسله مراتب اداری، کاستیها و تنگ نظریهای حاکم بر نظام اداری دانشگاهها را کاهش دهند.

رسالت اصلی هیات های امناء، تأمین استقلال بیشتر دانشگاهها، تمرکز زدایی، تسهیل تصمیم گیری، تصمیم گیری کلان بر پایه آرا و مشارکت اعضا و ایجاد پلی بین دانشگاه و جامعه می باشد.

هیات های امناء میتوانند امور مربوط به فعالیتهای آموزشی و پژوهشی را تسهیل و تسریع ساخته و دانشگاهها را برای نیل به خودکفایی کشور آماده سازند.

زیرا با تصویب آیین نامه ها و مقررات مربوطه می توانند اندیشه های نو را به مرحله عمل برسانند. دانشگاهها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی را برای رویارویی با مشکلات هزاره سوم جهت تولید دانش، نظریات و تحلیل های جدید و پژوهش های بنیادی و کاربردی آماده سازند.

۱. استادیار و عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن P_Banisi@yahoo.Com

۲. کارشناس ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن vahid banisi@gmail.com

۳. کارشناس ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن keyan 1348@yahoo.com

عرضه و تقاضای تحصیلات تکمیلی در آموزش عالی ایران

احسان جمالی^۱

چکیده

تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری به عنوان آخرین مراحل تحصیلات آکادمیک که منجر به اخذ مدرک تحصیلی می‌شود تحصیلات تکمیلی نامیده شده و در اصل حرکت در مرزهای دانش به منظور افزایش سرمایه انسانی فردی و اجتماعی می‌باشد. در سالیان اخیر باتوجه به افزایش فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی، تقاضای آموزش عالی برای دوره‌های تحصیلات تکمیلی افزایش یافته و همزمان با آن عرضه این دوره‌ها نیز روند افزایشی داشته است. با این وجود میزان رشد عرضه دارای همگنی لازم با میزان رشد تقاضا در تحصیلات تکمیلی نبوده است.

در این مقاله بررسی وضعیت عرضه و تقاضای آموزش عالی در مقطع کارشناسی ارشد طی سالهای ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۱ در بخش دولتی آموزش عالی ایران و روند این افزایش در سالیان اخیر مورد بحث و تحلیل قرار می‌گیرد. نتایج این تحقیق نشان می‌دهد علیرغم افزایش عرضه و تقاضا در طی این بازه زمانی هنوز عدم تعادل در بازار تحصیلات تکمیلی وجود دارد و حداکثر ده درصد از میزان تقاضا، عرضه وجود دارد و روند رشد متعادلی در میزان عرضه کل، درگروه‌های آموزشی مختلف و دوره‌های متفاوت روزانه، شبانه، پیام نور، غیرانتفاعی و ... مشاهده نمی‌شود.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، کارشناسی ارشد، عرضه آموزش عالی، تقاضای آموزش عالی

۱. استادیار سازمان سنجش آموزش کشور (Ehsanjamali@gmail.com)

مقایسه نگرش دانشجویان ایرانی و مالزیایی نسبت به وضعیت دانشگاه ها در عصر جهانی شدن

(مطالعه موردی بین نوشهر و کوالالامپور)

مریم رضی کاظمی^۱

چکیده

در جهان امروز بزرگترین چالشی که بر جوامع جهانی حاکم است بهبود بخشیدن توسعه منابع انسانی است که این مهم نیاز به زیر ساخت های مناسبی دارد که از مهمترین آن می توان، به برنامه ریزی های آموزشی صحیح بر اساس ظرفیت ها و فناوری های موجود و بهبود بخشیدن و ارتقاء آن ها در جهان امروز که همان مهندسی مجدد نیز می باشد، نام برد تا بتوان مدل مناسب و یکسان با پهنه جهان فراهم نمود تا بتوان برای گام نهادن در توسعه و تکامل بخشیدن جهت وارد شدن در عرصه رقابت جهانی اقدام نمود. البته امروزه با پیشرفت علم و فناوری و بهره جستن از دستاوردها و تکنولوژی های جدید می توان با سرعت بیشتری این مسیر را طی نمود که لازمه آن همگامی با عصر جهانی شدن است. پژوهش حاضر با هدف مقایسه نگرش دانشجویان ایرانی و مالزیایی نسبت به وضعیت دانشگاه ها در عصر جهانی شدن و از نوع توصیفی - پیمایشی می باشد. ابزار گردآوری پرسشنامه محقق ساخته ارایه شده تحت عنوان " آگاهی دانشجویان ایرانی و مالزیایی نسبت به وضعیت دانشگاه ها در عصر جهانی شدن " با ۳۳ پرسش در مبنای طیف لیکرت ۵ گزینه ای شامل ۳۳ سؤال در ارتباط مقایسه فرآیند مسئولیت پذیری نسبت به فرآیند جهانی شدن، آگاهی اساتید و فارغ التحصیلان از جهانی شدن، فرصت تبادل و نقد اطلاعات برای دستیابی به جهانی شدن، شیوه های تعامل نسبت به فرآیند جهانی شدن، همگامی با امکانات و ابعاد جهانی شدن، ارتباط مسایل آموزشی و پژوهشی نسبت به فرآیند جهانی شدن، هماهنگی میان یافته های علمی و کاربردی در راستای جهانی شدن، نگرش نسبت به وضعیت دانشگاه ها در عصر جهانی شدن می باشد. جامعه آماری دانشجویان دانشگاه های دو کشور ایران و مالزی و مطالعه موردی بین نوشهر و کوالالامپور می باشد، که تمامی این ۴۰۰ نفر دانشجویان به صورت تصادفی مورد آزمون قرار گرفتند. اطلاعات و داده های حاصل از پژوهش در دو بخش که شامل توصیف یافته ها و آزمون تحلیل سئوالات می باشد، مورد بررسی قرار گرفته شد. فرضیه های تحقیق براساس یافته های توصیفی و با استفاده از آزمون های آماری همبستگی پیرسون و تجزیه و تحلیل واریانس یک راهه و آزمون t و آزمون کولموگراف-اسمیرنوف مورد بررسی واقع شده اند. پس از گردآوری اطلاعات با استفاده از نرم افزار SPSS، داده ها مورد بررسی و در محدوده آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج حاکی از آن بود که به طور کلی در اکثر مؤلفه ها نگرش، نسبت به عصر جهانی شدن بین دانشجویان ایرانی، تفاوت معنی دار وجود دارد.

واژگان کلیدی:

جهانی شدن، مسئولیت پذیری، آگاهی دانشگاهیان، فرصت نقد و تبادل اطلاعات، شیوه های تعامل، هم گامی با ابعاد و امکانات، ارتباط مسایل آموزشی و پژوهشی، یافته های علمی و کاربردی.

۱. کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی چالوس maryam.razikazemi@yahoo.com

شناسایی و تبیین چالش‌های تحصیلات تکمیلی در رشته علوم تربیتی و ارائه راه حل‌های مربوطه از دیدگاه اعضای هیئت علمی و دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد بجنورد: یک مطالعه کیفی

ام کلثوم جنگجوی شجاع^۱

چکیده

آموزش و پرورش هر کشوری نقش مهمی در پیشرفت علمی آن دارد، لذا باید درک درستی از چالش‌های موجود در این زمینه داشته باشیم. مطالعه حاضر با هدف "شناسایی چالش‌های تحصیلات تکمیلی علوم تربیتی و ارائه راه حل‌های مربوطه" انجام شده است.

روش‌ها: این مطالعه با رویکرد کیفی و در دو مرحله انجام شد، در مرحله اول از تکنیک بحث گروهی به منظور شناسایی چالش‌های موجود و در مرحله دوم، از تکنیک دلفی برای تأیید وجود این مسائل و ارائه راه‌حل‌های مرتبط استفاده گردید. مرحله اول با شرکت ۳۰ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد و مرحله دوم با همکاری ۲۰ نفر از اعضای هیأت علمی به عنوان افراد پانل انجام شد.

نتایج: طی این مطالعه، چالش‌های "۱- عدم کفایت محتوای آموزشی: ۲- اشتغال و بازار کار و ۳- عدم تعادل بین آموزش و پژوهش" شناسایی شد و راه حل پیشنهادی برای چالش‌ها به ترتیب "اتخاذ تصمیم برای تغییر در محتوای آموزشی و مواد درسی"، "تغییر در سیاست‌های اقتصادی و استخدامی دولت" و "ترویج و ارتقای دانش و گسترش تحقیق" بودند. نتیجه‌گیری: چالش‌های شناسایی شده با بحث گروهی در طی تکنیک دلفی تأیید شد. راه حل‌های ارائه شده می‌تواند به عنوان پایه‌ای برای بررسی‌های بیشتر در خصوص کاربرد راه حل‌های پیشنهاد شده استفاده گردد.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، علوم تربیتی، چالش‌ها، تکنیک دلفی

۱. کارشناس ارشد برنامه ریزی درسی Kolsom.shoja@yahoo.com

تحلیل قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها، تهدیدهای افزایش ظرفیت تحصیلات تکمیلی از دیدگاه دانشجویان تحصیلات

تکمیلی دانشگاه اصفهان

مجتبی زمانیان^۱

لیلا سوخته زار^۲

چکیده

دانشگاهها و مراکز آموزش عالی وظایف عمده‌ای از جمله تولید دانش، انتقال دانش (تربیت نیروی انسانی متخصص)، عرضه خدمات تخصصی به جامعه و ایجاد زمینه کار آفرینی در جامعه برعهده دارد. انجام هر یک از وظایف یادشده مستلزم انجام تحقیقات علمی است. در کشور ما پس از پیروزی انقلاب اسلامی آموزش عالی رشد قابل توجهی در مقاطع مختلف تحصیلی داشته است. هدف اصلی تحقیق حاضر بررسی روند افزایش ظرفیت تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌ها بعلاوه نتایج و عواقبی که برای دانشگاه‌های ایران قابل تصور است می‌باشد. روش پژوهش توصیفی - پیمایشی می‌باشد، جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان می‌باشد. روش نمونه گیری طبقه‌ای نسبتی بوده و حجم نمونه نیز بر اساس فرمول کوکران ۲۴۷ نفر برآورد گردید. ابزار گردآوری داده‌ها یک پرسشنامه ۳۰ سوالی محقق ساخته بوده. براساس مشاهده یافته‌های میانگین گویه‌های مطرح شده از میانگین فرضی ۳ بیشتر بوده‌اند پس نتیجه می‌گیریم که تمامی گویه‌های مطرح شده دارای رابطه معناداری بوده‌اند. براساس یافته‌های مشاهده شده بین مولفه‌های فرعی جنسیت، مقطع تحصیلی، و گروه‌های آموزشی شرکت کننده رابطه معنی داری وجود دارد و همچنین بین مولفه‌های اصلی فرصت‌ها، تهدیدها، ضعف‌ها، قوت‌ها رابطه معنی داری وجود دارند.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها، و تهدیدها

۱. کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه اصفهان mojtabazamani۱۲@yahoo.com

۲. مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد پلدختر leylasookhtezar@yahoo.com

بررسی دیدگاه اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان در خصوص

نحوه برگزاری آزمون دکتری و نوع سوالات آن

لیلا سوخته‌زار^۱

محمد شفیعی^۲

محمد جواد لیاقتدار^۳

چکیده

پژوهش حاضر در پی آن بود تا دیدگاه اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان پیرامون نحوه برگزاری آزمون نیمه‌متمرکز دکتری و نوع سوالات آن را بررسی نماید. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه اساتید (۵۱۶ نفر) و دانشجویان تحصیلات تکمیلی (۴۱۶۷ نفر) دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بود. با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای متناسب با حجم ۱۲۸ نفر عضو هیات علمی و ۳۰۵ نفر دانشجویان به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته با ۲ سوال بود. اساتید در خصوص شیوه برگزاری آزمون به ترتیب غیرمتمرکز، و نیمه‌متمرکز را انتخاب کرده بودند. اما دانشجویان به ترتیب نیمه‌متمرکز و غیرمتمرکز را انتخاب کرده بودند. اساتید در خصوص نوع سوالات به ترتیب تشریحی-تحلیلی، تشریحی کوتاه پاسخ و چهارگزینه‌ای را انتخاب کرده بودند. اما دانشجویان به ترتیب: چهارگزینه‌ای، تشریحی-تحلیلی و تشریحی کوتاه پاسخ را انتخاب کرده بودند. همچنین نتایج نشان داد در مورد اساتید بین شیوه‌ی برگزاری آزمون و سنوات خدمت رابطه وجود ندارد اما بین شیوه‌ی برگزاری آزمون و کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی و مدرک تحصیلی رابطه معنادار وجود داشت. بین نوع سئوالات آزمون و سنوات خدمت و کشور محل اخذ آخرین مدرک تحصیلی و زیرگروه آموزشی رابطه وجود نداشت. اما درمورد دانشجویان بین نحوه برگزاری آزمون و جنسیت و زیرگروه آموزشی رابطه وجود نداشت. همچنین بین نوع سوالات آزمون و جنسیت و زیرگروه آموزشی رابطه وجود نداشت.

واژگان کلیدی:

آموزش عالی، دوره دکتری، شیوه‌گزینش، آزمون نیمه‌متمرکز

۱. مدرس دانشگاه آزاد مرکز پلدختر leylasookhtezar@yahoo.com

۲. مدرس دانشگاه پیام نور مرکز پلدختر

۳. دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان

بررسی پیامدهای احتمالی آزمون نیمه متمرکز دکتری از دیدگاه

اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان

لیلا سوخته‌زار^۱

محمد جواد لیاقتدار^۲

چکیده

پژوهش حاضر در پی آن است تا پیامدهای احتمالی علمی - آموزشی، اجتماعی - فرهنگی و روانی - فردی ناشی از شیوه نیمه متمرکز کردن آزمون دکتری را از دیدگاه اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان بررسی کند. روش پژوهش توصیفی - پیمایشی بوده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه اساتید (۵۱۶) نفر و دانشجویان تحصیلات تکمیلی (۴۱۶۷) نفر دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بوده. با روش نمونه گیری طبقه‌ای متناسب با حجم ۱۲۸ نفر عضو هیات علمی و ۳۰۵ نفر دانشجویان به عنوان نمونه انتخاب شده بودند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه محقق ساخته با ۴۱ گویه که پایایی آن از طریق آلفای کرونباخ ۹۳٪ محاسبه شده و روایی آن توسط حداقل پنج نفر از اساتید دانشگاه مورد تایید قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که اساتید و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان در حد متوسط به بالا موافق پیامدهای احتمالی عنوان شده در پرسشنامه بوده اند.

واژگان کلیدی:

آموزش عالی، دوره دکتری، شیوه گزینش، پیامدهای علمی - آموزشی، پیامدهای اجتماعی - فرهنگی، پیامدهای روانی - فردی

۱. مدرس دانشگاه آزاد پلدختر leylasookhtezar@yahoo.com

۲. استاد گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان

بررسی موانع به کارگیری روش تدریس فعال در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه گیلان

عباس صادقی^۱

فرهاد اصغری^۲

مهدی یکرنگ صفاکار^۳

چکیده

هدف مقاله حاضر بررسی موانع به کارگیری روش تدریس فعال در دانشجویان دانشگاه گیلان با استفاده از روش تحقیق تحلیلی-توصیفی حجم نمونه ۱۷۰ نفر بوده است. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. پایایی این پرسشنامه نیز با روش ضریب کرونباخ آلفا ۰/۷۹ به دست آمد. بر اساس نتایج، دانشجویان، تعداد زیاد دانشجویان (۸۷٪) توجه به نمرات بالا به جای پرداختن به کیفیت یادگیری (۸۲٪) بی نظمی دانشجویان در هنگام اجرای روشهای فعال (۷۸٪) تاکید گروه بر ملاکهای کمی در ارزشیابی استادان (۸۳٪) در دسترس نبودن افراد متخصص جهت رفع مشکلات اجرای روشها تدریس (۷۶٪) حمایت نشدن از طرف مسئولان برای اجراء روش های فعال تدریس (۷۲٪) نامناسب بودن فضای فیزیکی کلاس (۵۷٪) کمبود وسایل و امکانات آموزشی (۴۸٪) و حجم زیاد کتاب درسی (۴۶٪) و تدوین کتب به شیوه سنتی (۴۰٪) را جزء موانع و مشکلات روشهای فعال تدریس در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانستند.

واژگان کلیدی:

روش تدریس-تدریس فعال-دانشجویان تحصیلات تکمیلی

۱. دانشیار دانشگاه گیلان asadeghi_۲۰۰۳@yahoo.com

۲. استادیار دانشگاه گیلان farhad.asghari@gmail.com

۳. دانشجوی رشته روان شناسی mys_novel.@yahoo.com

نقش و جایگاه توسعه مهارت‌های کلیدی در برنامه‌های نوین آموزش دکتری

پروین صولتی اصل^۱
کبری صولتی اصل^۲
حمیدرضا صادق محمدی^۳

چکیده

با توجه به اهمیت روز افزون مهارت‌های عمومی و انتقال‌پذیر در دوران تحصیل و آینده شغلی دانشجویان دکتری، ضرورت آموزش این مهارت‌ها در طول دوره تحصیلی اجتناب ناپذیر می‌باشد. آموزش این مهارت‌ها در برنامه‌های تحصیلات تکمیلی به ویژه دوره‌های دکتری از جایگاه بسیار والایی برخوردار است به نحوی که انعکاس آن در اجرای مؤثر پایان‌نامه دکتری و ورود موفقیت آمیز به بازار کار حرفه‌ای تاثیرگذار می‌باشد. این مقاله ابتدا به موضوع جایگاه مهارت‌ها در برنامه‌های دکتری پرداخته و با توجه به اهمیت پژوهش در این دوره تحصیلی مهارت‌های پژوهشی را شرح می‌دهد. سپس موضوع مهارت‌های انتقال‌پذیر و توسعه حرفه‌ای مورد توجه قرار گرفته و روش‌های آموزش مهارت‌ها ذکر می‌گردد. در پایان تجارب موفق چند کشور اروپایی در زمینه آموزش مهارت‌ها بیان می‌شود.

واژگان کلیدی:

مهارت‌های عمومی، مهارت‌های انتقال‌پذیر، آموزش دکتری، توسعه حرفه‌ای، توسعه فردی

۱. مربی معاونت آموزش دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی (solati@acecr.ac.ir)

۲. مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال (ksolati_1965@yahoo.co.uk)

۳. دانشیار پژوهشکده برق جهاد دانشگاهی (mohammadis@iust.ac.ir)

همگرایی آموزش عالی در سطح جهانی و تأثیرات آن بر نظام‌های ملی مطالعه موردی: تحصیلات تکمیلی

- پروین صولتی اصل^۱
حمیدرضا صادق محمدی^۲
کبری صولتی اصل^۳

چکیده

چکیده: طی دو دهه اخیر با افزایش ارتباطات بین‌المللی و همگرایی سیاسی و اجتماعی منطقه‌ای در سراسر جهان به‌ویژه در سطح قاره اروپا، نظام‌های آموزش عالی کشورها نوعی همگرایی برنامه‌ریزی شده را دنبال کرده‌اند. در مقاله حاضر اهمیت همگرایی بین‌المللی در آموزش عالی مورد مطالعه اجمالی قرار گرفته و ملاحظات مهم در نظام تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اجرای فرآیند همگرایی اروپایی توضیح داده شده است. همگرایی نظام‌های آموزش عالی فرصت‌هایی را برای کشورها پدید می‌آورد و تأثیرات مهمی را بر نظام‌های آموزش عالی در سطوح ملی در پی دارد که مواردی از آنها بیان می‌شوند. با توجه به اهداف متفاوت این همگرایی در سطح اروپا به یکی از برنامه‌های مهم اجرایی یعنی تحرک اشاره گردیده و نمونه‌هایی از اقدامات مؤثر در این زمینه با تأکید بر سطوح تحصیلات تکمیلی ذکر گردیده است. در پایان مهمترین چالش‌های پیش روی کشورها در عرصه همگرایی آموزش عالی به اجمال مورد اشاره واقع شده است.

واژگان کلیدی:

فرآیند بولونیا، همکاری علمی، تحرک، منطقه آموزش عالی اروپایی.

۱. مربی معاونت آموزش دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی (solati@acecr.ac.ir)

۲. دانشیار پژوهشکده برق جهاد دانشگاهی (mohammadis@iust.ac.ir)

۳. مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال (ksolati_1965@yahoo.co.uk)

بررسی نقش جهانی شدن بر تعلیم و تربیت از دیدگاه اساتید دانشکده های علوم تربیتی شهر اصفهان

زهره سعادت‌مند^۱

فریده تاجی^۲

فرزاد سعادت‌مند^۳

چکیده

هدف از اجرای پژوهش حاضر بررسی نقش پدیده جهانی شدن بر تعلیم و تربیت از دیدگاه اساتید دانشکده های علوم تربیتی شهر اصفهان بوده است. در این پژوهش تأثیر پدیده جهانی شدن، بر اهداف تعلیم و تربیت، محتوای تعلیم و تربیت، روش های تعلیم و تربیت و شیوه های ارزشیابی بررسی شد. ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته با مقیاس لیکرت شامل ۵۳ سؤال بسته پاسخ بود و برای بررسی روایی آن از روایی سازه استفاده شد. نتایج نشان دهنده معنا دار بودن روابط بین تمامی متغیرها (سؤالات) بود و برای تعیین پایایی سؤالات از روش ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد که برابر ۹۴/۴ بود. جامعه تحقیق را اساتید دانشکده های علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان، دولتی اصفهان و پیام نور اصفهان جمعاً (۶۰ نفر) تشکیل دادند. بدین منظور با توجه به محدود بودن تعداد افراد جامعه آماری از روش نمونه گیری استفاده نشده است. در تحلیل آماری پژوهش از شیوه های آمار توصیفی (میانگین، فراوانی، درصد و انحراف معیار) و از آماراستنباطی (تحلیل واریانس استفاده چند متغیره مانوا و t تک متغیره) برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد. نتایج نشان داد، نقش جهانی شدن بر اهداف، محتوا، روش ها و ارزشیابی بیش از حد متوسط بوده است و نقش پدیده جهانی شدن بر تعلیم و تربیت از دیدگاه اساتید بر حسب عوامل جمعیت شناختی نشان داد، بین نظرات پاسخگویان در خصوص محتوا بر حسب جنسیت اساتید تفاوت معنا دار وجود دارد و در خصوص سایر ابعاد جمعیت شناختی تفاوت معنا داری وجود ندارد.

واژگان کلیدی:

جهانی شدن، تعلیم و تربیت، اهداف، محتوا، روش های یادگیری، ارزشیابی.

۱. مدیر گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان اصفهان

۲. کارشناس ارشد تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان اصفهان

۳. کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان اصفهان farzad.saadatmand@gmail.com

چالش‌ها، آسیب‌ها و بسترهای راهبردی جهت تحقق اهداف برنامه‌های تدوینی

نظام آموزش عالی کشور در حوزه تحصیلات تکمیلی

علی‌رضا ولی‌پور^۱

چکیده

سرلوحه‌ی امور واقع نشدن برنامه‌های رسمی مصوب در برخی سطوح ستادی و صف وزارتین متبوع؛ مقارن با رسیدن اوج منحنی جمعیت فراگیر کشور به سمت تحصیلات تکمیلی و گسترش "صرفاً کمی" این دوره‌ها، امکان بهره‌وری اصولی از فرصت‌هایی چون تسهیلات مندرج در مفاد ذیل برنامه پنجم توسعه و یا فرایندهای موجد در طرح هم‌اندیشی استادان دانشگاه‌ها را ناممکن نموده؛ جذابیت فعالیت‌های زودبازده ملموس، موجب می‌شود قله هرم ساختار نظام آموزشی کشور، از "آسیب‌ها و چالش‌های دامنه‌دار" متاثر گردد.

نهاده‌سازی فرایندهای پژوهش‌محور، بسط گستره خردورزی‌ها و بهره‌وری از پتانسیل‌های موجود، موثرترین گام رهائی-بخش است که جهت دستیابی؛ توسعه مشارکت‌پذیری، ارج نهادن به توانمندی‌ها، تجارب، فرهنگ سازمانی، کلان‌نگری توأم با ریزبینی و دوران‌دیشی همراه با رفع نیازهای جاری؛ نقش موثرتری را می‌تواند ایفاء نماید. تغییر زاویه حرکت و جهت‌دهی امورات به سمت اهداف در سایه‌سار "ساختار نظام آموزشی مطلوب" مدیران آگاه، فرانگر و مقتدری را می‌طلبد تا بتوانند ضمن فراهم نمودن بستر لازم جهت بهبودبخشی، رویکرد عناصر اصلی را ارتقاء داده؛ هم‌آوایی، هدفمندی و کیفیت‌بخشی را نصب العین خود سازند. از آنجائیکه توفیق در عمل، نیازمند جایگزینی نگرش‌ها و روندهای آسیب‌دار با مولفه‌های انگیزش‌زا جهت بهبودبخشی ساختارهای مبهم کنونی است، در تنظیم این مقاله، تلاش گردیده محتوای اجرائی لازم در عرصه‌ی راهبردهای عملیاتی ارائه گردد.

واژگان کلیدی:

مدرک گرایی؛ پژوهش‌گری؛ ساختار نظام آموزشی؛ هم‌اندیشی استادان

۱. مدرس آموزش‌شکده شهید بهشتی ارومیه دانشگاه فنی و حرفه‌ای valipouralirezaster@gmail.com

بررسی چالشها و چشم اندازهای کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یاد دهی یادگیری از دیدگاه دانشجویان در دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان)

فرزاد سعادت‌مند^۱

علی طغیانی^۲

زهره سعادت‌مند^۳

مصطفی شریف^۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی چالشها و چشم اندازهای کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یاد دهی یادگیری از دیدگاه دانشجویان در دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان) انجام شد. در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی پیمایشی استفاده شد. جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد شامل ۲۹۰۰ نفر تشکیل دادند، روش نمونه گیری به صورت تصادفی ساده انجام شد. و نمونه مشخصی به تعداد ۳۳۹ انتخاب شد. سوالات اصلی این تحقیق چالشهای کاربری فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یاد دهی یادگیری را در چهار بعد درون‌داد، فرایند، نتایج فردی، نتایج سازمانی بر روی دانشجویان بررسی نمود. ابزار تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته شامل ۵۱ پرسش بر اساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت تنظیم شد. روایی این پژوهش توسط تعدادی از اساتید و متخصصان تایید شد. ضریب اعتبار پرسشنامه با به کارگیری ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۸ به دست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش از بسته نرم افزار آماری در علوم اجتماعی در دو سطح آمار توصیفی (درصد فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و استنباطی (تحلیل واریانس چند متغییری، آزمون تک متغیره، آزمون تعقیبی ال اس دی) استفاده به عمل آمد. نتایج تحقیق به لحاظ آماری در سطح $P \leq 0/01$ بیانگر آن است که در بعد درون‌داد رتبه اول باتوجه به پاسخ دانشجویان گویه ی: وجود برنامه های درسی متناسب با برنامه های فناوری اطلاعات و ارتباطات ویژه دانشجویان بود. در بعد فرایند رتبه اول باتوجه به پاسخ دانشجویان گویه ی: وجود فرایند های یاد دهی و یادگیری مناسب بود. در بعد نتایج فردی باتوجه به پاسخ دانشجویان به گویه ی: فناوری اطلاعات و ارتباطات تسهیل دهنده یادگیری معنادار باشد. در بعد نتایج سازمانی رتبه اول باتوجه به پاسخ دانشجویان گویه ی، فراهم کردن فرصت استفاده از سرمایه های مالی بین المللی، را شامل شد. در پایان پیشنهادهای در جهت کاربری بهتر فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یاددهی و یادگیری ارائه گردید.

واژگان کلیدی:

چالشها، چشم اندازها، فن اوری اطلاعات و ارتباطات، یاددهی و یادگیری.

۱. کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان اصفهان farzad.saadatmand@gmail.com

۲. دانشگاه آزاد اسلامی، واحد خوراسگان، باشگاه پژوهشگران جوان، اصفهان، ایران

۳. مدیر گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی خوراسگان اصفهان

۴. استادیار گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان

دکترای صنعتی: الگویی برای همکاری دانشگاه و صنعت در توسعه دوره‌های دکتری، فرصت‌ها، چالش‌ها و تجارب

حمیدرضا صادق محمدی^۱

پروین صولتی اصل^۲

چکیده

همکاری مؤثر دانشگاه و صنعت در تأمین نیازهای پژوهشی از اهداف مهم نظام توسعه فناوری و نوآوری در اغلب کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است. دکترای صنعتی یکی از الگوهای رایج در برخی از کشورهای اروپایی برای برنامه‌های دکتری است که متضمن همکاری دانشگاه و صنعت به مفهوم عام آن در اجرای پروژه‌های پژوهشی مورد نیاز جامعه در قالب پژوهش‌های پایان‌نامه تحصیلات مقطع دکتری است. این مقاله ضمن معرفی برنامه دکترای صنعتی به ویژگی‌های مهم آن می‌پردازد. در این چارچوب شرایط لازم برای اجرای برنامه‌های دکترای صنعتی بیان گردیده و به فرصت‌ها و مزایای اجرای آن برای صنعت، دانشگاه و دانشجو اشاره می‌شود. همچنین مباحث حائز اهمیت همچون تأمین اعتبارات مالی و ضوابط و مقررات متمایز این برنامه‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. علاوه بر آن نتایج اجرای برنامه دکترای صنعتی در کشور دانمارک به صورت اجمالی ارائه شده و برخی چالش‌ها در این رابطه ذکر می‌گردد.

واژگان کلیدی:

دکترای صنعتی، پروژه پژوهشی، همکاری دانشگاه و صنعت، همکاری علمی

۱. دانشیار پژوهشکده برق جهاد دانشگاهی mohammadis@iust.ac.ir

۲. مربی معاونت آموزش دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی solati@acecr.ac.ir

نقش و جایگاه مدارس تحصیلات تکمیلی در آموزش دکتری: رویکردی جهانی

حمیدرضا صادق محمدی^۱

پروین صولتی اصل^۲

چکیده

با گسترش مفهوم جامعه دانشی و تداوم اهمیت روزافزون توسعه اقتصادهای دانش بنیان، افزایش کمی و ارتقاء کیفی دانش‌آموختگان مقاطع تحصیلات تکمیلی به‌ویژه مقطع دکتری در کشورهای پیشرفته صنعتی اهمیت شایان توجهی یافته است. دوره‌های دکتری در کشورهای گوناگون به شیوه‌های مختلف و با سازماندهی‌های متفاوتی ارائه شده است. طی دو دهه گذشته رویکرد تأسیس و بهره‌گیری از مدارس تحصیلات تکمیلی در ارائه دوره‌های دکتری در کشورهای پیشرفته صنعتی به رویکرد غالب تبدیل شده و موفقیت‌هایی را به دنبال داشته است. این توفیق نه تنها ناشی از سازماندهی خاص این مدارس است بلکه ارتباط متقابل آن با اهداف و برنامه‌های آموزشی، محتوای دوره‌ها، مهارت‌ها و شایستگی‌های مورد انتظار از دانش‌آموختگان نیز در این شکوفایی تأثیرگذار می‌باشد.

عناوینی نظیر مدارس تحصیلات تکمیلی، مدارس دکتری و مدارس پژوهشی به سازماندهی‌های کم و بیش نزدیک به هم اما تا حدودی متفاوت اشاره می‌کنند، حتی اهداف، ساختار و وظایف مدارس تحصیلات تکمیلی در کشورها و دانشگاه‌های مختلف، ممکن است با یکدیگر تفاوت داشته باشند. طبعاً نقش و تأثیر مدارس تحصیلات تکمیلی در اجرای دوره‌های دکتری نیز متفاوت خواهد بود. بررسی‌های انجام شده مبین شکل‌گیری مدارس تحصیلات تکمیلی در سطوح مختلف سازمانی نظام آموزش عالی، از جمله دانشکده، دانشگاه و یا فرادانشگاهی است. وظایف سپرده شده به مدارس تحصیلات تکمیلی نیز از تنوع قابل ملاحظه‌ای برخوردار است. مراحل نظیر اخذ تقاضا، پذیرش و ثبت نام، نظارت بر ارائه دروس آموزشی، اخذ پایان‌نامه پژوهشی، نظارت بر پیشرفت تحصیلی و ... از جمله وظایفی است که در برنامه‌های نوین آموزش دکتری توسط مدارس تحصیلات تکمیلی مدیریت می‌شود. در مقایسه با آنچه به صورت سنتی توسط دانشکده‌ها ارائه می‌گردید، شاید بتوان آموزش مهارت‌هایی را که در توسعه امور پژوهشی و آینده شغلی دانشجویان نقش مهم ایفاء می‌کنند یکی از وظایف ممتاز مدارس تحصیلات تکمیلی دانست. این مقاله ضمن بررسی موضوعات یاد شده نمونه‌هایی از استقرار، عملکرد و تجارب این مدارس در کشورهای توسعه یافته را ذکر می‌نماید که می‌تواند مورد بهره‌گیری در نظام آموزش عالی ایران برای بهبود اجرای دوره‌های دکتری باشد.

واژگان کلیدی:

مدرسه تحصیلات تکمیلی، مدرسه دکتری، مدرسه پژوهشی، دوره دکتری

۱. دانشیار پژوهشکده برق جهاد دانشگاهی mohammadis@iust.ac.ir

۲. مربی معاونت آموزش دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی solati@acecr.ac.ir

دانشجویان برای چه پژوهش می کنند؟

(مقایسه سبکهای انگیزش پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده های مختلف)

منیره صالحی^۱

حسین کارشکی^۲

محمدرضا آهنچیان^۳

چکیده

از مهمترین مسایل آموزش عالی انگیزه دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای مطالعه و انجام پژوهش است. اینکه دانشجویان تحصیلات تکمیلی به چه میزان از انگیزش درونی برای انجام تحقیق برخوردارند و به چه میزان به خاطر دلایلی بیرونی مانند کسب امتیازات مختلف دست به انجام تحقیق می زنند را می توان بر اساس نظریه خودتعیین گری مورد بررسی قرار داد. رویکرد خودتعیین گری، یکی از نظریه های شناختی انگیزشی است که مجموعه سطوح از قبل مشخص شده ای را مد نظر قرار می دهد که طی آن خودانگیزی افزایش می یابد. نظریه خودتعیین گری، عمدتاً بر تغییرات تحولی انگیزش از منابع بیرونی به منابع درونی تاکید می کند. هدف این مطالعه تعیین و مقایسه انگیزش پژوهشی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده های مختلف است.

روش ها: جامعه آماری پژوهش دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی و دانشگاه فردوسی مشهد است. از جامعه یاد شده، نمونه ای به حجم ۲۴۰ دانشجوی تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی و فردوسی مشهد، به روش سهمیه ای انتخاب شد. پرسشنامه مورد استفاده ۲۸ سوال داشت که دانشجویان براساس طیف لیکرت ۵ درجه ای به گویه ها پاسخ می دادند. روایی و پایایی پرسشنامه مورد نظر احراز گردیده است. این مقیاس دارای سه خرده مقیاس انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی انگیزگی است. برای مقایسه انگیزش پژوهشی هم از تحلیل واریانس چندمتغیری استفاده شد.

۱ - کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد و دانشجوی دکتری توسعه آموزش عالی دانشگاه شهید بهشتی

Salehi1380@gmail.com

۲ - استادیار دانشگاه فردوسی مشهد

۳ - دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد

بررسی چالش ها و نارسایی های تحصیلات تکمیلی در حوزه علوم انسانی تاملی بر نظرات دانشجویان

(پژوهش کیفی)

هدا رومی^۱

فرانک امیدیان^۲

چکیده

بررسی تحولات آموزش عالی و تحلیل رشد توسعه کمی کیفی موسسات دانشگاهی کشور در چند دهه اخیر مبین وجود چالش ها و نارسایی متعددی است که ریشه در سیاست ها ، خط مشی ها و رویکردهای حاکم بر نظام آموزش عالی کشور واقع بینانه نبودن برنامه ها و عدم توجه به اصول بنیادین برنامه ریزی دوره ها و رشته های دانشگاهی در مراکز آموزش عالی کشور دارد. آسیب شناسی تحصیلات تکمیلی در حوزه علوم انسانی ، نشان می دهد که چنین وضعیتی در این حوزه به مراتب نگران کننده تر است .

این مقاله در صدد است تا با بررسی دیدگاه دانشجویان علوم انسانی درباره جایگاه این علوم در آموزش عالی کشور ، مشکلات و نارسایی های اثر گذار بر کیفیت آموزشی و پژوهشی آن را تحلیل و راهکارهایی را نیز در جهت بهبود فعالیت های علمی و پژوهشی در این حوزه پیشنهاد نماید.

واژگان کلیدی :

آموزش عالی ، چالش ها ، آموزش و پژوهش ، توسعه کیفی ، علوم انسانی

۱ . دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول hroumezi@yahoo.com

۲ . عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دزفول f.omidian@iaud.ac.ir

ترسیم و تحلیل وضعیت دوره های دکتری مشترک با دانشگاه های خارجی در ایران

نسرین نورشاهی^۱

سید هادی مرجانی^۲

غلامرضا ذاکر صالحی^۳

داود حاتمی^۴

حسین سمیعی^۵

چکیده

یکی از سازوکارهای مهم تحرک بین المللی دانشجویان (Student mobility)، بر پایه همکاری های بین دانشگاهی در سطح جهان، تاسیس و راه اندازی دوره های دکتری مشترک (Joint doctoral programs) است. تحرک / جابجایی دانشجویان دکتری، به خودی خود، هدف نیست، بلکه وسیله ای راهبردی در خدمت ارتقای سطح کیفیت آموزش دکتری است. با توجه به نقش اساسی دوره های دکتری در تحقق اهداف و سیاست های برنامه های توسعه و سند چشم انداز ۲۰ ساله، بازنگری و اصلاح دوره های مذکور در دستور کار وزارت علوم، تحقیقات و فناوری قرار دارد. در ارزیابی ای که از فعالیت های وزارت علوم و دانشگاه های کشور در جهت گسترش همکاری های علمی - بین المللی به منظور تقویت دوره های دکتری و پسا دکتری انجام گرفت، روشن شد که، به رغم وجود ۲۵۶ دوره دکتری در گروه های مختلف آموزشی دانشگاه های دولتی کشور، تنها ۸ دانشگاه اقدام به برگزاری دوره های دکتری مشترک با دانشگاه های معتبر خارجی کرده اند. بر این اساس، در مطالعه حاضر، به روش توصیفی، سیمای آماری دوره های مشترک دکتری در دانشگاه های ایران مورد بررسی قرار گرفته است. در این مطالعه، میزان تقاضای دانشگاه های دولتی برای برگزاری دوره های مذکور طی ۱۰ سال گذشته (۱۳۷۹-۱۳۹۰) توصیف و تحلیل شده است. برخی از یافته های به دست آمده از این قرار است: دانشگاه صنعتی شریف بیشترین درصد از تقاضای همکاری را در کل مقاطع تحصیلی به خود اختصاص داده است و پس از آن، به ترتیب دانشگاه های صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی و تهران بیشترین سهم از تقاضای کل را داشته اند. علاوه بر این، بیشترین تقاضا دانشگاه های کشور، در این زمینه، برای همکاری با دانشگاه های انگلستان داده شده است. همچنین در سال های ۱۳۸۰ و ۱۳۹۰، به رغم تقاضای موجود، هیچگونه مجوزی از طرف دفتر گسترش آموزش عالی برای برگزاری دوره دکتری

۱. استادیار موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی nasso_۲۳@yahoo.com

۲. استادیار موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی hdmaraie@gmail.com

۳. استادیار موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی grsalehi1@yahoo.com

۴. استادیار موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

۵. کارشناس پژوهشی موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی samiei_ah@yahoo.com

مشترک صادر نشده است. مقاله، در پایان، بر اساس یافته‌های آماری خود، توصیه هایی چند برای توسعه دوره های مذکور ارائه داده است.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، دوره های دکتری مشترک، دانشگاههای خارجی، ایران

توسعه ی حرفه ای تحصیلات تکمیلی :

ضرورت توجه به کارکرد های دانشگاه در فرایند توسعه تحصیلات تکمیلی

حمید فرهادی راد^۱

چکیده

هدف اصلی این پژوهش بیان اهمیت و ضرورت توجه به کارکردهای دانشگاه به عنوان زیربنای فکری توسعه تحصیلات تکمیلی و بررسی پیامدهای عدم توجه به این کارکردها می باشد. دانشگاه دارای کارکردهای متعددی است که از آن جمله می توان به بازتولید، سازگاری و تولید (یمنی، ۱۳۸۲: ۱۶) اشاره کرد. درک نیازها و منافع ذینفعان آموزش عالی و تمرکز بر آن، تأکید بر تربیت نیروی انسانی متخصص مورد نیاز جامعه، تربیت شهروندان فرهیخته و . . . همه و همه در قالب این کارکردها قابل توجیه می باشند. به عبارتی دانشگاه از طریق تأثیر گذاری مستقیم بر جریان تولید، سازگاری و باز تولید نظامهای اجتماعی و مکانیسم های بازار، نقش بسیار مهمی در پیشرفت یا رکود یک جامعه ایفا می کند. به همین دلیل استنباط می شود که به کارگیری الگویی در توسعه تحصیلات تکمیلی که تمامی این کارکردها را به طور متوازن پوشش دهد، می تواند دسترسی به اهداف کلان اجتماعی را ممکن سازد و عدم توجه به هر کدام از این کارکردها ممکن است منجر به پیامدهای نوظهوری شود که استراتژیهای توسعه تحصیلات تکمیلی را با خطر بهبودگی مواجه سازد. نتایج این بررسی نشان می دهد که آموزش عالی در ایران توسعه جدی داشته است و هر کدام از این ابعاد توسعه با توجه به مزیتها و معایب خود، فرصت ها و چالش های بسیاری برای آموزش عالی و در نتیجه برای جامعه ایجاد نموده اند. دانشگاههای مجازی و دانشگاه پیام نور (آموزش از راه دور) با فراهم آوردن امکان آموزشهای مبتنی بر رایانه و اینترنت، دسترسی به آموزشهای بین المللی، شرکت در آزمونها بدون مراجعه به دانشگاه و عدم حضور در کلاس درس، دانشگاه آزاد اسلامی با استراتژی گسترش در نقاط مختلف کشور و سهولت دسترسی در بیشتر مناطق کشور، دانشگاههای وابسته به مؤسسات و دستگاههای اجرایی با هدف ایجاد فرصت کار و تحصیل همزمان و . . . بخشی از این چالشها و فرصتهای توسعه آموزش عالی می باشند. سوالی که در اینجا پرسیده می شود این است که توسعه تحصیلات تکمیلی به دنبال پر کردن کدام خلاء آموزشی، پژوهشی و کارآفرینی اجتماع است و کدامیک از کارکردهای دانشگاه مبنای این نوع توسعه است؟ نتایج این بررسی نشان می دهد که در برنامه های توسعه آموزش عالی از بدو شکل گیری وزارت علوم و آموزش عالی که به منظور تحول اساسی در ساختار آموزش عالی ایران و با اقتباس از الگوی کشورهای صنعتی در بهمن ماه ۱۳۴۶ آغاز شد تا کنون، همواره عدم توجه متوازن به کارکردهای دانشگاه، برنامه ریزی های توسعه آموزش عالی را از هدف اصلی خود دور نموده است. بنابراین چنانچه قصد داریم توسعه تحصیلات تکمیلی به عنوان یک پروژه جدید در این فرایند، در کارکرد سیستم های دانشگاهی و سایر سیستم های اجتماعی اختلال ایجاد نکند باید به کارکردهای دانشگاه به عنوان زیربنای فکری توسعه حرفه ای تحصیلات تکمیلی، توجه جدی داشته باشد.

واژگان کلیدی: توسعه آموزش عالی، توسعه حرفه ای، کارکردهای دانشگاه، تحصیلات تکمیلی

۱. عضو هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز h.farhadirad@scu.ac.ir

مقایسه خودکارآمدی و عملکرد پژوهشی دانشجویان رشته های مختلف دانشگاه فردوسی مشهد

منیره صالحی^۱

حسین کارشکی^۲

محمد رضا آهنچیان^۳

چکیده

مقدمه: خودکارآمدی پژوهشی از عوامل مهم در انجام پژوهش توسط دانشجویان است. پژوهش حاضر با هدف تعیین میزان خودکارآمدی و عملکرد پژوهشی دانشجویان رشته های مختلف و مقایسه آنها در دانشجویان تحصیلات تکمیلی، انجام شد. **روش ها:** دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه فردوسی مشهد جامعه آماری پژوهش را تشکیل دادند. نمونه ۱۹۳ نفره به روش سهمیه ای انتخاب شد. پرسشنامه خودکارآمدی مورد استفاده ۵۵ سؤال با طیف لیکرت ۵ درجه ای داشت. این پرسشنامه توسط صالحی (۱۳۹۰) اعتباریابی شده است که شامل ۷ خرده مقیاس آماری-تحلیلی، مفهوم پردازی، روش و اجرا، پژوهش کیفی، گزارش، مهارت و تبحر و اخلاق می باشد. همچنین عملکرد پژوهشی دانشجویان بر اساس فرم ارتقا اعضا هیات علمی برای آثار علمی مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: نتایج اجرای تحلیل تحلیل واریانس یک راهه نشان داد که تفاوت معنی داری در تمره کل خودکارآمدی عملکرد پژوهشی بین دانشجویان دانشکده های مختلف وجود ندارد. در مولفه های خودکارآمدی پژوهشی به جز مولفه آماری-تحلیلی در بین دانشجویان دانشکده های مختلف تفاوت معنی داری مشاهده نشد (سطح معنی داری ۰.۰۵). میانگین نمره کل دانشجویان نیز ۱۷۸.۳۲ شد و میانگین آنها در هر یک از مولفه های آماری-تحلیلی، مفهوم پردازی، روش و اجرا، پژوهش کیفی، گزارش، مهارت و تبحر و اخلاق به ترتیب ۴۰.۷۱، ۳۸.۸۷، ۳۶.۷۱، ۱۳.۲۴، ۱۷.۹۰، ۲۰.۰۴ و ۱۰.۸۱ به دست آمد. بنابراین نمره دانشجویان در کل و در هر یک از مولفه های خودکارآمدی عملکرد پژوهشی در طیف متوسط قرار دارد. میانگین تجارب پژوهشی کل دانشجویان ۶۳.۳۸ و انحراف معیار آن ۴۵.۸۹ به دست آمد. نتایج تحلیل واریانس چند متغیری نشان داد که تفاوت معنی داری بین دانشکده ها از لحاظ میزان عملکرد پژوهشی وجود ندارد. نتایج آزمون تی نشان داد که تفاوت معنی داری بین عملکرد پژوهشی دانشجویان دکتری و کارشناسی ارشد وجود دارد و میانگین تجارب پژوهشی دانشجویان دکتری بیشتر است. رابطه بین خودکارآمدی دانشجویان و میزان تجارب پژوهشی نیز معنی دار و مثبت شد ($r = 0.4$, $p < 0.000$).

۱ - کارشناس ارشد تحقیقات آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد و دانشجوی دکتری توسعه آموزش عالی دانشگاه شهید بهشتی

Salehi1380@gmail.com

۲ - هیات علمی دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه فردوسی مشهد

۳ - دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه فردوسی مشهد

نتیجه‌گیری: دانشجویان تحصیلات تکمیلی که شامل دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری می‌شوند، نمره بالایی از خودکارآمدی پژوهشی به دست نیاوردند. و از این لحاظ تفاوت معنی داری بین دانشکده های مختلف دانشگاه فردوسی مشاهده نشد. همچنین دانشجویان دانشکده های مختلف در میزان تجارب پژوهشی نیز تفاوت معنی داری نداشتند. تنها تجارب پژوهشی دانشجویان دکتری بیشتر از تجارب پژوهشی دانشجویان ارشد بود که این تفاوت معنی دار می باشد. همچنین نتایج نشان می دهد که بین میزان خودکارآمدی و تجارب پژوهشی رابطه مثبتی برقرار است.

واژگان کلیدی:

خودکارآمدی، پژوهش، دانشجو، تحصیلات تکمیلی

مطالعه تطبیقی رویکردهای نظام آموزش عالی درمقطع تحصیلات تکمیلی در کشورهای مختلف جهان

فاطمه بهجتی اردکانی^۱

محمد حسین یارمحمدیان^۲

علیرضا عراقیه^۳

چکیده

دوره‌های تحصیلات تکمیلی محل تلاقی و فصل مشترک آموزش و پژوهش در عالی‌ترین سطوح خود می‌باشد که در آن برجسته‌ترین دانش‌پژوهان جامعه به عالی‌ترین مباحث علمی (نظری و عملی) می‌پردازند. از سوی دیگر، در این مقاطع است که دانش و فن‌آوری از جوامع پیشرفته‌تر جذب و هضم می‌شود و همراه با خلاقیت‌ها و ابتکارات برای استفاده‌ی داخلی ارائه می‌گردد. در همین راستا مقاله حاضر در صدد است با مرور ادبیات و پیشینه تحقیق در دانشگاه‌های دنیا و تجربیات کشورهای مختلف در زمینه رویکردهای نظام آموزش عالی درمقطع تحصیلات تکمیلی را مورد مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. در این تحقیق، از روش تحلیلی برای تجزیه و تحلیل یافته‌های موجود در زمینه رویکردهای نظام آموزش عالی درمقطع تحصیلات تکمیلی در کشورهای مختلف جهان استفاده شده است. رشته‌ها، پژوهش، برنامه‌های درسی، منابع مالی و بین‌المللی سازی بر نامه‌های درسی از جمله شاخص‌های مورد نظر در این مقاله می‌باشد که هر یک در مقطع تحصیلات تکمیلی در کشورهای مختلف جهان، مورد بررسی قرار می‌گیرد.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، آموزش عالی، رویکردهای نظام آموزش عالی

۱ - استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردکان behfa1@gmail.com

۲ - دانشیار مرکز تحقیقات مدیریت و اقتصاد سلامت دانشگاه علوم پزشکی اصفهان mhyarm@yahoo.com

۳ استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر alirezaaraghieh@gmail.com

بررسی نشانگرها و شاخص های اعتبار سنجی نظام های آموزش عالی :
با تاکید بر رتبه بندی آنها؛ با تاکید بر ایران

محمد رحمان پور^۱

سلام یعقوبی^۲

چکیده

هزاره سوم با آوای اقتصاد دانش بر و تحول بنیادی علوم و فنونی همچون فن آوری اطلاعات، مدیریت دانش، بیوتکنولوژی و نانو تکنولوژی همراه و همزاد بوده است. این تحولات، انتظارات جدید کمی و کیفی را برای آموزش عالی ایجاد نموده است که نضج دهنده بصیرت ها، تکنیک های اطمینان از کیفیت و تحقق رسالت ها و منشورهای آموزشی و پژوهشی این موسسات بوده است. مطالعات تطبیقی نظام های آموزش عالی نشان می دهد دانشگاههایی در این زمینه موفق خواهند بود که از یک نظام مستمر و سازمان یافته ارزشیابی و اعتبارسنجی برخوردار باشد. پیش نیاز چنین نظامی تدوین شاخص ها و قبل از آن ارزیابی درونی موسسات آموزش عالی است. لذا هدف این نوشتار بررسی این شاخص و نیز ارزیابی درونی و برونی موسسات آموزش عالی به عنوان پیش بایست های اصلی رتبه بندی آنها می باشد. در این مکتوب ضمن اشاره به پیشینه اعتبار سنجی در جهان، به بررسی شاخص ها و نشانگرهای تدوین شده در سطح بین المللی اقدام خواهد شد و رتبه بندی های انجام شده نیز در نقاط مختلف جهان مقایسه و تحلیل می شود. همچنین با توجه به مقتضیات خاص کشور، الگویی شامل شاخص ها و نشانگرها ارائه خواهد شد.

واژگان کلیدی:

اعتبارسنجی، ارزیابی درونی، شاخص ها، رتبه بندی

۱. دانشجوی دکتری برنامه درسی دانشگاه اصفهان (mohammad_۳۳۵۶۴@yahoo.com)

۲. کارشناس ارشد برنامه درسی (yaghobi۲۰۰۹@gmail.com)

بررسی کیفیت مطلوب نظام آموزش عالی و راهکارهای اجرایی رسیدن به آن

مصطفی مرادی مقدم^۱

چکیده

از مشخصه‌های اصلی هر نظام آموزشی که می‌تواند تأثیر بسیاری در رشد عاطفی و شناختی دانشجوی داشته باشد، «روش تدریس» است. روش تدریس، اکولوژی و محیط آموزشی را فرا می‌گیرد که این خود حاکی از گسترده بودن مفهوم و ماهیت تدریس است. دانشگاه محلی برای تربیت و آموزش افراد است و اگر کیفیت آموزش در دانشگاه بهبود یابد جامعه نیز بالطبع اصلاح خواهد شد. در این تحقیق ۱۷۵ دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی و ۳۵ استاد از دانشگاه فردوسی مشهد و دانشگاه تبریز شرکت داشتند که از هر کدام پرسش‌هایی در قالب مصاحبه شد. هدف تحقیق بر روی سه جنبه تأکید دارد: آسیب‌شناسی، معیارهای تشخیص و ارائه الگوی برتر تدریس آموزش عالی در دانشگاه. در قسمت آسیب‌شناسی، مواردی مثل «کیفیت تدریس»، «منابع درسی»، «تخصص استاد»، «ارزیابی» و «مدیریت دانشجو» مورد توجه و بحث قرار گرفت. دانشجویان و اساتید، «مدیریت دانشجو»، «کیفیت آموزش»، «بازدهی آموزشی»، «تخصص»، «شخصیت» و «سیاست‌های آموزشی» را به ترتیب اصلی‌ترین معیارهای تشخیص تدریس مؤثر ذکر کردند. در انتها، عناصر تشکیل دهنده الگوی تدریس بیان شده است که در آن بر پژوهش محوری، هنر حل مسئله، شایسته سالاری و عوامل دیگر تأکید شده است. نتایج تحقیق می‌تواند به اساتید و برنامه‌ریزان تحصیلات تکمیلی کمک کند تا بتوانند نظام آموزشی دانشگاه را بهبود بخشند.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، آسیب‌شناسی تدریس، معیارهای تدریس مؤثر، الگوی تدریس، کیفیت تدریس.

۱. دانشجوی دکتری آموزش زبان انگلیسی دانشکده ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی دانشگاه تبریز mostafa_morady@yahoo.com

بررسی مقایسه ای عملکرد تحصیلی و روند پذیرش دانشجویان دوره های کارشناسی ارشد نوبت دوم (شبانه) و روزانه و طراحی مدلی نظری جهت سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد

سالار راد^۱

مهدی سبحانی نژاد^۲

چکیده

هدف تحقیق، بررسی مقایسه ای عملکرد تحصیلی و روند پذیرش دانشجویان دوره های کارشناسی ارشد نوبت دوم (شبانه) و روزانه و طراحی مدلی نظری جهت سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد می باشد. بدین منظور از کتاب ها، مقالات و اسناد داخلی و خارجی استفاده گردیده است روش انجام پژوهش، توصیفی از نوع تحلیل اسنادی می باشد. نتایج نشان می دهد عملکرد تحصیلی دانشجویان نوبت دوم (شبانه) در مقایسه با دانشجویان روزانه بهتر می باشد، نسبت پذیرش دانشجویان کارشناسی ارشد نوبت دوم (شبانه) به روزانه از سال ۱۳۸۳ بیشتر شده است و مدل کامل برای سنجش عملکرد تحصیلی دانشجویان کارشناسی ارشد می تواند شامل ابعاد؛ آموزشی، پژوهشی و تحقیقاتی دانشجو، بعد مربوط به زمان تصویب طرح پایان نامه و نحوه پیگیری آن در طول زمان انجام پژوهش و بعد تداوم تحصیل در دوره های عالی تر پس از کارشناسی ارشد باشد.

واژگان کلیدی:

عملکرد تحصیلی، روند پذیرش دانشجویان، طراحی مدل جهت سنجش عملکرد تحصیلی.

^۱ . دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه شاهد (ایمیل rad65ard@yahoo.com)

^۲ . دانشیار برنامه ریزی درسی و عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد (msnd47@gmail.com)

پداگوژیک (یاددهی و یادگیری) درنظام آموزش عالی مجازی

روح اله باقری مجد^۱

سکینه شاهی^۲

یدالله مهرعلی زاده^۳

چکیده

طرح توسعه تحصیلات تکمیلی، چالشهای پداگوژیک در آموزش عالی مجازی، برای هشدار به منظور ایجاد تمرکز بیشتر، انجام پیش-بینی لازم، تدارک و سرمایه‌گذاری مناسب، تهیه برنامه استراتژیک در سیستم یادگیری، اقدامی لازم و برای موفقیت آن ضروری است. لیکن هدف پژوهش حاضر توسعه تحصیلات تکمیلی، بررسی مسایل پداگوژیکی (یاددهی و یادگیری) بر توسعه آموزش عالی مجازی بوده است. این مطالعه ترکیبی از پایان نامه کارشناسی ارشد محقق(که مطالعه پیمایشی با ابزار محقق ساخته با الگوی آمیخته کیفی، کمی، کیفی بوده است) و تحقیقات جانبی توصیفی تحلیلی پژوهشگر به صورت کتابخانه‌ای می‌باشد.

با توجه به روش تحلیل توصیفی و استنباطی نتایج حاکی از معنی دار بودن عواملی همچون مدیریت مدیریت برنامه و منابع، یادگیرنده محوری، انعطاف پذیری و ابزارهای برقراری ارتباط، ارزیابی، روش‌ها و راهبردهای یادگیری، سازماندهی، شیوه طراحی، تحلیل اهداف، تحلیل رسانه، تحلیل یادگیرنده، تحلیل محتوا، اصول، فناوری، ابزار ارزشیابی، بوده است.

واژگان کلیدی:

توسعه تحصیلات تکمیلی، آموزش عالی مجازی، پداگوژیک

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه ارومیه r.b.magd@gmail.com

۲. هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز

۳. هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز

توسعه تحصیلات تکمیلی؛ آموزش عالی،

کارآیی و اشتغال دانش‌آموختگان؛ مطالعه موردی دانشگاه‌های پیام نور استان مازندران

روح‌اله باقری‌مجد^۱

چکیده

هدف اساسی پژوهش حاضر رابطه آموزش عالی، کارایی و اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاه‌های پیام نور استان مازندران در رشته‌های علوم تربیتی و روانشناسی در سالهای ۱۳۸۶-۱۳۹۰ می‌باشد روش تحقیق مورد نظر از نوع پیمایشی است که جامعه پژوهش از بین دانشگاه‌های پیام نور استان مازندران، واحد شرق که ۳ مرکز بهشهر، نکاء و ساری میباشند انتخاب شد و نمونه براساس تصادفی ساده دانش‌آموختگان ۳ دوره (۱۰۰ نفر)، اساتید (۲۰ نفر) و مدیران (۱۰ نفر) انتخاب شد. سوالات نظرسنجی محقق ساخته که روایی آن براساس آرای متخصصان (مدیران و اساتید) و پایایی آن براساس آلفای کرانباخ (۰/۸۲) بدست آمد در بین نمونه مورد نظر به انجام رسید.

با توجه به تحلیل‌های توصیفی و غیرپارامتریک، نتایج حاکی از رضایت نسبتاً کم مدیران اجرایی از دانش و مهارت دانش‌آموختگان، فراهم نبودن یا کم بودن زمینه اشتغال دانش‌آموختگان، تاثیر زیاد دروس عملی در کارایی و اشتغال، رابطه ضعیف بین آموزش و اشتغال، موثر بودن پذیرش دانشجویان بومی در کارایی و اشتغال، لزوم ایجاد ضوابط قانونی برای جذب فارغ-التحصیلان، توجه نسبتاً متوسط به دانش و مهارت در استخدام، تاثیر نسبتاً زیاد دانشگاه محل تحصیل در کارایی و اشتغال، تاثیر جنسیت در کارایی و تاثیر زیاد دوره‌های ضمن خدمت در کارایی و اشتغال دانش‌آموختگان می‌باشد. البته عوامل دیگری به جز آموزش نیز تاثیر زیادی در کارایی و اشتغال دارند.

واژگان کلیدی:

آموزش عالی (پیام نور)، کارآیی، اشتغال، دانش‌آموختگان

۱. دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه ارومیه r.b.magd@gmail.com

تحلیل سیاست پذیرش دانشجوی کارشناسی برای ورود به دوره کارشناسی ارشد بر اساس آیین نامه استعدادهای

درخشان (مطالعه موردی: دانشگاه شهید چمران اهواز)

نرگس رضوی پوریان^۱

یداله مهرعلیزاده^۲

عبداله پارسا^۳

چکیده

از آنجا که نخبگان هر کشور مهمترین منابع آن کشور برای توسعه پایدار محسوب می‌شوند، اتخاذ رویکرد جامع و هدفدار و رسالت‌مدار جهت حمایت از نخبگان و استعدادهای درخشان ضروری است. برنامه ها و خدمات ویژه دانشجویان استعداد درخشان در صورتی می‌تواند موجب برآوردن نیازهای دانشجویان و ارتقاء و پیشرفت علمی آنان گردد که بتوانیم توانایی‌های بالقوه و ویژه دانشجویان را شناسایی نموده و خدمات آموزشی را بر توانایی‌های آنان متمرکز نماییم. مسئله انتخاب بهترین‌ها در هر زمینه‌ای با اهداف گوناگونی نظیر ایجاد انگیزش در افراد، الگوسازی برای سایرین، تقدیر از افراد برتر و به خصوص در محیط‌های رقابتی علمی، نظیر دانشگاه‌ها همواره باید مورد توجه قرار گیرد. بدین منظور مقاله حاضر بر آن است تا سیاست پذیرش دانشجوی کارشناسی برای ورود به دوره کارشناسی ارشد بر اساس آیین‌نامه استعدادهای درخشان را مورد بررسی قرار دهد. جامعه آماری این پژوهش شامل سه دسته است: دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد که به دو دسته تقسیم می‌شوند: دانشجویان استعداد درخشان و دانشجویان عادی دانشگاه شهید چمران اهواز و دو گروه دیگر شامل، اعضای هیأت علمی، مدیران و کارشناسان مرکز استعدادهای درخشان دانشگاه. روش انجام این پژوهش آمیخته از نوع تشریحی است. داده‌های پژوهش با استفاده از دو روش کمی (پرسشنامه محقق ساخته) و کیفی (مصاحبه) جمع‌آوری گردیده است. در این پژوهش به مسائلی چون شناسایی، جذب، هدایت و حمایت از دانشجویان استعداد درخشان با توجه به اهداف شورای عالی انقلاب فرهنگی پرداخته شده است. با توجه به یافته‌های تحقیق چنین استدلال می‌گردد که به طور کلی پذیرش دانشجو بدون کنکور برای ورود دانشجویان استعداد درخشان به دوره کارشناسی ارشد با هدف تسهیل ادامه تحصیل دانشجویان در رشته‌های مورد علاقه و عدم وقفه در تحصیل آنها همخوانی داشته است. اما معیارها و ملاک‌های شناسایی و انتخاب این افراد کامل نبوده و نیاز به بازنگری دارد.

واژگان کلیدی:

آیین نامه، دانشجوی استعداد درخشان، شناسایی، جذب، هدایت، حمایت و توانمندسازی

۱ - دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران اهواز nargesrazavipooriyan@yahoo.com

۲ - استاد دانشگاه شهید چمران اهواز

۳ - استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز

نقش شاخص های کلیدی عملکردی (KPI) به منظور ارزیابی کیفیت در توسعه تحصیلات تکمیلی

حسن بیری^۱

چکیده

تا وقتی که دیدگاهی روشن در باب محیطهای داخلی و خارجی شکل نگرفته و از منظری وسیع تر به دانشگاه نگریسته نشود نمی توان در جهت تحقق هیچ یک از جنبه های ارزیابی کیفیت گام برداشت. بر این اساس و با توافق در مورد مجموعه ای از شاخص های کلیدی عملکردی، می توان ارزیابی کیفی مفیدی را آغاز کرد، از این رو مطالعه حاضر با بررسی اسناد و مدارک و مطالعات کتابخانه ای سعی در بررسی نقش شاخص های کلیدی عملکردی (Key Performance Indicators) به منظور تدوین برنامه ارزیابی کیفی در توسعه تحصیلات تکمیلی می پردازد.

شاخص های کلیدی عملکردی باعث می شود تا فعالیتهای دانشگاه در ضمن برنامه گنجانده شود، همچنین مواردی که مدیریت باید توجه خود را بر آنها متمرکز سازد و محورهایی که هیات علمی در آنها نیازمند راهنمایی اند، مشخص نماید. شاخص های کلیدی عملکردی نقش مهمی را در تعیین چگونگی فعالیت اعضای فرایند برنامه ریزی در طراحی یک برنامه راهبردی ایفا می کند. مجموعه ای جامع از شاخص های کلیدی عملکردی، همراه با شناختی از ماهیت کلی دانشگاه، نقاط ضعف، نقاط قوت، فرصتها و تهدیدهای آن، تصویری روشن را از اولویتها و از عناصری که باید در یک برنامه کیفی در حال تدوین برای توسعه تحصیلات تکمیلی به آنها توجه کند، در اختیار می نهد.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، شاخص های کلیدی عملکردی، ارزیابی کیفی

۱- کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه اصفهان hasan.babri@yahoo.com

آسیب شناسی تحصیلات تکمیلی رشته گردشگری در ایران

مژگان تراب احمدی^۱

چکیده

بخش عمده‌ای استراتژی‌های منابع انسانی در صنعت خدماتی گردشگری که در آن افراد ارائه دهنده خدمت نقش انکارناپذیری در کیفیت محصول ارائه شده به گردشگری ایفا می‌کنند بر آموزش متمرکز شده است. آموزش دانشگاهی در مقاطع تکمیلی به عنوان بالاترین سطح آموزش با هدف تربیت نیروی انسانی متخصص جهت تداوم فرآیند تولید علم و تامین کادر علمی مدرسین سایر سطوح از یک سو و تربیت افراد دارای مهارت‌های ادراکی و مفهومی جهت احراز پست‌های رده‌های سرپرستی و مدیریت از سوی دیگر جایگاه ویژه‌ای در میان سطوح آموزشی یافته و دست یابی به کیفیت در زمینه تحصیلات تکمیلی از اهداف اصلی برنامه‌ریزان در این حوزه است.

پژوهش حاضر بر شناخت چالش‌های الگوی آموزشی حاکم و کیفیت شاخص‌های علمی و یادگیری در مقاطع تکمیلی آموزش عالی گردشگری در دانشگاه‌های ایران متمرکز شده و بدین منظور روش مطالعاتی طولی بر مبنای مطالعه گروه‌های همسال را در طول یک بازه زمانی ده‌ساله در دستور کار خود قرار داده است. جهت گردآوری داده‌های تحقیق از ابزارهایی چون مصاحبه پژوهشی با اساتید دانشگاه در رشته‌های مرتبط و تحلیل داده‌های ثانویه بهره گرفته شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که گرچه رشد دانشجویان و مراکز علمی گردشگری در مقاطع تکمیلی در بازه زمانی مورد بررسی قابل توجه بوده و به تنوع رشته‌های مرتبط با گردشگری افزوده شده است، اما الگوی توسعه در زمینه جذب دانشجویان بر مدل افقی برگزیده تحقیق منطبق نمی‌باشند و از نظر شرایط و امکانات یادگیری کمبودهای قابل توجهی وجود دارد. همچنین از دیدگاه کارشناسان تامین کادر آموزش و بازنگری در محتوای دوره های تکمیلی از ضروریات ارتقای کیفی دوره های یاد شده می باشد.

واژگان کلیدی:

گردشگری، تحصیلات تکمیلی، شاخص‌های علمی و یادگیری

۱. کارشناس ارشد برنامه‌ریزی و توسعه گردشگری دانشگاه تهران m.t.ahmadi@ut.ac.ir

چالش‌های فرا روی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در نگارش پایان نامه

فاطمه کریمی^۱

چکیده

هدف: پژوهش حاضر در صدد بررسی مشکلات و چالش‌های فرا روی دانشجویان کارشناسی ارشد در نگارش پایان نامه است.

روش: نمونه مورد بررسی تعداد ۱۰۰ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه گیلان است که به طریق نمونه گیری خوشه ای از پنج دانشکده به دست آمده است. پژوهش با استفاده از روش پیمایشی و پرسشنامه ای محقق ساخته، با ضریب پایایی ۰/۸۹، اجرا گردید.

یافته ها: داده های پژوهش نشان داد که سطح آشنایی دانشجویان با روشهای پژوهش و آمار ضعیف و دارای میانگین ۲/۱۳ از ۵ می باشد. از لحاظ استفاده از منابع الکترونیکی به خوبی قادر به استفاده از منابع پژوهشی نیستند، یعنی از میانگین ۳ از ۵ بر خوردارند. تحلیل واریانس تفاوت معنا داری را در این مورد بین دانشکده های مختلف نشان داد. استادان راهنما نیز به جهت ساعات تدریس زیاد قادر به راهنمایی مورد قبول نمی باشند.

۱. استاد یار گروه علوم تربیتی دانشگاه گیلان fathemeh.lahije@yahoo.com

بررسی شیوه آموزش محور و میزان علاقه دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان

از تحصیل به شیوه مذکور

داود میرزایی فر^۱

حسین حافظی^۲

لیلا حشمتی^۳

چکیده

هدف کلی این پژوهش بررسی شیوه آموزش محور و میزان علاقه دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان از تحصیل به شیوه مذکور بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش محورترم ۳ دانشگاه اصفهان (۱۲ نفر) در سال تحصیلی ۸۹-۹۰ بودند. نمونه آماری نیز برابر با حجم جامعه انتخاب شد. روش پژوهش مروری و توصیفی از نوع پیمایشی بوده و اطلاعات مورد نیاز از طریق پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری شده است. پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ تعیین گردید. برای تجزیه تحلیل اطلاعات از آزمونهای آماری مناسب استفاده گردید. نتایج نشان داد شیوه آموزش محور همانند شیوه آموزشی و پژوهشی رایج است با این تفاوت که سمینار جایگزین پایان نامه شده است. همچنین دانشجویان از تحصیل به این شیوه راضی میباشند اما به علت دید منفی افراد و جامعه علمی نسبت به آن از آینده تحصیلی خود دید مثبتی ندارند. در صورت امکان تغییر این شیوه آموزشی به شیوه آموزشی - پژوهشی ۸۹ درصد خواستار تغییر شیوه آموزشی خود بودند. ارزیابی پژوهشگران از شرکت کنندگان در این پژوهش نشان داد که بر خلاف فلسفه اصلی ایجاد دوره های آموزش محور که عمدتاً برای معلمان فراهم شده بود، عمده دانشجویان آموزش محور کسانی بودند که از رتبه کمتری در آزمون متمرکز کارشناسی ارشد برخوردار بودند؛ به عبارت دیگر علت ورود آنها به این شیوه تحصیل با هدف اصلی ایجاد دوره هماهنگی ندارد.

واژگان کلیدی:

شیوه آموزش محور، میزان رضایت، آموزش عالی.

۱- دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی mirzai_davod@yahoo.com

۳- عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور و دانشجوی دکتری برنامه ریزی آموزش از دور

۳- دانشجوی کارشناسی مدیریت و برنامه ریزی آموزشی دانشگاه اصفهان

بررسی میزان به کارگیری راهبردهای سازنده گرای در دانشگاه مجازی دانشگاه اصفهان

داود میرزایی فر^۱

مرضیه آقایی^۲

محمد رضا نیستانی^۳

حسین حافظی^۴

چکیده

دانشگاه مجازی نهادی بدون پردیس با برنامه های درسی مشخص است که در ارائه آنها از امکانات ارتباطی و رایانه ای مدرن بهره برده می شود. این دانشگاه بر روی اینترنت بنا گردیده و به این ترتیب مستقل از زمان و مکان آموزش صورت می گیرد.

هدف این پژوهش بررسی میزان به کارگیری راهبردهای سازنده گرای در دانشگاههای مجازی دانشگاه اصفهان از نظر دانشجویان دانشگاه مجازی دانشگاه اصفهان بود. روش پژوهش توصیفی- پیمایشی است و جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان در حال تحصیل دانشگاه مجازی دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۹۱-۹۰ (۱۸۹ نفر) می باشد. برای نمونه گیری از روش نمونه گیری ساده استفاده شده و حجم نمونه ۸۶ نفر برآورد گردید که در نهایت ۷۹ نفر نمونه انتخاب شد. ابزار گردآوری داده ها نیز پرسشنامه ۴۰ سوالی محقق ساخته بود.

نتایج نشان داد راهبرد تعامل در دانشگاههای مجازی دانشگاه اصفهان در حد کمتر از متوسط ($\bar{X}=2.39$) به کار گرفته می شود ولی معنی دار بودن یادگیری در حد متوسط مورد استفاده قرار می گیرد. به عبارت دیگر تعامل از نظر دانشجویان در دانشگاه مجازی کمتر صورت می گیرد و معنی دار بودن یادگیری ($\bar{X}=3.41$) در حد متوسط استفاده می شود. همچنین اختلاف معناداری بین میانگین پاسخ دهندگان در رشته های تحصیلی مختلف و جنسیت مشاهده نشد.

واژگان کلیدی:

دانشگاه مجازی، راهبردهای سازنده گرای، تعامل، یادگیری معنی دار.

^۱ - دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه بوعلی همدان mirzai_davod@yahoo.com

^۲ - کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه اصفهان

^۳ - عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان

^۴ - دانشجوی دکتری برنامه ریزی آموزشی

بررسی نظرات دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه های اصفهان و صنعتی اصفهان پیرامون دروس کمک کننده و نیازمند بهبود در فرآیند پایان نامه نویسی^۱

منیره سهرابی^۲

محمد یمنی دوزی سرخابی^۳

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی دروسی بود که از نظر دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه های اصفهان و صنعتی اصفهان، در فرآیند پایان نامه نویسی به آنان کمک بیشتری نموده است و نیازمند بهبود بیشتری جهت افزایش کیفیت فرآیند پایان نامه نویسی هستند.

جامعه آماری در این پژوهش، شامل کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه های اصفهان و صنعتی اصفهان که از تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۱ تا ۱۳۸۹/۴/۱ موفق به دفاع از پایان نامه خویش شده و در جریان تسویه حساب قرار داشتند، بود. در این بازه زمانی ۱۱۹ نفر در دانشگاه صنعتی و ۱۱۰ نفر در دانشگاه اصفهان موفق به دفاع از پایان نامه خویش گشته و در حال انجام مراحل فارغ التحصیلی و تسویه حساب بودند. نظرات کلیه دانشجویانی که در این بازه زمانی در شرف فارغ التحصیلی و در جریان تسویه حساب بوده و پرسشنامه محقق را تکمیل نمودند، به عنوان "کامل شماری" مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. جهت جمع آوری اطلاعات، از ۲ پرسش بازپاسخ مندرج در نسخه ۲۰۰۹ پرسشنامه استاندارد PREQ^۴ بهره گرفته شد.

نتایج پژوهش نشان داد که اکثر دانشجویان بر این باور بودند که دروس تخصصی رشته تحصیلی به آنها کمک بیشتری در تدوین پایان نامه نموده است؛ علاوه بر این، از نظر دانشجویان هر دو دانشگاه همین دسته از دروس نیز از نظر آنان نیازمند بهبود است تا کیفیت پژوهش دانشجویان را ارتقا بخشد.

توجه به دروس تخصصی هر رشته و غنا بخشیدن به آنها بی شک بر کیفیت پایان نامه ها و میزان رضایتمندی دانشجویان می افزاید. دروسی که از نظر دانشجویان کمک بیشتری در فرآیند پایان نامه نویسی به آنان نموده است و یا نیازمند بهبود است، بایستی شناسایی شود و با استفاده از نظر اعضای هیئت علمی، متخصصان و صاحب نظران مورد تجدید نظر قرار گیرد.

واژگان کلیدی:

کیفیت، واحدهای درسی، فرآیند پایان نامه نویسی

۱- این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد نویسنده تحت عنوان بررسی عوامل موثر بر تجربیات پژوهشی (فرآیند پایان نامه نویسی) دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه های اصفهان و صنعتی اصفهان می باشد.

۲- دانشجوی دکتری آموزش عالی برنامه ریزی توسعه آموزش عالی msohrabi۶۵@gmail.com

۳- عضو هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی تهران

آسیب شناسی تدریس در تاریخ در بخش تحصیلات تکمیلی نظام آموزش عالی ایران

محمدرضا علم^۱

عصمت بابادی^۲

شیرین نعیمی^۳

چکیده

نظام آموزش عالی ایران از بدو تأسیس تاکنون در زمینه آموزش علوم انسانی دارای مشکلات و معضلاتی بوده که هیچگاه مورد آسیب شناسی دقیق، موشکافانه و عملی قرار نگرفته است. از این جهت واژه "عملی" به کار برده می شود که اگر در معدود مواردی همایش هایی صرفاً در این خصوص برگزار شده، اما عملاً به راهکارهای اجرایی منجر نگردیده است. در نتیجه آموزش علوم انسانی در نظام آموزش عالی ایران به خصوص در بخش تحصیلات تکمیلی همواره از نداشتن چارچوب های نظری و عملی در رنج بوده است. آموزش رشته تاریخ نیز بالتبع از این فرایند مستثنی نبوده است. این رشته شاید یکی از مهمترین رشته هایی باشد که در نظام آموزش کشور از نداشتن چارچوب های جامع و مانع هم آسیب دیده است و هم آسیب رسانده است.

پرسش این است که آموزش، تدریس و فراگیری رشته تاریخ در سطح نظام آموزش عالی ایران به خصوص در بخش تحصیلات تکمیلی با چه چالش هایی مواجه بوده است.

واژگان کلیدی:

آموزش تاریخ، نظام آموزش عالی، آسیب شناسی تاریخ، آموزش علوم انسانی، تحصیلات تکمیلی

۱. دانشیار گروه تاریخ دانشگاه شهید چمران اهواز mralam36@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ ایران دوره اسلامی دانشگاه شهید چمران اهواز Esmat.babadi@yahoo.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ ایران دوره اسلامی دانشگاه شهید چمران اهواز h.chista@yahoo.com

مطالعه رفتار اطلاع یابی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی دانشکده ادبیات

دانشگاه شهید باهنر کرمان

فاطمه حیاتی^۱

چکیده

در عصری که اطلاعات قدرت و توانایی محسوب می شود، ضروری است توزیع اطلاعات براساس نیاز واقعی استفاده کنندگان باشد. نیازهای اطلاعاتی به پیدایش رفتار اطلاع یابی منجر می شوند. با در نظر گرفتن نقش مهم دانشجویان تحصیلات تکمیلی در امر آموزش و پژوهش، ضرورت دارد که رفتار اطلاع یابی این افراد و تعیین نیازهای اطلاعاتی آنان مورد بررسی قرار گیرد.

پژوهش حاضر به مطالعه رفتار اطلاع یابی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی دانشکده ادبیات دانشگاه شهید باهنر کرمان می پردازد. در این پژوهش از روش پیمایشی- توصیفی استفاده می شود و جامعه آماری این مطالعه دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی دانشکده ادبیات دانشگاه شهید باهنر کرمان در سال تحصیلی ۹۲-۹۱ است که تعداد آن ها ۲۰۰ نفر می باشد. ابزار اصلی گردآوری اطلاعات پرسشنامه ای است و برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار آماری SPSS استفاده گردید. یافته ها نشان داد که کتب و منابع اینترنتی، منابع کسب اطلاعات در کارهای پژوهشی مورد استفاده دانشجویان قرار گرفته است. براساس نتایج به دست آمده پیشنهادهایی ارائه خواهد شد.

واژگان کلیدی:

رفتار اطلاع یابی- دانشجویان تحصیلات تکمیلی- دانشکده ادبیات- دانشگاه شهید باهنر

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه شهید باهنر کرمان f.hayati67@yahoo.com

چالش های پیش روی آموزش تفکر انتقادی در دوره تحصیلات تکمیلی

مهیار مفاخری لاله^۱

چکیده

در راستای روند پیشرفت دانش بشری و تمایل روز افزون به کسب دانش برتر، تحصیلات تکمیلی بعنوان مهمترین و معتبرترین طریق این دستیابی مطرح است. دوره تحصیلات تکمیلی دوره ای کاربردی است که در این دوره تمامی آموخته های مقاطع پیشین دانشجویان به ورطه ظهور می رسد. از آنجا که رسیدن به چنین مهمی مستلزم فراهم شدن بافتی نقادانه در محیط یاددهی-یادگیری است، مقاله حاضر با دیدی توصیفی-تحلیلی به تحلیل چالش های پیش روی آموزش تفکر انتقادی پرداخته است. فقدان مفهومی روشن و تعریفی شفاف و واضح از تفکر انتقادی، عدم تناسب فرهنگ و شرایط اجتماعی با تفکر انتقادی، وجود رسالت ها و سیاست ها و خط مشی های آموزشی و نیز شیوه های یاددهی و یادگیری مبتنی بر ایدئولوژی سنتی آموزش، عدم وجود جو مناسب در محیط آموزشی، در دسر ساز بودن آموزش تفکر انتقادی و عدم تدوین یک برنامه ریزی جامع و بلند مدت جهت هماهنگی سطوح و رده های آموزشی قبل و بعد از دانشگاه در جهت آموزش تفکر انتقادی، از جمله ی مهمترین چالش های پیش روی آموزش تفکر انتقادی است.

واژگان کلیدی:

چالش های تفکر انتقادی، آموزش تفکر انتقادی، موانع تفکر انتقادی، دوره تحصیلات تکمیلی، محیط یاددهی-یادگیری.

بررسی میزان مهارت شناخت تیم کاری در مدیران گروه های آموزشی دانشگاه شاهد

مهدی سبحانی نژاد^۱

فاطمه نوده^۲

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی میزان مهارت شناخت تیم کاری در مدیران گروه های آموزشی دانشگاه شاهد است. به منظور جمع آوری داده ها از پرسشنامه استاندارد شناخت تیم کاری استفاده شد. جامعه پژوهش شامل کلیه مدیران گروه دانشگاه شاهد در سال ۸۹ است. حجم نمونه مطابق با جدول مورگان ۵۲ نفر تعیین گردید. به منظور تحلیل آماری داده ها از آمار توصیفی (درصد، فراوانی و میانگین) و استنباطی (آزمون t تک نمونه ای، t گروه های مستقل، تحلیل واریانس یک راهه و آزمون تعقیبی توکی) استفاده شد. نتایج یافته های آزمون t تک نمونه ای نشان داد که میزان وجود مولفه های اعتماد کردن، باز بودن، رشد کردن و وابستگی از دو بعد (دیدگاه فرد نسبت به خود و دیدگاه فرد نسبت به همکاران) در حد بالایی است. نتایج آزمون t و نیز تحلیل واریانس یک راهه نشان داد که در بین کلیه مولفه های شناخت تیم کاری از هر دو بعد بر اساس متغیر سطح تحصیلات و سابقه کار، تفاوت معنادار وجود ندارد.

واژگان کلیدی:

تیم کاری، مدیر گروه آموزشی، دانشگاه شاهد.

۱. دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه شاهد Msndtv@gmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه تهران fatemehnodeh@gmail.com

بررسی نگرش دانشجویان پسر به انتخاب رشته تاریخ در تحصیلات تکمیلی

محمد رضا علم^۱

شیرین نعیمی^۲

چکیده

داشتن شغل مناسب و تامین آینده مالی برای هر فرد بسیار مهم است و پسران به این امر توجه بیشتری دارند، همچنین پسران به رشته های فنی بیشتر علاقمند هستند چراکه جامعه ایران به اینگونه رشته ها توجه زیادتری دارد و بیشتر مشاغل مربوط به این رشته ها می باشد و طبعاً پسران به رشته هایی که بازار کار بهتری داشته باشد گرایش بیشتری دارند و همین امر موجب شده است که پسران رغبت کمتری به رشته های علوم انسانی و بخصوص رشته مورد بحث ما، تاریخ داشته باشند زیرا بازار کار رشته تاریخ بسیار کم و محدود است و انتظارات مالی آنها را برآورده نمی کند. همچنین تنگنای سنتی از رشته تاریخ این است که فارغ التحصیلان این رشته ضرورتاً باید دبیر شوند و در غیر این صورت هیچ شغلی در ارتباط با رشته تحصیلی خود پیدا نمی کند. به همین خاطر پسران برای ورود به دانشگاه رشته تاریخ را کمتر انتخاب می کنند. اما پسرانی که رشته تاریخ را انتخاب می کنند و وارد دانشگاه میشوند، به دلیل علاقه ای است که نسبت به رشته تاریخ دارند به طوریکه تا مقطع تحصیلات تکمیلی ادامه می دهند و سعی در انجام کارهای پژوهشی و ارزنده دارند.

واژگان کلیدی:

دانشجویان پسر، رشته تاریخ، آموزش عالی، تحصیلات تکمیلی

۱. دانشیار گروه تاریخ دانشگاه شهید چمران اهواز mramal36@yahoo.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد تاریخ ایران دوره اسلامی دانشگاه شهید چمران اهواز h.chista@yahoo.com

روند افزایش دانشجویان تحصیلات تکمیلی نسبت به افزایش اعضای هیات علمی و امکانات آموزشی

مهرانگیز علی نژاد^۱

چکیده

آموزش عالی به ویژه دوره های تحصیلات تکمیلی در بستر سازی توسعه پایدار و ایجاد جامعه سالم نقش اساسی دارند. به همین دلیل رشد کمی و کیفی آنها مورد توجه سیاستگذاران و مسئولین نظام قرار گرفته است. در سالهای اخیر در دانشگاه های ایران، دوره های تحصیلات تکمیلی رشد روزافزونی داشته اند. حال سوال این است که آیا این رشد کمی دانشجویان متناسب با رشد عوامل دیگر است یا نه؟

هدف این پژوهش بررسی روند افزایش دانشجویان تحصیلات تکمیلی نسبت به افزایش اعضای هیات علمی و امکانات آموزشی در دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه شهید باهنر کرمان است.

در این پژوهش با روش توصیفی - تحلیلی و با استفاده از اسناد و مدارک موجود، سوالهای زیر مورد بررسی قرار می گیرند:

- ۱- نرخ افزایش دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده در پنج سال گذشته به چه میزان است؟ ۲- نرخ افزایش اعضای هیات علمی دانشکده در پنج سال گذشته به چه میزان است؟ ۳- نرخ افزایش امکانات آموزشی دانشکده در پنج سال گذشته به چه میزان است؟ ۴- آیا نسبت افزایش تعداد دانشجو با افزایش اعضای هیات علمی متناسب است؟ ۵- آیا نسبت افزایش تعداد دانشجو با افزایش امکانات آموزشی دانشکده متناسب است؟ ۶- شاخص نسبت عضو هیات علمی به دانشجو در کدام رشته تحصیلی متناسب تر است؟ ۷- شاخص نسبت امکانات آموزشی به دانشجو در کدام رشته تحصیلی متناسب تر است؟
- در پایان باتوجه به نتایج به دست آمده از تجزیه و تحلیل داده ها، پیشنهادهایی جهت برنامه ریزیهای آینده ارائه می شود.

۱. استادیار دانشگاه شهید باهنر malinejad@mail.uk.ac.ir

بررسی وضعیت تأسیس رشته‌های جدید تحصیلی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در مقایسه با

سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور

زهرا مصطفوی پور^۱

نجمه کیهان^۲

سارا کشتگر^۳

مریم کامکاری^۴

بهروز غارثی فرد^۵

محمدباقر خسروی^۶

محمد مهدی ثاقب^۷

چکیده

زمینه پژوهش: در تمام دنیا، همگام با پیشرفت علم و دانش، رشته‌های جدید تحصیلی مخصوصاً در حوزه تحصیلات تکمیلی تعریف می‌شود تا ضمن گسترش حوزه دانش، نیازهای روز افزون کشورها به نیروهای متخصص پاسخ داده شود. دانشگاه علوم پزشکی شیراز نیز در این راستا، اقدام به تأسیس رشته‌های جدید نموده است.

هدف: این مطالعه با هدف جمع‌آوری اطلاعات در مورد روند تأسیس رشته‌های تحصیلی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی Ph.D در دانشگاه علوم پزشکی شیراز در مقایسه با سایر دانشگاه‌های منتخب تیپ یک انجام شد، تا با برآورد نقایص موجود، بتوان برای تأسیس و گسترش رشته‌های جدید به نحو شایسته‌ای برنامه‌ریزی نمود.

۱. دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۲. کارشناس آموزش، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۳. دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز keshtgar@sums.ac.ir

۴. کارشناس آموزش، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۵. دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۶. دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۷. کارشناس آموزش، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

روش انجام پژوهش: در مطالعه حاضر، روند تاسیس رشته‌های مختلف در مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز از سالهای ۱۳۴۴ لغایت ۱۳۹۱ مورد مطالعه و سپس تعداد رشته های تصویب شده در مقایسه با دانشگاه‌های منتخب تیپ یک وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مورد بررسی قرار گرفت.

نتایج: مطالعات نشان داد تعداد کل رشته‌هایی که در مقطع کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز وجود دارد به ترتیب ۳۸ و ۲۹ است و همچنین در مقایسه با دانشگاه های منتخب تیپ یک وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، پس از دانشگاه تهران، در مقام دوم از لحاظ تعداد رشته‌های تحصیلی در مقطع کارشناسی ارشد و در مقطع دکترای تخصصی Ph.D در مقام سوم پس از دانشگاه تهران و دانشگاه شهید بهشتی قرار دارد.

بحث و نتیجه گیری: تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، در طی ۵ سال گذشته، توسعه چشم‌گیری در خصوص افزایش تعداد رشته‌های تحصیلی داشته است. با توجه به توان‌مندیهای علمی اعضای هیات علمی در دانشکده‌های مختلف، رشته‌های تحصیلی جدید به گروه‌های مختلف آموزشی معرفی شده و از آنها خواسته شده که در خصوص تاسیس رشته های جدید و تربیت نیروی متخصص در آن زمینه‌ها اقدام نمایند. جذب و بکارگیری اعضای هیات علمی جدید با تخصص‌هایی در زمینه‌های گوناگون می‌تواند سبب افزایش توان دانشگاه در جهت تاسیس رشته‌های جدید و تربیت نیروهای متخصص شود.

نتایج این مطالعه می‌تواند در صورت تمایل مورد استفاده سایر دانشگاه ها قرار گیرد. همچنین بررسی رشته های مقاطع تکمیلی که در حال حاضر در ایران موجود نمی‌باشد یک ضرورت محسوب می‌شود. لذا با تهیه و تدوین کریکولوم‌های آموزشی رشته‌های فوق زیر نظر اساتید مجرب این دانشگاه، می‌توان شاهد روند تسریع تصویب رشته‌های جدید بود.

ارزیابی افزایش ظرفیت پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز سال‌های ۹۰-۸۵

سارا کشتگر^۱

مریم کامکاری^۲

بهنام صمدی^۳

زهره مصطفوی پور^۴

بهرز غارثی فرد^۵

چکیده

زمینه پژوهش: توسعه کمی تحصیلات تکمیلی از اولویت‌های مهم بسیاری از دانشگاه‌های کشور است و اغلب دانشگاه‌ها در این راستا، اقدام به افزایش پذیرش دانشجو نموده‌اند. بدیهی است که توسعه تحصیلات تکمیلی در هر دانشگاه باید هدفمند و برآورنده نیازهای جامعه باشد. گام اول در راستای انجام این امر مهم، جمع‌آوری اطلاعات درباره وضعیت موجود است تا بتوان بر پایه این اطلاعات به برنامه‌ریزی برای توسعه تحصیلات تکمیلی پرداخت و ضمن توسعه کمی، کیفیت تحصیل در دوره‌های تحصیلات تکمیلی را نیز ارتقاء داد.

هدف: هدف از انجام این مطالعه، جمع‌آوری اطلاعات در مورد وضعیت تحصیلات تکمیلی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی در دانشگاه علوم پزشکی شیراز بود، تا با دانستن وضع موجود بتوان با ارایه بازخورد مناسب به دانشکده‌ها و گروه‌های آموزشی در جهت تامین نیروی متخصص و بهبود وضعیت آموزشی به طور واقع بینانه‌ای برنامه‌ریزی کرد.

روش انجام پژوهش: در این پژوهش، تعداد دانشجویان شاغل به تحصیل در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی و تعداد فارغ التحصیلان و وضعیت تحصیلی تمامی دانشجویان فارغ التحصیل دانشکده‌ها در ۵ سال گذشته از لحاظ سنوات تحصیل و معدل بررسی شد.

نتایج: نتایج این مطالعه نشان داد که تعداد دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری در سال ۹۰ نسبت به سال ۸۵ به ترتیب ۴/۹۶ و ۵/۵ برابر شده است.

۱. دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز keshtgar@sums.ac.ir

۲. کارشناس آموزش، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۳. کارشناس آموزش، اداره کل آموزش دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۴. دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۵. دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز و مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دکترای مشترک: فرصتی برای همکاری بین دانشگاهی در سطوح ملی و بین المللی

حمیدرضا صادق محمدی^۱

پروین صولتی اصل^۲

چکیده

یکی از مهمترین شیوه های رایج و ساختارمند همکاری علمی میان دانشگاه ها، مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی اجرای برنامه های تحصیلی مشترک است. انواع متفاوتی از برنامه های مشترک به لحاظ میزان و شیوه مشارکت در برنامه ریزی و اجرا در سطح دنیا رواج دارد. این مقاله ضمن مرور اجمالی بر سوابق اجرای چنین دوره هایی در ایران به بررسی انواع رایج برنامه های مشترک در دوره های دکتری در سطح بین المللی پرداخته و تفاوت آن ها را مورد مطالعه قرار می دهد. سپس اهم مباحث مربوط به تنظیم ضوابط همکاری در قالب توافق نامه بین مؤسسات آموزش عالی مطرح گردیده و ملاحظات مربوط به اعطاء مدارک تحصیلی دانش آموختگان این برنامه های مشترک را یادآور می شود. همچنین مهمترین فرصت ها و چالش های همکاری علمی در قالب اجرای برنامه های دکتری مشترک از جمله شرایط لازم برای ورود به این نوع همکاری و الزامات مهم در تداوم آن بررسی می گردد و به چند نمونه خوب از اجرای چنین برنامه هایی توسط دانشگاه های اروپایی اشاره می شود.

واژگان کلیدی:

دکترای مشترک، برنامه مشترک، مدرک مشترک، همکاری علمی.

۱. دانشیار پژوهشکده برق جهاد دانشگاهی (mohammadis@iust.ac.ir)

۲. مربی معاونت آموزش دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی (solati@acecr.ac.ir)

وضعیت تحقیق در دوره تحصیلات تکمیلی: تأملی بر پس رفت ها و پیشرفت های آن

از دیدگاه اساتید دانشگاه کردستان

شیرکوه محمدی^۱

کزال شیخ احمدی^۲

آرش گوازی^۳

محمد اسدی^۴

چکیده

هدف از مقاله حاضر، ارزیابی وضعیت پایان نامه های رشته علوم تربیتی دانشگاه کردستان بود. برای حصول به این هدف با استفاده از رویکرد کیفی به بررسی پدیدارشناسانه دیدگاه های اساتید گروه علوم تربیتی این دانشگاه پرداخته شد و از آنجا که تعداد اعضای گروه مذکور تعداد کمی بودند (۷ نفر) از روش سرشماری استفاده شد. ابزار گردآوری داده ها مصاحبه نیمه سازمان یافته و ابزار تحلیل داده ها روش تحلیل محتوای استقرایی بود. یافته ها نشان داد که مشکلات محتوایی، مشکلات فنی و مشکلات ویرایشی - نگارشی مهمترین ضعف های این پایان نامه ها بود.

واژگان کلیدی:

ارزیابی تحقیق، دوره تحصیلات تکمیلی، آسیب شناسی تحقیق و پایان مه های دانشجویی

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه تهران sherko.mohammadi۲۰@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد همدان kshaikhahmadi@yahoo.com

^۳ کارشناس ارشد رشته آموزش و پرورش تطبیقی دانشگاه علامه طباطبائی arash.gavazi@gmail.com

^۴ کارشناس ارشد رشته برنامه ریزی آموزشی دانشگاه کردستان asadymohammad۲۶@gmail.com

تحقیق کیفی، حلقه مفقوده‌ای در تحصیلات تکمیلی: آسیب شناسی آن در حوزه علوم انسانی در دانشگاه کردستان

شیرکوه محمدی^۱

آیدا زرانی نژاد شیرازی^۲

چکیده

هدف از تحقیق حاضر، بررسی دلایل عدم مقبولیت تحقیق کیفی در دوره تحصیلات تکمیلی مربوط به حوزه علوم انسانی بود. به منظور نیل به این هدف، از رویکرد کیفی و روش پدیدارشناسی استفاده شد. جامعه تحقیق تمامی اساتید و محققان حوزه علوم انسانی دانشگاه کردستان بود که براساس اشباع نظری داده‌ها، تعداد ۱۱ نفر از آن‌ها در گروه نمونه قرار گرفتند. برای گردآوری داده‌ها از روش مصاحبه نیمه سازمان یافته و برای تحلیل آن از روش تحلیل محتوای استقرایی استفاده شد. یافته‌های تحقیق حاکی از آن بود که از یک طرف، داشتن معنایی نامناسب از علم، عدم شناخت کافی از تحقیق کیفی و عدم جرات طلبی و اعتماد سازی در محققان و اساتید این حوزه (دلایل برون زاد) و از طرف دیگر، پیچیده بودن ماهیت طرح کیفی، سخت بودن گردآوری و تحلیل داده‌ها و مبهم بودن روش های سنجش اعتبار آن (دلایل درون زاد)، دلایلی هستند که به چنین مشکلی دامن زده‌اند.

واژگان کلیدی:

تحقیق کیفی، آسیب شناسی علوم انسانی، چالش‌های پژوهش کیفی، پژوهش در نظام آموزش عالی.

۱ دانشجوی دکترای مدیریت آموزشی دانشگاه تهران sherko.mohammadi۲۰@gmail.com

۲ کارشناس ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه شیراز ayda.۳۳۰۷@yahoo.com

چالشها و موانع بکارگیری فناوری اطلاعات برای مدیریت دانشجویان تحصیلات تکمیلی: بررسی دیدگاههای مدیران گروههای آموزشی در دانشگاه کردستان

محمد اسدی^۱

آرش گوازی^۲

کزال شیخ احمدی^۳

شیرکوه محمدی^۴

چکیده

با توجه به تغییرات شتابنده و پیشرفت روز افزون دانش بشری، زندگی و تحصیل علم در جهان امروز، تقریباً بدون استفاده از فناوری اطلاعات و سیستم های خدمت رسانی آنلاین، کاری غیر ممکن و دست کم دشوار است. به طوری که بنا بر شواهد جهانی، طی هر ۵ سال حدود نیمی از اطلاعات بشری به کلی منسوخ میشود. با عنایت به پیشگام بودن فناوری در امور روزمره اقتصادی، طبیعتاً دانشگاهها یکی از خاستگاههای اصلی استفاده از فناوری اطلاعات خواهد بود. در چنین شرایطی، مدیران گروههای آموزشی در ارتباط با مدیریت دانشجویان تحصیلات تکمیلی خود با چالشها و مشکلاتی مواجه هستند که پژوهش کنونی به دنبال شناسایی آنهاست. در این پژوهش، از رویکرد کیفی و روش پدیدار نگاری استفاده شد و تعداد ۱۰ نفر از مدیران گروههای آموزشی دانشگاه کردستان، به عنوان جامعه هدف تا رسیدن به اشباع نظری دادهها از طریق مصاحبه و تحلیل آن با روش تحلیل محتوای استقرایی، مطالعه شدند. بر اساس یافته ها، فقدان آموزش، کمبود انگیزه و دانش، محدودیت قوانین و ساختارهای اداری، کمبود امکانات و بسترهای فنی دسترسی به اینترنت از مهمترین موانع و چالشهای مذکور هستند.

واژگان کلیدی:

چالش های مدیریت، تحصیلات تکمیلی، فناوری اطلاعات.

۱ کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه کردستان: mohasav@gmail.com

۲ مدرس دانشگاههای پیام نور و علمی کاربردی سندج: arash.gavazi@gmail.com

۳ مدرس دانشگاههای پیام نور و علمی کاربردی سندج: kshaikhahmadi@yahoo.com

۴ دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه تهران: sherko.mohammadi۲۰@gmail.com

وضعیت رشته علوم تربیتی در دوره های آموزش عالی و تکمیلی: تحلیلی بر فرصت ها، تهدیدها،

ضعف ها و قوت های این رشته

شیرکوه محمدی^۱

آرش گوازی^۲

کزال شیخ احمدی^۳

چکیده

رشته علوم تربیتی در سال ۱۳۴۰ در ایران پایه گذاری شد و برای آن ماموریت ها، اهداف و برنامه هایی تدین گردید. اما از آن زمان تا کنون گزارش پر و پیمانی از وضعیت این رشته در توسعه آموزش عالی ارائه نگردیده است. این در حالی است که پژوهش عزیزی و دیگران (۱۳۹۱) نیز نشان داد که حتی عنوان و دروس این رشته با ماموریت ها و ماهیت این رشته تناسب چندانی ندارد. مقاله حاضر کوششی است در جهت مشخص کردن فرصت ها، تهدیدها، قوت ها و ضعف های این رشته در دوره تحصیلات تکمیلی بر اساس تحلیل SWOT و همچنین ترسیم چشم اندازهای آینده آن بر اساس مدل STEEP-V است. نویسنده ها با تکیه بر آمارها و گزارش های منتشر شده در کتاب ها و مجلات معتبر کشور و همچنین تحلیل اسنادی آن ها، به این مهم دست یافتند.

واژگان کلیدی:

رشته علوم تربیتی، ممیزی رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، چشم اندازها و ماموریت های رشته علوم تربیتی.

^۱دانشجوی دکترای مدیریت آموزشی دانشگاه تهران sherko.mohammadi۲۰@gmail.com

^۲ کارشناس ارشد دانشگاه کردستان و مدرس دانشگاه های پیام نور و علمی کاربردی سنندج arash.gavazi@gmail.com

^۳ مدرس دانشگاه های پیام نور و علمی کاربردی سنندج kshaikhahmadi@yahoo.com

تحولات مفهومی و پارادایمی برنامه ریزی آموزش عالی در جهان و ایران و ارائه الگوهای برنامه ریزی آموزش عالی

مهدی سبحانی نژاد^۱

علی کشاورز زاده^۲

چکیده

در این پژوهش پس از بیان و نشان دادن روند تحولات در مفاهیم و تعاریف برنامه ریزی، برنامه ریزی آموزشی و برنامه ریزی آموزش عالی، برنامه ریزی را به سه نوع اجباری، ارشادی، اطلاع رسانی تقسیم کرده و سپس روند تحولات مفهومی در برنامه ریزی و بخصوص برنامه ریزی آموزش عالی را در کشورهای هند، هلند، کره جنوبی، ترکیه، فرانسه، چین و شوروی در طول تاریخ برنامه ریزی خود، مورد بررسی قرار داده است. بدین ترتیب ملاحظه می شود تحولات مفهومی و ساختاری در برنامه ریزی به وجود آمده، ابر انگاره های (پارادایم های) برنامه ریزی دچار دگرگونی شده است. این تغییرات در بخش آموزش عالی به دلیل شرایط ویژه آن، ابعاد گسترده تر و عمق بیشتری داشته باشد. پژوهش حاضر پس از بیان روند تحولات مفهومی و پارادایمی در برنامه ریزی آموزش عالی به معرفی الگوهای برنامه ریزی برای تحصیلات تکمیلی آموزش عالی پرداخته که این الگوها شامل: الگوهای کلاسیک و سنتی، الگوهای سیستمی (نظام مند)، الگوهای تعاملی و مشارکتی، الگوهای راهبردی می باشد که پس از بیان مفصل الگوها، به این نتیجه می رسد که تفکر برنامه ریزی، رویکردها و الگوی آن در طول قرن بیستم تحول پیدا کرده و از رویکرد سنتی به رویکرد سیستمی، مشارکتی و سرانجام راهبردی توسعه یافته است. همچنین در ایران از جمله در آموزش عالی نتوانسته است همزمان با تغییر رویکردها از برنامه ریزی سنتی به برنامه ریزی راهبردی و نیز با دگرگونی های مفهومی و پارادایمی صورت گرفته در تفکر برنامه ریزی، تحول و توسعه پیدا یابد. این پژوهش با استفاده از بررسی های منابع داخلی و خارجی تدوین شده است.

واژگان کلیدی:

آموزش عالی، مدل های برنامه ریزی آموزش عالی، رویکردهای برنامه ریزی

۱-دانشیار دانشگاه شاهد-مدیرکل تحصیلات تکمیلی دانشگاه شاهد-msn27@gmail.com

۲-دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه شاهد keshavarz.ali66@gmail.com

مقایسه سرفصل های مقطع کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی ایران با دانشگاه بریتیش کلمبیا

بهمن سعیدی پور^۱

فروغ خسروی^۲

چکیده

هدف پژوهش حاضر مقایسه برنامه درسی کارشناسی ارشد رشته تکنولوژی آموزشی ایران با دانشگاه کلمبیا از دید اساتید این رشته می باشد. در این پژوهش با بهره گیری از سه منبع اصلی در شناسایی وضعیت رشته تکنولوژی آموزشی ایران، اطلاعات مورد نظر گردآوری و تحلیل شد، که عبارتند از: ۱) سرفصل های وزارت علوم و دفتر شورای گسترش برای مقطع کارشناسی ارشد این رشته، ۲) سرفصل های دانشگاه کلمبیا برای مقطع کارشناسی ارشد این رشته (۳) مصاحبه با اساتید رشته تکنولوژی آموزشی دانشگاه های کشور و دیدگاه آنها در مورد، سرفصل های رشته مورد نظر، ۴) بررسی آثار تألیف و ترجمه شده در رشته تکنولوژی آموزشی و اسناد و مجله های الکترونیکی. یافته ها نشان داد اکثر اساتید رشته تکنولوژی آموزشی شرکت کننده در این پژوهش بر ضعف هایی در این رشته اشاره کردند به ویژه از جنبه بومی سازی، کاربردی نبودن رشته و تأکید زیاد بر مباحث تئوریک. همچنین تصریح نمودند که لازم است به رفع این مشکلات مبادرت ورزیده شود و بازنگری در سرفصل های برنامه درسی این رشته انجام شود. تا به هدف اصلی و رسالت دانشگاهی این رشته نائل گردیم.

واژگان کلیدی:

برنامه درسی، تکنولوژی آموزشی، کارشناسی ارشد

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور مرکز کرمانشاه

۲. دانشجوی دکتری برنامه ریزی آموزش از دور دانشگاه پیام نور تهران Forugh_khosravi@yahoo.com

بررسی نظرات دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه‌های اصفهان و صنعتی اصفهان پیرامون دروس کمک کننده و نیازمند بهبود در فرآیند پایان‌نامه نویسی^۱

منیره سهرابی^۲

چکیده

هدف از انجام این پژوهش بررسی دروسی بود که از نظر دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه‌های اصفهان و صنعتی اصفهان، در فرآیند پایان‌نامه نویسی به آنان کمک بیشتری نموده است و نیازمند بهبود بیشتری جهت افزایش کیفیت فرآیند پایان‌نامه نویسی هستند.

جامعه‌ی آماری در این پژوهش، شامل کلیه‌ی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه‌های اصفهان و صنعتی اصفهان که از تاریخ ۱۳۸۸/۱۲/۱ تا ۱۳۸۹/۴/۱ موفق به دفاع از پایان‌نامه خویش شده و در جریان تسویه حساب قرار داشتند، بود. در این بازه زمانی ۱۱۹ نفر در دانشگاه صنعتی و ۱۱۰ نفر در دانشگاه اصفهان موفق به دفاع از پایان‌نامه خویش گشته و در حال انجام مراحل فارغ‌التحصیلی و تسویه حساب بودند. نظرات کلیه دانشجویانی که در این بازه زمانی در شرف فارغ‌التحصیلی و در جریان تسویه حساب بوده و پرسشنامه محقق را تکمیل نمودند، به عنوان "کامل شماری" مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

جهت جمع‌آوری اطلاعات، از ۲ پرسش بازپاسخ مندرج در نسخه ۲۰۰۹ پرسشنامه استاندارد PREQ^۳ بهره گرفته شد. نتایج پژوهش نشان داد که اکثر دانشجویان بر این باور بودند که دروس تخصصی رشته تحصیلی به آنها کمک بیشتری در تدوین پایان‌نامه نموده است؛ علاوه بر این، از نظر دانشجویان هر دو دانشگاه همین دسته از دروس نیز از نظر آنان نیازمند بهبود است تا کیفیت پژوهش دانشجویان را ارتقا بخشد. درس روش تحقیق هم از نظر دانشجویان و به ویژه دانشجویان دانشگاه اصفهان نیازمند بهبود است.

توجه به دروس تخصصی هر رشته و غنا بخشیدن به آنها بی‌شک بر کیفیت پایان‌نامه‌ها و میزان رضایتمندی دانشجویان می‌افزاید. دروسی که از نظر دانشجویان کمک بیشتری در فرآیند پایان‌نامه نویسی به آنان نموده است و یا نیازمند بهبود است، بایستی شناسایی شود و با استفاده از نظر اعضای هیئت علمی، متخصصان و صاحب‌نظران مورد تجدید نظر قرار گیرد.

واژگان کلیدی:

کیفیت، واحدهای درسی، فرآیند پایان‌نامه نویسی

۱- این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده تحت عنوان بررسی عوامل موثر بر تجربیات پژوهشی (فرآیند پایان‌نامه نویسی) دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه‌های اصفهان و صنعتی اصفهان می‌باشد.

۲- دانشجوی دکتری آموزش عالی-برنامه ریزی توسعه آموزش عالی (msohrabi۶۵@gmail.com)

۱- Postgraduate Research Experience Questionnaire

ارزیابی وضعیت واگذاری بورس ۶ ماهه خارج از کشور دانشجویان دکترای Ph.D.

به دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال ۹۱

زهرا مصطفوی پور^۱

زهرا محبی^۲

مریم کامکاری^۳

زهرا باقری نژاد^۴

سارا کشتگر^۵

بهروز غارثی فرد^۶

محمد مهدی ثاقب^۷

کوروش عزیزی^۸

چکیده

باتوجه به نیازهای آموزشی و پژوهشی و در راستای کمک به تأمین نیروی انسانی متعهد و متخصص مورد نیاز کشور، اعزام دانشجویان به خارج از کشور برای گذراندن دوره های تکمیلی کوتاه مدت امری اجتناب ناپذیر است. هدف از بورس نمودن دانشجویان دکترای تخصصی و اعزام آنان به خارج از کشور تقویت علمی آنان، آشنا نمودن دانشجویان با فن آوری های جدید، گسترش روابط علمی با سایر کشورها و استفاده از دستاوردهای علمی دیگر کشورها است.

کلیه مراحل بورسیه نمودن و اعزام دانشجویان دکترای تخصصی Ph.D. برای گذراندن دوره تکمیلی کوتاه مدت براساس قانون اعزام دانشجو به خارج از کشور و مقررات شورای اجرای بورس و دستورالعمل اجرایی که آئین نامه آن براساس اصل

۱. دانشکده پزشکی، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز zmostafavipour^{۸۸}@yahoo.co.uk

۲. کارشناس آموزش، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۳. کارشناس آموزش، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۴. کارشناس آموزش، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۵. دانشکده پزشکی، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۶. دانشکده پزشکی، مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۷. معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۸. معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شیراز

۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تدوین گردیده است انجام می شد و کلیه مکاتبات مربوط به دوره تکمیلی ۶ ماهه اعم از نامه به وزارت امور خارجه و دیگر مکاتبات توسط وزارت بهداشت صورت می پذیرفت اما از فروردین ماه ۹۱ تاکنون کلیه مکاتبات از سوی وزارت بهداشت به پنج دانشگاه علوم پزشکی تهران - مشهد - تبریز - اصفهان و شیراز واگذار گردید تا مستقیماً دانشگاه های مذکور کلیه مکاتبات مربوطه را انجام دهند.

هدف از انجام این مطالعه بررسی و ارزیابی نتایج واگذاری بورس شش ماهه خارج از کشور به دانشگاه علوم پزشکی شیراز بود.

واژگان کلیدی:

بورس ۶ ماهه خارج از کشور، تحصیلات تکمیلی، دانشگاه علوم پزشکی شیراز، دانشگاه های تیب یک

طراحی و تدوین نظام اعتبارسنجی مدارک تحصیلی دانشگاهی

با تاکید بر توانمندسازی بعد مهارتی آنها

رضا محمدی^۱

طاہرہ ظفری پور^۲

چکیده

پژوهش حاضر با هدف طراحی و تدوین نظام اعتبارسنجی مدارک تحصیلی دانشگاهی انجام گردیده است. همانطور که بررسیها نشان می دهند در حال حاضر کسب مدرک دانشگاهی برای یافتن شغل مناسب کفایت نمی کند. بدین معنی که دانش آموختگان یک رشته در دانشگاههای مختلف، و حتی در یک دانشگاه، دارای توانمندی های به نسبت متفاوتی هستند، به علاوه هر قدر کیفیت آموزشی دانشگاهی نازل تر باشد، دانشجویان ضعیف تری وارد دوره های آموزشی آن دانشگاه می شوند و در نتیجه، دانش آموختگان ناکارآمدتری وارد جامعه می گردند این روند موجب تعدیل سهولت در اشتغال می شود. هم چنین شواهدی در دست است که نشان می دهد افزایش هزینه ها در آموزش عالی و به عبارتی اختصاص منابع مالی بیشتر در قبال بازده و فرآورده های کمتر، ناشی از فقر کیفیت در آموزش عالی و فعالیت های آن است با توجه به سیستم نظام آموزش عالی در ایران برای ارتقاء به درجات بالاتر مدارک تحصیلی یکی از موارد شرط معدل است که ضرورت نظامی دقیق و معتبر در این زمینه برای معادل سازی و تعیین اعتبار در گذر از مقاطع پایین همانند کاردانی تا بالاترین مدارک هم چون دکتری تخصصی احساس می گردد. بنابراین پژوهش حاضر با ایجاد زمینه جهت تعیین نظام مناسب اعتبارسنجی مدارک تحصیلی به هدف تضمین کیفیت مدارک تحصیلی صورت گرفته است.

واژگان کلیدی:

نظام اعتبارسنجی، آموزش عالی، مدارک تحصیلی، توانمندسازی

^۱ معاون مرکز تحقیقات، ارزشیابی، اعتبارسنجی و تضمین کیفیت آموزش عالی و عضو هیات علمی سازمان سنجش آموزش کشور

remohammadi@yahoo.com

^۲ کارشناس پژوهشی همکار مرکز تحقیقات سازمان سنجش آموزش کشور zafaripoor_۶۱@yahoo.com

نقش محیط آموزشی - پژوهشی بر تجربه‌ی پژوهشی (طرز فکر پژوهشی و طرز فکر دانشگاهی)

دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد

هوشنگ گراوند^۱

حسین کارشکی^۲

محمدرضا آهنچیان^۳

چکیده

پایداری و توسعه برنامه‌های پژوهشی به شناسایی عواملی که منجر به تجربه‌های پژوهشی پربار می‌شوند، بستگی دارند. پس از شناسایی این عوامل می‌توان آنها را در برنامه‌های درسی گنجانده به طوری که همه دانشجویان به طور هدفمندتر و قابل پیش‌بینی‌تری از تجربه‌های پژوهش سود ببرند. بنابراین هدف پژوهش حاضر نقش محیط آموزشی - پژوهشی بر تجربه پژوهشی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان دانشکده‌های، پرستاری و مامایی، داروسازی، دندانپزشکی و پزشکی بودند. نمونه‌ای به حجم ۱۸۵ نفر انتخاب شد. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه‌های، محیط آموزشی - پژوهشی و تجربه پژوهشی بودند. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر روش‌های آمار توصیفی (همبستگی پیرسون، رگرسیون)، از روش آمار استنباطی (t, MANOVA) نیز استفاده شد. بین محیط آموزشی - پژوهشی با کل مقیاس تجربه پژوهشی و خرده مولفه‌های طرز فکر پژوهشی و طرز فکر دانشگاهی دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود داشت ($p < 0/01$). تجربه پژوهشی از طریق محیط آموزشی - پژوهشی قابل پیش‌بینی بود. همچنین نتایج آزمون تی مستقل و مانووا نشان دادند که بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ کل مقیاس تجربه پژوهشی و مولفه‌های آن تفاوت معناداری وجود ندارد. در مجموع می‌توان گفت که محیط آموزشی - پژوهشی مطلوب می‌تواند باعث ارتقای تجربه پژوهشی دانشجویان گردد.

واژگان کلیدی:

محیط آموزشی، محیط پژوهشی، تجربه پژوهشی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد.

۱- دانشجوی دکتری رشته روانشناسی تربیتی hoshanggaravand@gmail.com

۲- استادیار روان‌شناسی تربیتی karshki@gmail.com

۳- دانشیار گروه علوم تربیتی ahanchi@um.ac.ir

نقش عوامل اجتماعی بر تجربه‌ی پژوهشی (طرز فکر پژوهشی و طرز فکر دانشگاهی)

دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد

هوشنگ گراوند^۱

حسین کارشکی^۲

محمدرضا آهنچیان^۳

چکیده

شناخت تجربه پژوهشی دانشجویان می‌تواند به مسئولان دانشگاه و همچنین نظام آموزش عالی کمک نماید تا ضمن شناخت عامل‌های اثرگذار در تجربه پژوهشی دانشجویان، نسبت به رفع مشکل‌های احتمالی موجود در نظام پژوهشی تحصیلات تکمیلی و تقویت نقاط قوت آن پردازند. هدف پژوهش حاضر نقش عوامل اجتماعی بر تجربه پژوهشی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مشهد می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان دانشکده‌های، پرستاری و مامایی، داروسازی، دندانپزشکی و پزشکی بودند. نمونه‌ای به حجم ۱۸۵ نفر انتخاب شد. ابزارهای مورد استفاده پرسشنامه‌های، عوامل اجتماعی و تجربه پژوهشی بودند. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها علاوه بر روش‌های آمار توصیفی (همبستگی پیرسون، رگرسیون)، از روش آمار استنباطی (t, MANOVA) نیز استفاده شد. بین عوامل اجتماعی با کل مقیاس تجربه پژوهشی و خرده مولفه‌های طرز فکر پژوهشی و طرز فکر دانشگاهی دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود داشت ($p < 0/01$). تجربه پژوهشی از طریق عوامل اجتماعی قابل پیش بینی بود. همچنین نتایج آزمون تی مستقل و مانووا نشان دادند که بین دانشجویان دختر و پسر از لحاظ کل مقیاس تجربه پژوهشی و مولفه‌های آن تفاوت معناداری وجود ندارد. در مجموع می‌توان گفت که عوامل اجتماعی مطلوب می‌تواند باعث ارتقای تجربه پژوهشی دانشجویان گردد.

واژگان کلیدی:

عوامل اجتماعی، تجربه پژوهشی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد

۱- دانشجوی دکتری رشته روانشناسی تربیتی hoshanggaravand@gmail.com

۲- استادیار روان شناسی تربیتی karshki@gmail.com

۳- دانشیار گروه علوم تربیتی ahanchi8@um.ac.ir

کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در فرایند یادگی و یادگیری دانشجویان

محمد حسن پرداختچی^۱

محمد اسدی^۲

چکیده

پیشرفت روزافزون تکنولوژی های آموزشی، تکثر منابع اطلاعاتی و بحران زمان، عواملی هستند که بهره گیری از فضاهای مجازی و امکانات آموزشی در حوزه های فاوا را بیش از پیش ضروری می نمایند. فناوری های اطلاعات و ارتباطات یکی از عوامل تغییر در کلاس های درس است که ویژگی مهمی دارد و آن، این که هم عاملی برای ایجاد تغییرات و هم ابزاری تغییر دهنده است. ظهور و پیدایش جامعه ی اطلاعاتی، بسیاری از فریضه های ما را در زمینه ی آموزش با پرسش های اساسی روبه رو ساخته است. فناوری های جدید ارتباطات و اطلاعات، دنیایی را که در آن زندگی می کنیم و روش های یادگیری چگونه زیستن را تغییر داده اند. این فناوری ها منبعی برای تولید دانش، بستری برای انتقال محتوا و ابزاری برای تعامل و مباحثات یاددهی - یادگیری می باشند. در این پژوهش به بررسی این مورد پرداخته شده است که ورود این فناوری ها در آموزش عالی چه تأثیری بر کلاس درس و آموزش اساتید، میزان کار و فعالیت آنان در کلاس و نیز محتوا و کیفیت آموزشی داشته است.

۱. استاد گروه علوم تربیتی دانشگاه شهید بهشتی M-Pardakhtchi@sbu.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی m.asadi@sbu.ac.ir

بررسی و واکاوی عوامل ایجاد توسعه تحصیلات تکمیلی کشورهای توسعه یافته: مورد مطالعه انگلستان و استرالیا

ابراهیم صالحی عمران^۱

حسین چهارباشلو^۲

فاطمه خوشنویسان^۳

عاطفه عطاران^۴

چکیده

در این مقاله تحلیلی-تطبیقی سعی شده به عوامل موثر و زیربنایی در توسعه کمی و کیفی تحصیلات تکمیلی در کشورهای انگلستان و استرالیا و با نگاهی انتقادی به راه اندازی رشته ها و دوره های تحصیلات تکمیلی در ایران پردازد. نتایج بدست آمده از طریق رویکرد تطبیقی نشان داد که کشورهای توسعه یافته با توجه به بافت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و به ویژه نیازهای علمی خود اقدام به توسعه دوره های تحصیلات تکمیلی کرده اند. در واکاوی عوامل تاثیرگذار در توسعه تحصیلات تکمیلی در کشورهای نامبرده عواملی مانند تقویت نظام ملی نوآوری، گسترش مرزهای دانش تخصصی و بالابردن توان تحقیقاتی، تربیت نیروی انسانی مورد نیاز بازار کار و متخصصان دانشگاهی، برقراری ارتباطات بین المللی با هدف تبادل علمی، درآمدزایی و فراملی کردن دانشگاهها و مراکز آموزش عالی؛ سعی در تدوین و توسعه سیاست های مدون و به کارگیری خط مشی های هماهنگ با نیازهای علمی و تحقیقاتی جامعه هستند. افزون بر این، با نگاهی انتقادی، به نقد روند توسعه تحصیلات تکمیلی در کشور خواهیم پرداخت. در پایان با الهام گیری از کشورهای موفق پیشنهادات و راهکارهای پیرامون موضوع تحقیق ارائه شده است.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، رویکرد تطبیقی، کیفیت، انگلستان، استرالیا

۱. دانشیار دانشگاه مازندران edpes60@hotmail.com

۲. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه خوارزمی hossein.charbashlu@gmail.com

۳. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه اصفهان fatemeh.khoshnevisan@yahoo.com

۴. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه خوارزمی atefeh.ataran@yahoo.com

ارزیابی درونی دانشکده مدیریت دانشگاه دریاوردی چابهار

محمود صمدی^۱

هادی عزیزی پور^۲

بهروز کریم زاده^۳

بهمن کریم زاده^۴

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، ارزیابی درونی دانشکده مدیریت دانشگاه چابهار بوده است. بدین منظور از بین ۲۴۴ نفر از دانشجویان مشغول به تحصیل کارشناسی دانشکده مدیریت ۲۰۸ نفر به شیوه نمونه گیری در دسترس انتخاب گردید. ابزار مورد استفاده در این پژوهش عبارت است از پرسشنامه های دانشجویان و دانش آموختگان، اعضای هیات علمی، رئیس دانشکده و کارفرمایان و دانش آموختگان بود. که پایایی آن به وسیله ی آلفای کرونباخ محاسبه گردید که برای محاسبه آلفای کرونباخ هر یک از پرسشنامه ها از نرم افزار spss استفاده شده است که برای پرسشنامه دانشجویان ۰/۸۴، دانش آموختگان ۰/۸۴، اعضای هیات علمی ۰/۹۷ و کارفرمایان ۰/۷۴ می باشد و از روش های آماری توصیفی چون فراوانی و میانگین استفاده شده است که نهایتاً برآورد کیفیت عوامل درون داد نسبتاً مطلوب و کیفیت عوامل فرآیند نسبتاً مطلوب و کیفیت عوامل برون داد نا مطلوب ارزیابی گردید. به وسیله پرسشنامه تدوین و تصریح رسالت و اهداف دانشکده، هدف های دانشکده مدیریت دانشگاه چابهار تدوین گردید و در پایان نقاط ضعف و قوت و فرصت ها و تهدید های دانشکده مشخص گردید و بر این اساس راهکارهای برای دانشکده تدوین شد.

واژگان کلیدی:

ارزیابی درونی، کیفیت، نقاط ضعف، قوت، فرصت ها و تهدیدها، دانشکده مدیریت دانشگاه چابهار

۱. عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن

۲. فارغ التحصیل تحقیقات آموزشی (کارشناسی ارشد) و مسئول مقاله: hadi_۳۲۸۴@yahoo.com

۳. دانشجوی تحقیقات آموزشی (کارشناسی ارشد) دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن

۴. فارغ التحصیل تحقیقات آموزشی (کارشناسی ارشد) دانشگاه تهران

بررسی تطبیقی رشته علوم تربیتی در دو دانشگاه آکسفورد و دانشگاه تهران

فاطمه رضایی^۱

زهرا فرهمند^۲

چکیده

علوم تربیتی در میان رشته‌های علوم انسانی مجموعه‌ای از دانش‌های به هم پیوسته است که به بررسی مبانی، اصول، اهداف، روش‌ها و حل زمینه‌ها و عوامل تعلیم و تربیت می‌پردازد و از روش عقلی و بحث‌های فلسفی در تعلیم و تربیت و نیز روش‌های علمی و یافته‌های روان‌شناسی، جامعه‌شناسی و... در مباحث نظری و کاربردی سود می‌برد. این رشته در ایران به سه گروه (علوم تربیتی گروه ۳،۲،۱) تقسیم می‌شود اما در خارج از کشور این رشته با نام آموزش و پرورش و یا با کلیدواژه education شناخته می‌شود.

در این پژوهش به بررسی این رشته در دو دانشگاه آکسفورد و دانشگاه تهران از جهات زیر پرداخته می‌شود: رشته‌های موجود در مقطع کارشناسی ارشد و اهداف این رشته‌ها، طول مدت دوره، روش آموزش، کتب درسی در دانشگاه آکسفورد رشته‌های کارشناسی ارشد به صورت زیر است: کارشناسی ارشد آموزش و پرورش توسعه و آموزش کودکان، کارشناسی ارشد آموزش و پرورش (آموزش عالی)، کارشناسی ارشد آموزش و پرورش (آموزش و صنعت)، کارشناسی ارشد در زبان‌شناسی کاربردی و اکتساب زبان دوم، کارشناسی ارشد در آموزش و پرورش بین‌المللی و تطبیقی، کارشناسی ارشد روش تحقیق آموزشی، کارشناسی ارشد در آموزش و تدریس، کارشناسی ارشد آموزش و پرورش (توسعه و آموزش کودکان)؛ روش تدریس در دانشگاه فوق به صورت سخنرانی‌ها، همایش‌ها و سمینارها و بعد از آن فرصتی برای بحث در مورد سخنرانی‌ها، همایشات و سمینارها در گروه‌های کوچک، آموزش در کلاس، معمولاً جلسات بین دانشجویان و مدرس محدود است و پروژه‌ها و کار عملی و محیط یادگیری مجازی و منابع درسی نیز شامل کتب درسی متنوع همراه با مقالات و فیلم آموزشی و... است.

در دانشگاه تهران نیز این رشته شامل رشته‌های تحقیقات آموزشی و رشته آموزش بزرگسالان، روان‌شناسی تربیتی، فلسفه تعلیم و تربیت، رشته روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی، مدیریت آموزشی و برنامه‌ریزی آموزشی است؛ روش آموزشی اغلب بر کلاس مبتنی است و منبع آن نیز، کتب مشخصی همراه با مقالات و... است.

نتیجه پژوهش حاکی از این است که آنچه وجه تمایز این دو دانشگاه در این رشته است، وجود تنوع در نوع آموزش، نوع رشته و روشهای تدریس در دانشگاه آکسفورد است. و می‌توان با روشهای فعالتر و نوین و همینطور بیشتر نمودن رویکرد پژوهشی و فعالیتهای عملی در مقطع کارشناسی ارشد به باروری بیشتر این رشته در این مقطع کمک کرد.

واژگان کلیدی:

علوم تربیتی، آموزش و پرورش

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه مازندران Fatemerezaei@rocketmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آموزشی دانشگاه مازندران farahmandzv@yahoo.com

بررسی علل گرایش دانش آموختگان کارشناسی به تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکترا)

فاطمه رضایی^۱

زهرا فرهمند^۲

عنصر آموزش عالی مخصوص آموزش عالی در مقاطع بالاتر نقش مهمی را در گزینش کردن و تخصیص افراد به مقامات و مشاغل اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی برعهده دارد، در جوامع نوین که فضا رقابتی بر غالب فعالیتهای بشری سایه افکنده، دست یابی به مدارج و مدارک بالاتر بعنوان یکی از مهمترین کالاهای اجتماعی و فرهنگی محسوب می شود. در گذشته دانشگاهها، رشته ها، شهرها و مراکز مهم وسطوح عالی دانشگاه ظرفیت معدودی در جذب دانشجویان داشتند، از این حیث دانشگاه به کانون رقابت علمی بسیار مهمی تبدیل شده بود اما امروزه جامعه شاهد حجم عظیمی از متقاضیان برای ورود به تحصیلات تکمیلی است. بنابراین جامعه شاهد خیل عظیمی از فارغ التحصیلان هست و خواهد بود.

در این پژوهش به سوالات زیر پاسخ داده خواهد شد:

- ۱) آیا انعطاف پذیرش در مقاطع بالاتر سبب گرایش افراد به مقاطع بالاتر می شود؟
 - ۲) آیا بیکاری فارغ التحصیلان کارشناسی سبب گرایش افراد به مقاطع بالاتر می شود؟
 - ۳) آیا انگیزه اقتصادی سبب گرایش افراد به مقاطع بالاتر تحصیلات می گردد؟
 - ۴) آیا انگیزه های اجتماعی مانند تحرک اجتماعی و بدست آوردن شان و منزلت اجتماعی سبب گرایش افراد به مقاطع بالاتر تحصیلات می گردد؟
 - ۵) آیا میان انگیزه تحصیل برای مقاطع بالاتر بین زنان و مردان تفاوت وجود دارد؟
 - ۶) مشکلات اجتماعی و اقتصادی ایجاد شده برای دانش آموختگان بی رویه دانشگاهها چیست؟
- روش گردآوری این پژوهش کتابخانه ای است و می توان این نتیجه را برای این پژوهش متصور شد که تعداد زیاد موالید دهه شصت که باعث فشارهای بر بخش های مختلف از جمله نظام دانشگاهی شده است و همچنین حجم زیادی از این جمعیت حاصل افزایش کمی خروجی های دانشگاهها طی سالهای اخیر بوده و از سوی دیگر برخی افراد به انگیزه افزایش حقوق خود به سمت تحصیلات تکمیلی می روند. در بررسی های صورت گرفته بسیاری که در دهه اخیر صورت گرفته است تعداد زنان در مقطع کارشناسی بیشتر از مردان است اما زمانی که تحصیلات تکمیلی مورد بررسی قرار میگیرد، آمار زنان تنزل می یابد که شاید بتوان علل اصلی افزایش تعداد مردان نسبت به زنان را انگیزه اقتصادی دانست. از سوی دیگر زمانی که تعداد دانش آموختگان تحصیلات تکمیلی مانند کارشناسی ارشد و دکترا رو به افزایش باشد، این امر سبب افزایش درصد تعداد بیکاران در جامعه، مهاجرت افراد تحصیل کرده، ضربه اقتصادی به کشور به دلیل خارج شدن ارز و ... می شود.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، فارغ التحصیلان، انگیزه تحصیل

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مازندران Fatemerezaei@rocketmail.com

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مازندران farahmandzv@yahoo.com

آمایش آموزش عالی و گسترش بخش های آموزش غیر دولتی

ابراهیم صالحی عمران^۱

زهرا فرهمند^۲

چکیده

یکی از سیاست های در پیش گرفته شده از سوی متولیان آموزش عالی، گسترش کمی موسسات آموزشی علمی کاربردی، غیرانتفاعی و آزاد بود چرا که در یک برهه زمانی خاص دانشگاه های موجود دیگر توان جذب همه متقاضیان را نداشته و فشارهای وارده به پشت سد کنکور، ایجاب میکرد که برنامه ریزان چنین تدابیری را در پیش گیرند. اما شواهد حاکی از آن است که این برنامه ریزی ها بدون تعمق و توجه به ظرفیت های موجود و توان و بافت اقتصادی اجتماعی و فرهنگی هر منطقه بوده است و عواقب آن به شکل افزایش دانش آموختگان بیکار در آن منطقه، افزایش تعداد دانشجویان و مراکز آموزش عالی در مقطع زمانی محدود، توزیع جغرافیایی اغلب رشته های تحصیلی بدون توجه به بایسته های مکانی برای آموزش و نیازهای مکانی بازار کار، دخالت نهادها و مدیریت های غیر دانشگاهی در ایجاد و گسترش واحدهای دانشگاهی، بدون توجه به نیازهای منطقه ای بوده و کیفیت آموزش را زیر سوال برده است. این در حالی است که بررسی های انجام شده حاکی از ادامه صدور مجوزهای متعدد (هرچند محدود) برای موسسات و مراکز آموزشی می باشد که می تواند بر روند کیفیت آموزش تأثیری چشم گیر بگذارد. در این پژوهش با استفاده از روش های کیفی؛ فراتحلیل و بررسی تحقیقات انجام شده در این حیطه به شناخت مشکلات و راه حل های موجود نائل آمده و در راستای بهبود هر چه تمام تر آنها پیشنهاداتی ارائه نماییم. نتایج حاکی از آن بود که با اجرای طرح آمایش ممکن است شاهد تعطیلی برخی از این دانشگاه ها و یا ادغام آنها باهم باشیم، که در این صورت با تداخل دو طرح روبرو خواهیم شد که عواقب جبران ناپذیر آن گریبان گیر دانشجویان خواهد شد.

واژگان کلیدی:

آمایش آموزش عالی، مراکز آموزشی غیر دولتی

۱دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه مازندران edpes60@hotmail.com

۲دانشجوی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مازندران farahmandz7@yahoo.com

آمایش جنسیت دانشجویان، فرصتی در آموزش، تهدیدی در توسعه

ابراهیم صالحی عمران^۱

زهرا فرهمند^۲

چکیده

امروزه یکی از پارامترهای مهم سنجش توسعه کشورها شاخص توسعه بر مبنای جنسیت است. توسعه به مجموعه‌ای از تحولات فکری، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی اطلاق میگردد که به گسترش توانایی‌ها و ظرفیت‌های کلی یک جامعه در همه ابعاد منجر میگردد، و زنان بعنوان نیمی از پیکره جامعه و نیروی عظیم، می‌توانند بخش بزرگی از مسئولیت توسعه و پیشرفت را بر عهده گرفته و با گسترش زمینه‌ها و ارتقای سطح مشارکت آنان گامی اساسی در سرعت بخشی به آهنگ رشد و توسعه در همه ابعاد داشته و نقش مهمی در پیشبرد اهداف جوامع ایفا نمایند. از این رو سرمایه گذاری به منظور آموزش و استفاده بهینه از توانمندی آنها در تمامی سطوح علمی و اجرایی یک ضرورت اجتماعی است. در حال حاضر برخی مراکز آموزش عالی با ایجاد امکانات آموزشی و تسهیلات لازم، امکان ادامه تحصیل زنان را در مناطق مختلف کشور فراهم آورده‌اند که مطمئناً دارای پیامدهای مثبت و ارزنده‌ای برای پیشرفت زنان و دختران در ابعاد آموزشی - اقتصادی هستند، اما شواهد و عملکرد حضور گسترده آنها نگرانی بزرگی را بوجود آورده و آن فراهم نمودن مهارتهای مورد نیاز جهت ورود به دنیا کار و صنعت متناسب با نیازهای آنها میباشد، مهارتهایی که متناسب با بافت فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی هر منطقه متناسب باشد؛ حال این سوال اساسی مطرح میگردد که آمایش آموزش عالی چه برنامه ریزی‌هایی را در راستای تسهیل این امر به انجام رسانده است؟ روش مورد استفاده در این پژوهش از نوع مروری میباشد که نتایج بررسی‌ها حاکی از این است که هرچند برنامه ریزی عمیق و بلند مدتی در طرح آمایش آموزش عالی صورت گرفته اما تداخل این طرح با برخی از برنامه‌های اجرایی وزارت و علوم و سایر نهادها باعث مهجور ماندن قشر زنان از آموزش و کار بوده اصل برابری آموزش را به چالش کشانده است که همین امر نیز مانع از به فعلیت رساندن توانمندی‌های زنان میگردد.

واژگان کلیدی:

جنسیت در آموزش، فرصت‌های برابر آموزشی

۱ دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه مازندران edpes60@hotmail.com

۲ دانشجوی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مازندران farahmandzv@yahoo.com

تحرك اقتصادی، بومی سازی دانشگاه ها، آمایش آموزش عالی؛ نقطه تداخل کجاست؟

ابراهیم صالحی عمران^۱

زهرا فرهمند^۲

چکیده

یکی از عوامل اقتصادی که به رشد و توسعه پایه های اقتصادی هر منطقه کمک میکند تحرك جمعیت است. این اصل صراحتاً بیان میکند که جابجایی کار و سرمایه در پاسخ به نیروهای بازار کار و بهره برداری بهینه می باشد. این درحالی است که براساس سیاست آمایش آموزش عالی، توسعه آموزش عالی در مناطق مختلف کشور با هدف تثبیت جمعیت یک منطقه صورت می گیرد تا از آن طریق جمعیت آن منطقه بتواند بدون آنکه مجبور به مهاجرت باشد، در منطقه خود به زندگی بپردازد. در واقع با اجرای این طرح پرورش نیروهای متخصص هر منطقه از همان استان در رشته هایی متفاوت میباشد، بگونه ای که دیگر فردی برای ادامه تحصیل نیازی به نقل مکان به نقطه ای دیگر را نداشته باشد. این هدف از طریق استفاده مناسب از ابزارهای موجود در منطقه تحقق مییابد. اما این امر عملاً مخالف تحرك جمعیت (جابجایی جمعیت) میباشد. همچنین با گذشت زمان اینکار مانع از تبادلات فرهنگی، اجتماعی و شاید هم اقتصادی بین فرهنگها، اقوام، آداب، رسوم و مردم در استانهای مختلف میگردد.

از طرفی بر اساس طرح آمایش آموزش عالی ممکن است رشته ای در یکی از مناطق بدلیل اشباع آن، سیاستی مبنی بر عدم جذب دانشجوی در آن رشته را در پیش بگیرد. همچنین افرادی در آن منطقه باشند که یا علاقه شدید به تحصیل در آن رشته را داشته و یا توانایی و استعداد فوق العاده ای در آن را داشته باشند. اگر افراد مستعد و علاقمند، اقدام به تحصیل در آن رشته در نقطه ی دیگری از کشور نمایند، با این تصور که ممکن است این تصمیمات از جانب قشر زنان انجام گیرد طرح بومی سازی دانشگاه ها که از سال ۱۳۸۵ به اجرا درآمد چه معنایی پیدا خواهد نمود؟ تحکیم پایه های زندگی و امنیت روانی خانواده ها مخصوصاً برای دختران چگونه ارزش پیدا خواهد کرد؟ روش مورد استفاده در این پژوهش از نوع فراتحلیلی بوده و با هدف واشکافی تضادهای موجود در طرح آمایش آموزش عالی و موانع پیش روی آن انجام گرفته است. نتایج حاکی از آن است که در تدوین چشم اندازها و سیاست های پیش گرفته در اجرای این طرح ملی نوعی ناهماهنگی و شتابزدگی مشاهده میشود که نه تنها منجر به رفع مشکلات موجود نميگردد بلکه در اثر تلفیق برخی عناصر مشکلات منحصر بفردی دیگری نیز بوجود می آید.

واژگان کلیدی:

تحرك اقتصادی، آمایش آموزش عالی، بومی سازی دانشگاه ها

^۱ دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه مازندران edpes60@hotmail.com

^۲ دانشجوی ارشد برنامه ریزی آموزشی دانشگاه مازندران farahmandz7@yahoo.com

آمیخته بازاریابی خدمات: ابزار توسعه آموزش عالی فرامرزی

محمدرضا آهنچیان^۱

فاطمه بخشی^۲

چکیده

هدف مقاله حاضر، بررسی مهم‌ترین عوامل مؤثر بر انتخاب دانشگاه توسط داوطلبان تحصیل در آن می‌باشد. براساس مدل آمیخته بازاریابی و با تمرکز بر داوطلبان دوره‌های تحصیلات تکمیلی، این تحقیق مطابق با رویکرد روش‌شناسی تفسیری و به روش مروری-تحلیلی انجام شد. به استناد تفحص در منابع معتبر علمی و بر حسب تحلیل به عمل آمده مبتنی بر مرور تحقیقات انجام شده در حوزه بازاریابی خدمات، بازار آموزش عالی و مشتریان فرامرزی دانشگاه‌ها، مهم‌ترین عوامل مؤثر در انتخاب دانشگاه به تفکیک عناصر آمیخته بازاریابی مشخص شد. براساس یافته‌های تحقیق، مهم‌ترین مضامین شناسایی شده در ذیل هر یک از عناصر هفتگانه آمیخته بازاریابی عبارت بودند از: محصول (تصویر و وجهه مدرک، تصویر و وجهه دانشگاه، کیفیت برنامه‌ها و تنوع در ارائه دوره)، قیمت (شهریه تحصیل و ارائه کمک هزینه تحصیلی)، توزیع (فرصت‌های یادگیری از راه دور)، ترفیع (پست الکترونیک)، افراد (کیفیت اعضای هیات علمی)، شواهد فیزیکی (کیفیت فضای زندگی، تسهیلات کلاسی، دسترسی به امکانات رایانه‌ای و پژوهشی و فرصت‌های اجتماعی فرهنگی) و فرایند (فرایند و سیاست‌های پذیرش و کارکردهای اداری و بوروکراتیک دانشگاه).

واژگان کلیدی:

آموزش عالی فرامرزی، تحصیلات تکمیلی، آمیخته بازاریابی، مروری-تحلیلی.

۱ دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه فردوسی مشهد ahanchi@um.ac.ir

۲ کارشناس ارشد مدیریت بازرگانی دانشگاه فردوسی مشهد fa85bakhshi@yahoo.com

بررسی دیدگاه داوطلبان معرفی شده به مصاحبه آزمون دکتری سال ۹۱-۹۲ در مورد مصاحبه‌های تخصصی صورت گرفته از سوی دانشگاه‌ها

نعمت‌الله عزیزی^۱

فایق محمدی^۲

سمیرا باقری^۳

چکیده

تحصیلات تکمیلی کلید توسعه علمی و یکی از بسترهای مهم در تربیت تخصصی و توسعه مرزهای دانش است. مکانیزم پذیرش دانشجو در این مقطع همواره مورد بحثهای متعدد در محافل علمی بوده است و ایجاد تغییراتی در ساختار پذیرش دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی در دهه‌ی اخیر مورد توجه قرار گرفته است. در این فرایند سالهای متوالی پذیرش دانشجو در مقطع دکتری به صورت یک فرایند مستقل دانشگاهی صورت می‌گرفت؛ شیوه ای که از سال ۸۹ تغییر یافته و هم اکنون به صورت نیمه متمرکز توسط سازمان سنجش و با هدف برابری آموزشی صورت می‌گیرد. طبیعتاً با عنایت به نوین بودن این شیوه، مشاهده ضعفها، کاستیها و چالشهایی در آن بسیار دور از انتظار نیست. بر این اساس پژوهش حاضر با هدف بررسی دیدگاه آن دسته از داوطلبانی که در مرحله دوم آزمون دکتری سال ۹۱-۹۲ جهت مصاحبه به دانشگاه ها معرفی شده اند در مورد ماهیت، کیفیت و اعتبار مصاحبه های پذیرش دانشجو، انجام پذیرفته است. جامعه آماری شامل کلیه‌ی داوطلبان معرفی شده برای مصاحبه به دانشگاه‌های مستقر در تهران بود. نمونه آماری به صورت هدفمند و بر اساس شیوه گلوله برفی از میان داوطلبان معرفی شده به مصاحبه علمی انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها، ابتدا یک مصاحبه اکتشافی اولیه با تعدادی از داوطلبان معرفی شده به مصاحبه علمی و به منظور تدوین پرسشنامه محقق ساخته صورت گرفت. در ادامه و پس از تهیه پرسشنامه بر اساس اطلاعات کسب شده از مصاحبه و در ابعادی همچون شیوه ارزیابی توانایی و سوابق پژوهشی داوطلب، توجه به توانمندی‌های ویژه داوطلب و ... (در دو طیف وضعیت موجود گویه‌ها و وضعیت مطلوب گویه‌ها) بین داوطلبان نمونه توزیع شد. جهت تحلیل یافته ها نیز علاوه بر توصیف کمی آنها از تحلیل عاملی اکتشافی به منظور شناسایی مولفه‌های اصلی بهره گرفته شد. نتایج نشان داد که رویکرد دانشگاه‌های در برگزاری جلسات مصاحبه با داوطلبان متفاوت و پارامترهای های مورد توجه آنها در ارزیابی عملکرد داوطلبان نیز مختلف بوده است. در این میان به توانمندی‌های ویژه داوطلبان کمتر توجه شده و سوژه های مورد پرسش بر مباحث جزئی تمرکز داشت.

واژگان کلیدی:

آموزش عالی، تحصیلات تکمیلی، آزمون دکتری، مصاحبه علمی، اعتبار بخشی

۱. دانشیار گروه علوم تربیتی دانشگاه کردستان n.azizi@uok.ac.ir

۲. کارشناس ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه خوارزمی تهران

۳. کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه خوارزمی تهران

آسیب‌شناسی گسترش کمی پژوهشکده‌ها و مراکز پژوهشی نظام دانشگاهی ایران

شجاع احمدوند^۱

نهال ریاضی^۲

چکیده

تأسیس پژوهشکده‌ها و مراکز پژوهشی در زمینه‌های گوناگون علمی طی سال‌های اخیر شتاب گسترده‌ای یافته است. این رویداد نقطه عطف مهمی در نظام دانشگاهی و آموزش عالی ایران به ویژه در عرصه تحصیلات تکمیلی محسوب می‌شود. به دلیل پیامدهای عملی آن بر سیاستگذاری آموزش عالی و برنامه‌ریزی اجرائی و مدیریتی، برای آسیب‌شناسی این مسئله می‌توان از مدل نظری تحلیل سوات (SWOT) - از مدل‌های مهم مدیریت استراتژیک - بهره گرفت. در این تحلیل عوامل مؤثر به دو دسته عوامل بیرونی شامل فرصت‌ها (Opportunities) و تهدیدها (Threats) و عوامل درونی به نقاط قوت (Strength) و نقاط ضعف (Weaknesses) تقسیم می‌شوند. اگر دانشکده را مسئول پیگیری مطالعات بنیادی و آموزشی در نظر بگیریم، بحث اصلی نظریه‌پردازی و نقد و بنابراین قطب‌های علمی در این حوزه جای دارند و پژوهشکده مسئول انجام مطالعات کاربردی است. اجرای دقیق این کارویژه‌ها با موانع و آسیب‌هایی مواجه شده است. برنامه‌ریزی و سیاستگذاری‌های عملی در حوزه گسترش پژوهشکده در نظام آموزش عالی مستلزم شناخت و تبیین دقیق این وضعیت است.

واژگان کلیدی:

پژوهشکده، مرکز پژوهشی، آسیب‌شناسی، سوات (SWOT)

^۱ . دکتری علوم سیاسی و استادیار دانشگاه علامه طباطبائی. ahmadvand@atu.ac.ir

^۲ . دکتری جامعه‌شناسی، پژوهشگر و مدرس دانشگاه. nahal870@hotmail.com

اولویت گسترش تحصیلات تکمیلی: آموزش یا پژوهش؟

نگاهی آسیب شناسانه به اجرای دوره های تحصیلات تکمیلی به ویژه دکتری به شیوه پژوهش محور

نهال ریاضی^۱

چکیده

افزایش ظرفیت پذیرش دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی تاکنون پاسخگوی تقاضای داوطلبان ادامه تحصیل نبوده است. از طرفی سهولت پذیرش دانشجوی ایرانی در دانشگاه های خارج از کشور - به ویژه کشورهای همجوار - که تا حدودی می تواند پاسخگوی نیاز داخلی باشد، به دلیل اشتغال دانشجویان به کار و عدم استفاده از مرخصی تحصیلی، همچنین سفرهای پیاپی و دوری از خانواده موجب عدم تمرکز کافی بر مطالعه و تحقیق شده و بنابراین دریافت مدرک از دانشگاهی معتبر به تنها عامل و نتیجه قابل اتکا برای این قبیل دانشجویان تبدیل شده است. تدبیر اندیشیده شده در مراجع سیاستگذاری کشور معطوف به دو راهکار است: ۱. حذف آزمون های متمرکز و نیمه متمرکز ۲. افزایش ظرفیت دانشگاه ها. اگر چه پاسخگویی به نیاز داوطلبان یکی از دغدغه های سیاستگذاران است، با این حال لازم است ارتقای علمی نیز همزمان مورد توجه قرار گیرد. به همین منظور در کنار سیاست "حذف آزمون"، باید تدبیری نیز برای تعیین صلاحیت علمی داوطلبان اندیشیده شود. به نظر می رسد شاخص های مناسبی برای پذیرش داوطلبان دکتری منظور و اعمال نشده و این در حالی است که اشکال متنوعی از شیوه پذیرش و برگزاری دوره دکتری در حال شکل گیری است. این مطلب به ویژه در شیوه «پژوهش محور» قابل ملاحظه است. در این مقاله اشکالات موجود در شیوه نامه پذیرش دانشجوی دکتری پژوهش محور بررسی شده و در پایان نیز سه راهکار اصلی ارائه شده که عبارتند از: ۱. تعیین شاخص های کلان، میانه و خرد ارزیابی علمی داوطلبان ۲. توجه به اهمیت روائی ارزیابی علمی ۳. الزامی شدن گذراندن واحد/ واحدهائی به عنوان «برنامه دوره پژوهش محور» برای هر رشته تحصیلی

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، شیوه پژوهش محور، شاخص ارزیابی، روائی ارزیابی

^۱ . دکتری جامعه شناسی، پژوهشگر و مدرس دانشگاه. nahal870@hotmail.com

فرا تحلیل دانش: جایگاه پایان نامه و رساله دانشجویی در تولید علم

نهال ریاضی^۱

چکیده

تنظیم پایان نامه و رساله آخرین فعالیت موظف در برنامه درسی مصوب رشته های دانشگاهی است. با گسترش آموزش عالی و فزونی اجرای پایان نامه و رساله، انتظار می رود به سودمندی آن حداقل از سه جنبه توجه شود: ۱. ارتقای توانمندی های علمی دانشجویان ۲. نیاز محور بودن و رفع نیاز علمی دستگاه های اجرایی ۳. بهره گیری از نتایج آن ها برای تولید علم. در این مقاله ضمن تعریف فرایند مدیریت پژوهش های دانشجویی، جایگاه فراتحلیل به عنوان ابزار گردآوری و تولید اطلاعات علمی بازشناسی می شود. اجرای فراتحلیل بر حسب موضوع پایان نامه و رساله (بنیادی، توسعه تجربی و کاربردی) سه نتیجه خواهد داشت: ۱. نیل به الگوی نظری در باره پدیده های علمی ۲. طراحی مدل برای مدیریت مسایل و مشکلات هر موضوع علمی ۳. تعیین امور مهمی که از دید محققان پوشیده مانده است. در نهایت برای برون رفت از وضعیت موجود راهکارهایی پیشنهاد شده است.

واژگان کلیدی:

فرا تحلیل، مدیریت پژوهش های دانشجویی، تولید علم

^۱ . دکتری جامعه شناسی، پژوهشگر و مدرس دانشگاه. nahal870@hotmail.com

سیر تغییرات ضوابط اجرای دوره‌های دکتری در ایران و بررسی اقدامات مؤثر در

برنامه‌های دکترای کشورهای توسعه یافته صنعتی

زهرا رسایی^۱

پروین صولتی اصل^۲

حمیدرضا صادق محمدی^۳

چکیده:

گسترش دوره‌های تحصیلات تکمیلی در ایران - به‌ویژه دوره‌های دکتری - در دو دهه اخیر شتاب بیشتری گرفته است. این امر با توجه به پیشرفت‌های علمی و پژوهشی کشور در دهه اخیر و نیازهای بخش‌های متفاوت جامعه اعم از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، مراکز تحقیقاتی و صنعتی و خدماتی به دانش‌آموختگان دوره‌های تحصیلات تکمیلی همچنان روندی رو به گسترش خواهد بود. برنامه‌ریزی برای دستیابی به افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ و حرکت به سوی اقتصاد دانش بنیان، از یک سو توجه به تربیت دانش‌آموختگان کارآمد و با توانایی بالا را ضرورت می‌بخشد و از سوی دیگر با توجه به محدودیت‌های منابع و امکانات، و بروز مشکلات اقتصادی، گزینش بهینه دانشجویان و اجرای کیفی برترین برنامه‌ها در دوره دکتری ناگزیر خواهد بود. در این چارچوب مجموعه سیاست‌گذاری‌ها، قوانین و مقررات حاکم بر تربیت نیروی انسانی در مقطع دکتری اهمیت فوق‌العاده‌ای می‌یابد. این مقاله نگاهی دارد بر سیر تحول آیین‌نامه‌های دوره‌های دکتری در ایران و مباحثی همانند ضوابط پذیرش دانشجو، مراحل آموزشی و پژوهشی، هدایت دانشجو توسط استادان راهنما، مدت زمان طول دوره تحصیل، تغییر میزان واحدهای آموزشی را در بر می‌گیرد. همچنین برخی از اقدامات خوب رایج در بعضی دانشگاه‌های موفق کشورهای توسعه یافته صنعتی ارائه می‌گردد.

واژگان کلیدی:

آیین‌نامه آموزشی، تحصیلات تکمیلی، رساله دکتری، دوره دکتری.

۱. کارشناس ارشد معاونت آموزش دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی zahrarasayee۴۳۷@hotmail.com

۲. مربی معاونت آموزش دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی solati@acecr.ac.ir

۳. دانشیار پژوهشکده برق جهاد دانشگاهی mohammadis@iust.ac.ir

رابطه احساس عدالت آموزشی با انگیزش تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارومیه

میرمحمد سید عباس زاده^۱

زهرامرادی پریخانی^۲

چکیده

امروزه عدالت آموزشی در مراکز آموزشی و تاثیر آن بر مولفه های تحصیلی از جمله انگیزش تحصیلی یکی از پرچالش ترین مباحث است. این پژوهش به بررسی "رابطه ی احساس عدالت آموزشی با انگیزش تحصیلی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارومیه" پرداخته است. روش پژوهش از نوع توصیفی-پیمایشی است. جامعه ی پژوهش شامل تمام دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری است که از این بین نمونه ای ۱۴۷ نفری با روش در دسترس انتخاب شد. ابزار گردآوری داده ها، پرسش نامه های انگیزش تحصیلی هارتر و احساس عدالت آموزشی تجاسب (۱۳۹۱) بود. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شد. نتایج آزمون همبستگی نشان داد که به جز بعد ارزشیابی، تمامی ابعاد احساس عدالت آموزشی با انگیزش بیرونی تحصیلی در سطوح ۰.۰۱ و ۰.۰۵ رابطه مثبت معنادار دارند و به جز عوامل دموگرافیکی، هر چهار بعد دیگر احساس عدالت آموزشی با انگیزش درونی تحصیلی در سطح ۰.۰۱ رابطه مثبت و معنادار دارد. احساس کلی عدالت آموزشی نیز با انگیزش تحصیلی در سطح ۰.۰۱ رابطه مثبت و معنادار دارد. در ادامه برای رسیدن به ترکیب مناسبی از مولفه های احساس عدالت آموزشی که بتواند پیش بینی کننده مناسبی برای انگیزش تحصیلی باشند، از تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده گردید.

واژگان کلیدی:

احساس عدالت آموزشی، انگیزش تحصیلی، تحصیلات تکمیلی

۱. استاد دانشگاه ارومیه، دانشکده ادبیات

۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی دانشگاه ارومیه www.moradizahra53@yahoo.com

رویکرد میان رشته ای فرصتی برای پاسخ به موانع و مشکلات آموزش عالی در عصر حاضر

ثریا غلامحسین پورانوری^۱

چکیده

نظام آموزش عالی به رغم رشد کمی، کارایی لازم را در حل مشکلات جامعه نداشته و تعداد روز افزون فارغ التحصیلان بی کار و بی مهارت موجب از بین رفتن انگیزه و رغبت در جوانان نسبت به ادامه تحصیل گردیده و این مساله مشکلات زیادی را برای جامعه، دانشگاه و دانشگاهیان و نیز خود جوانان در پی داشته است.

در حالی که از یک سو تحولات مختلف، از جمله رشد فناوری و افزایش معضلات پیچیده بشری، همکاریهای بین رشته ای را در عصر حاضر اجتناب ناپذیر کرده است، تلقی سنتی از رشته های دانشگاهی و تخصصی گرایی موجب شده است تا آموزش عالی در تمام مقاطع تحصیلی از جمله تحصیلات تکمیلی از ایجاد ظرفیت های لازم برای مواجهه با تحولات مزکور باز مانده و با چالشهای تازه ای روبرو گردد.

از طرف دیگر توسعه روند جهانی شدن و در نتیجه آن افزایش و گسترش بی سابقه منابع علمی قابل دسترس دانشجویان از طریق فناوری های نوین ارتباطی و اطلاعاتی و نیز حضور در بازار کار جهانی و انواع جدید مشاغل و همچنین پذیرش مسولیت های جدید دانشجویان به عنوان اعضا جوامع جهانی، ملی علمی آنان را نیازمند کسب صلاحیت هایی نموده است که با رویکرد سنتی موضوعات درسی مجزا قابل دسترسی نیست.

بر این اساس یکی از ضرورت های آموزش عالی بالاخص در مقطع تحصیلات تکمیلی، پرورش مهارت های میان رشته ای در هر دو زمینه آموزشی و پژوهشی است.

در این مقاله نگارنده ابتدا با بررسی ضرورتها، مبانی و مباحث مطرح شده در رویکرد سازماندهی بین رشته ای، آسیب شناسی شکست طرح ها، تلاش برای فهم مشترک از موضوعات میان رشته ای، و نیز بستر سازی مناسب برای آماده کردن اساتید برای نگاه نظام مند به رشته های تخصصی را به عنوان راههای اجتناب ناپذیر برای حل مشکلات اجتماعی و آموزش عالی مورد بررسی قرار داده است.

سپس با توجه به چالش های ناشی از جهانی شدن و اهمیت کسب صلاحیت های شهروندی جهانی در صدد آن است که پاسخ مطلوبی به الزامات دنیای امروز ارائه داده و با در نظر گرفتن عدم استقبال جوانان از رشته های سنتی و مساله قطع مقطع شدن بسیاری از رشته ها در مقطع کارشناسی و افزایش جمعیت علاقمند به تحصیلات تکمیلی که به امید حل مشکل بیکاری و کسب مهارت کافی برای پاسخگویی به نیازهای عصر حاضر صورت میگیرد و نیز با بررسی مشکلات ناشی از این مساله برای دانشگاه و اعضای هیات علمی، پیشنهاد می کند که با تمرکز بر رویکرد میان رشته ای تهدیدات معطوف به آموزش عالی را به فرصتهای آموزش عالی مبدل نماییم.

۱. عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه، دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه علوم و تحقیقات تهران

soraya_pouranvari@yahoo.com

بررسی رویکرد پژوهشی تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌های ایران

ثریا غلامحسین پورانوری^۱

چکیده

نظام آموزش عالی نهادی اجتماعی است که از دیرباز برای انجام سه رسالت آموزش، پژوهش و خدمات پدیدآمده و آموزش عالی ایران در طول حیات نوین خود با چالشها، نیازها و تغییرات متعددی روبه رو بوده است.

اگر چه جایگاه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در اذهان عموم، بیشتر از بعد آموزش مورد توجه است، اما باید قبول کرد مرکزیت تجمیع اکثر نخبگان در دانشگاه‌ها از یک سوی و انجام تحقیقات و پژوهش ارزان و کم‌هزینه از طریق دانشجویان و اساتید دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی وابسته به این وزارتخانه از سوی دیگر، توجه و سیاست‌گذاری خاص و جهت‌دار در امر تحقیقات و پژوهش را در این وزارتخانه یک امر اجتناب‌ناپذیر بلکه اساسی و بنیادی می‌کند.

دوره‌های تحصیلات تکمیلی تنها یک دوره آموزشی نیست بلکه آنچه در این دوران اهمیت بسیار دارد کار پژوهشی مبتنی بر تلاش شخص دانشجو با هدایت استاد راهنما است. پس مولفه‌های مهم در این ارتباط نظیر محیط علمی، ارتباطات علمی با مراکز پیشرو داخلی و خارجی، دسترسی به پایگاه‌های علمی معتبر، بودجه‌های پژوهشی، امکان شرکت در کنفرانس‌های معتبر داخلی و خارجی و همچنین فراهم آمدن امکانات لازم نظیر پرداخت حقوق ماهیانه به دانشجویان جهت انجام کار علمی به دور از دغدغه‌های معیشتی نیز از اهمیت بسیاری برخوردار است.

در این برهه از زمان که تحقیقات و پژوهش می‌تواند در راستای اقتدار بخشیدن به کشور و کسب درآمد و همچنین کسب وجه بین‌المللی نقش مهمی ایفا نماید. کاربردی‌نبودن محتوای پایان‌نامه‌های دانشگاهی در بسیاری از موارد و نبود تناسب لازم میان محتوای پژوهش‌های تعریف‌شده در سطح تحصیلات تکمیلی (به ویژه دوره دکتری) با نیازهای واقعی کشور از چالشهای اساسی پیش روی تحصیلات تکمیلی می‌باشد. در این مقاله سعی شده است با بررسی و تحلیل قوانین حمایتی از پژوهش در ایران راهکارهایی جهت کاربردی کردن پژوهشها در مقطع تحصیلات تکمیلی ارائه گردد.

واژگان کلیدی :

پژوهش ، تحصیلات تکمیلی ، هیئت علمی ، پژوهش کاربردی ، ارتباط با صنعت

۱. عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد مراغه، دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه علوم و تحقیقات تهران

soraya_pouranvari@yahoo.com

توسعه کمی تحصیلات تکمیلی در زیر نظام های آموزش عالی:

فرصت یا تهدید (مورد مطالعه: خراسان رضوی)

بهروز مهram^۱

چکیده

از جمله سیاست های نظام آموزش عالی، توسعه دانش، تربیت متخصص و دانشور و پاسخدهی به نیازهای فناورانه و پژوهشی کشور است. بر این اساس است که در نظام های مختلف آموزش عالی می توان رسالت هایی متفاوت را برای دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و اعم از مدرسه عالی، دانشسرا، تربیت معلم، کالج، آموزشکده و دانشکده و پژوهشکده مستقل و مجتمع آموزش عالی و دانشگاه و پژوهشگاه متصور شد. بر این اساس در ایران نیز زیر نظام هایی متنوع مانند دانشگاهها و دانشکده های مستقل دولتی، پیام نور، علمی - کاربردی، فنی و حرفه ای، آزاد اسلامی، غیر دولتی، پردیس بین الملل وابسته به دانشگاههای مادر و موسسات آموزش عالی آزاد شکل یافته است که در پیوند با ضرورت های موجود در برنامه های توسعه برای هر یک از آنها انتظارات خاصی نیز تعریف شده است. این در حالی است که در دهه اخیر، ورود برخی از زیر نظام ها مانند پیام نور و علمی - کاربردی به تحصیلات تکمیلی باعث رشد کمی بیشتر در پذیرش دانشجویان این مقاطع شده و بیم آن می رود تا با تسری حذف پایان نامه از برخی گروههای ورودی دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و تحت عنوان آموزش محور به مقطع دکتری، خدشه ای غیر قابل جبران به نظام تربیت دانشجو در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D) وارد شود. در این مقاله ابتدا ضمن بررسی رسالت ها و انتظارات از زیر نظام های آموزش عالی ایران، وضعیت جذب دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی آنها بررسی شده و سپس با واکاوی انتظارات از تربیت دانشجو در هر یک از مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی، دلایل و پیامدهای چنین اقداماتی در ابعاد سیاسی و اجتماعی و اقتصادی واکاوی خواهد شد.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، توسعه کمی، زیر نظامهای آموزش عالی

^۱ دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه فردوسی مشهد bmahram@um.ac.ir

تمرکز گرایی در آموزش عالی ایران، برنامه درسی پنهان برای یادگیری خود محوری در فارغ التحصیلان آموزش عالی

بهروز مهram^۱

چکیده

در حالی که اجماع نظریه پردازان آموزش عالی بر ضرورت مشارکت گرایی و تمرکز زدایی از نظام های آموزشی است، واکاوی برنامه های آموزش عالی در مواردی بر تمرکز گرایی در برنامه ریزی و هدایت و اجرای متمرکز برنامه ها دلالت دارند. تشکیل کمیته های جذب عضو هیات علمی در دانشگاهها و محدود سازی اختیارات گروههای آموزشی در این خصوص، فرایند انتصاب مدیران گروههای آموزشی توسط روسای دانشگاهها و پذیرش دانشجویان در مقطع دکتری تخصصی به صورت متمرکز، از جمله موارد قابل طرح به عنوان نمونه های کاهش اختیارات اعضای هیات علمی در قالب گروههای آموزشی و دانشکده هاست. این در حالی است که فارغ التحصیلان آموزش عالی و به خصوص دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی که اصلی ترین برون داد و درون داد توامان نظام دانشگاهی در هنگام فراغت از تحصیل و ورود مجدد به دانشگاه در قالب عضو هیات علمی جدید هستند، در این جو عاطفی - ارزشی نانوخته دستخوش یادگیری هایی پنهان شده و دستاوردهایی نگرشی را برای زندگی آینده و هدایت بعدی سازمان آموزش عالی کسب می نمایند. بر این اساس است که انتظار حرکت مشارکت جویانه از مدیران آتی آموزش عالی کاهش می یابد. در این مقاله ضمن بررسی ضرورت مشارکت جویی و تمرکز زدایی در نظامهای آموزش عالی، نمونه هایی از اقدامات تمرکز گرایانه آموزش عالی مورد اشاره قرار گرفته و سپس برخی دلایل و پیامدهای احتمالی آن با تاکید بر یادگیری پنهان دانشجویان تحصیلات تکمیلی مورد مذاقه قرار می گیرد.

واژگان کلیدی:

تمرکز گرایی، مشارکت، آموزش عالی ایران، برنامه درسی پنهان، فارغ التحصیلان

۱ دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه فردوسی مشهد bmahram@um.ac.ir

ارزیابی کیفیت آزمون نیمه متمرکز دکتری از دیدگاه داوطلبان

حوریه شادفر^۱

احمدرضا نصر^۲

بتول جمالی زواره^۳

چکیده

دستیابی به بالاترین سطح تحصیلات تکمیلی دارای اهمیت و حساسیتی ویژه می باشد، شیوه پذیرش در این مقطع تحصیلی و آزمون آن باید از بالاترین کیفیت ممکن برخوردار باشد تا بتواند توانمندترین و شایسته ترین داوطلبان را گزینش نموده و برای خدمت در عرصه های علمی پرورش دهند. از این رو بررسی کیفیت آزمون دکتری مسئله ای قابل توجه است. یکی از شاخصهای کیفیت در نظام آموزشی هر کشوری عدالت و برابری آموزشی است که یکی از نیازهای اساسی داوطلبان نظام آموزشی و ابزاری برای بالا بردن کیفیت نظام آموزشی می باشد.

آزمون نیمه متمرکز دکتری به منظور ارتقاء عدالت آموزشی و ایجاد فرصت برابر برای داوطلبان تحصیل در این مقطع، از سال ۱۳۹۰ اجرا شده است. در این مقاله کوشش شده تا کیفیت آزمون نیمه متمرکز دکتری سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ از دیدگاه داوطلبان آزمون نیمه متمرکز دکتری و دانشجویان دکتری پذیرش شده با این شیوه ارزیابی گردد. روش کار توصیفی - تحلیلی است و برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است.

نتایج این پژوهش نشان می دهد که اگرچه هدف برگزاری آزمون دکتری به صورت نیمه متمرکز، بالا بردن کیفیت و تحقق عدالت آموزشی بوده است، اما بررسی دو دوره برگزاری این آزمون نشان می دهد که کنکور نیمه متمرکز دکتری برای نیل به کیفیت شایسته و تحقق عدالت آموزشی راه زیادی در پیش دارد.

واژگان کلیدی:

دکتری، آزمون نیمه متمرکز، کیفیت، عدالت آموزشی، داوطلبان

^۱ دانشجوی دکتری برنامه درسی دانشگاه اصفهان horiyehshadfar@yahoo.com

^۲ استاد گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان

^۳ کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی

ارزیابی پذیرش دانشجوی دکتری به صورت نیمه متمرکز در دانشگاه های کشور

بتول جمالی زواره^۱

احمدرضا نصر^۲

حوریه شادفر^۳

چکیده

یکی از دوره‌های حساس و مهم آموزشی هر کشور، دوره‌های تحصیلات تکمیلی و بخصوص دوره دکتری می‌باشد. از آنجا که هدف از ایجاد دوره‌های دکتری، تربیت نیروی متخصص برای آموزش، پژوهش و سطوح مختلف مدیریتی می‌باشد، لازم است افراد توانمند، با روش صحیح و معیار مشخص برای تحصیل در دوره‌های دکتری انتخاب شوند. هدف این مقاله ارزیابی پذیرش دانشجوی دکتری به صورت نیمه متمرکز در دانشگاه‌های کشور می‌باشد. روش کار توصیفی - تحلیلی است و برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه استفاده شده است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که از مهمترین مزیت‌های دو دوره برگزاری آزمون نیمه متمرکز دکتری جلوگیری از برگزاری آزمون‌های متعدد توسط دانشگاهها و ایجاد وحدت رویه بوده است. اما در برگزاری آن اشکالات متعددی نیز به چشم می‌خورد. از جمله اینکه به اعتقاد اساتید برگزاری آزمون به صورت تستی شیوه مناسبی برای گزینش دانشجوی دکترا نیست. همچنین علاوه بر، در نظر گرفتن سابقه علمی، سابقه پژوهشی و تسلط نسبی به زبان داوطلبان برای ورود به دوره دکتری یکی از معیارهای اساسی تلقی می‌شود که در برگزاری آزمون و پذیرش دانشجوی دکتری باید مد نظر قرار گیرد.

واژگان کلیدی:

دانشجوی دکتری، کنکور نیمه متمرکز، اساتید

^۱ کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی

^۲ استاد گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان

^۳ دانشجوی دکتری برنامه درسی دانشگاه اصفهان horiyehshadfar@yahoo.com

بررسی نگرش دانش آموختگان کارشناسی ارشد گروه علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز نسبت به تأثیر برنامه های درسی دوره - رشته تحصیلی خود بر مهارت های شغلی و شانس اشتغال آنها

عبداله پارسا^۱

فاطمه مقدم^۲

چکیده

آموزش عالی با سرمایه گذاری در ارتقاء دانش، نگرش و مهارت های شغلی منابع انسانی مورد نیاز جامعه در زمینه های مختلف به توسعه اقتصادی کمک می کند. با توجه به ضرورت وجود همسویی هر چه بیشتر بین تحصیل و بازار کار برای افزایش توان و جذب دانش آموختگان ضروری است تصویری کلی از تمایلات و برنامه های این قشر برای پژوهشگران و برنامه ریزان اجتماعی ترسیم شود و تصویر روشنی از آینده ی شغلی مرتبط با برنامه های درسی به نظام ها و نهادهای آموزش عالی داده شود. لذا این تحقیق با هدف سنجش نگرش دانشجویان و دانش آموختگان نسبت به تأثیر برنامه های درسی دوره های کارشناسی ارشد در سه رشته تحقیقات آموزشی، مدیریت آموزشی و فلسفه تعلیم و تربیت بر کسب مهارت های شغلی، انتظارات شغلی و شانس اشتغال انجام خواهد شد. انتظار می رود دانش آموختگان این دوره های تحصیلی، بویژه در رشته های تحقیقات آموزشی و مدیریت آموزشی بتوانند پس از پایان تحصیلات شانس بیشتری برای جذب در سازمان ها و نهادهای مختلف داشته باشند و مدت زمان کمتری را برای اشتغال به انتظار بنشینند. همچنین تصور می شود دانش آموختگانی که در حین تحصیل نیز شاغل بوده اند از محتوای برنامه های درسی ارائه شده در طی دوره رضایت خاطر قابل قبولی داشته باشند و تأثیر برنامه های درسی را بر کسب و تقویت مهارت هایی که عملکرد شغلی آنها را بهبود می بخشد، مثبت ارزیابی نمایند.

به این منظور کلیه دانش آموختگان این سه دوره - رشته در دانشگاه شهید چمران اهواز طی سال های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ و همچنین دانشجویان حاضر که هنوز تحصیلات خود را به پایان نرسانیده اند، به عنوان نمونه آماری انتخاب شده و پرسشنامه محقق ساخته از طریق پست الکترونیکی برای آنها ارسال خواهد شد. اطلاعات حاصل از این پژوهش می تواند مسئولان را از برخی مشکلات و محدودیت ها، نقاط ضعف و قوت برنامه های آموزشی و درسی خود و همچنین از برخی تهدیدها و فرصت های موجود آگاه سازد.

واژگان کلیدی:

انتظارات شغلی، دانش آموختگان، برنامه درسی، تحصیلات تکمیلی

۱ - استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز abdparisa@gmail.com

۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه شهید چمران اهواز

نقدی بر روند گسترش بی هدف رشته برنامه ریزی درسی در مقاطع تحصیلات تکمیلی

عبداله پارسا^۱

چکیده

برخی صاحب نظران برنامه درسی را وسیله ی آماده سازی برای زندگی می دانند. اگر دانش آموختگان این رشته در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا بتوانند جذب مشاغل گوناگون مرتبط شوند و با کسب در آمد برای زندگی آینده خود برنامه ریزی کنند - که البته در مقایسه با برخی دیگر از رشته های زیر مجموعه علوم تربیتی، این شانس و فرصت خیلی کمتر به نظر می رسد - آن گاه می توان این تعریف را در مورد خودش نیز صادق دانست. نه تنها از این جهت؛ بلکه از نظر توانمند سازی دانش آموختگان این رشته تحصیلی برای طراحی برنامه درسی متناسب با نیازهای موضوعی و منطقه ای و یا متناسب با گروه های هدف، نیز نمی توان با شرایط کنونی چندان به این رشته خوش بین بود. تأکید به شدت زیاد محتوای دروس این دوره - رشته ها (کارشناسی ارشد، دکترا) بر دروس نظری و تئوری پردازی، تنها یک نتیجه محتمل - آن هم نه قطعی - خواهد داشت؛ و آن، چیزی نیست جز مجموعه ای از افراد نسبتاً آگاه به تئوری ها و تعاریف و اصطلاحات علمی و تخصصی این رشته که شاید بتوانند در صورت پیش آمدن فرصتی، اندوخته های خویش را در کلاس های درس به دانشجویان منتقل نمایند. فقدان تأمل برانگیز دروس مرتبط با حوزه های علمی گوناگون که دانشجویان بتوانند بر اساس علاقه و یا پیش آمادگی ها و یا نیازمندی ها، مهارت های عملی برنامه ریزی درسی را بیازمایند، بیگانگی دروس تخصصی این دوره ها با واقعیات نظام آموزشی و اجتماعی کشور و همچنین عدم وجود هیچ گونه رابطه ای بین گروه های آموزشی دارای این دوره - رشته ها با نهادهای آموزشی کشور و مراکز و مؤسسات مسؤول تهیه و تدوین کتب درسی کشور، برخی از مهم ترین ایراداتی هستند که گسترش و حتی ادامه این رشته را با شرایط کنونی غیر موجه می سازد. طرح این مسئله می تواند بایی تازه را برای غور و تأمل بیشتر و عالمانه تر بگشاید.

واژگان کلیدی:

برنامه ریزی درسی، تحصیلات تکمیلی، مهارت عملی، نظام آموزشی، گسترش بی رویه

توسعه تحصیلات تکمیلی: آیا سرمایه گذاری دولتی در این بخش منطقی است؟

سیروس منصوری^۱

صمد ایزدی^۲

میمنت عابدینی^۳

چکیده

آموزش عالی ایران به ویژه دوره های تحصیلات تکمیلی در یک دهه اخیر به صورت تصاعدی رو به افزایش بوده است. از طرفی دیگر اغلب دانشگاههای ایران دولتی است و هزینه این دوره ها (که گاهی برای دوره دکتری به بیش از ۵۰۰۰۰۰۰۰ تومان به ازای هر دانشجو می رسد) اغلب از طرف دولت تامین می شود. بنابراین سوال اصلی اینجاست که آیا نیاز است که این همه سرمایه گذاری در بخش آموزش عالی شود؟ گرچه در اغلب کشورها آموزش عالی به صورت خصوصی اداره می شود (حتی کشورهایی از جمله دانمارک و سوئد که هزینه ها از طرف دولت تامین می شد بر اساس قانون از سال میلادی ۲۰۱۲ پولی شد). با این حال آموزش عالی ما هنوز در روند دولتی بودن گام بر می دارد. لذا در این مقاله مزایا و معایب آموزش عالی دولتی و غیردولتی (خصوصی) با رویکرد های اقتصادی از جمله هزینه فایده (cost-benefit) مورد بررسی قرار می گیرد و فرضیه ما این است که دانشگاهها برای پویایی و اثربخشی بیشتر خود بایستی به سمت خصوصی سازی البته با نظارت دولت پیش بروند و دانشجویان تحصیلات تکمیلی برای هزینه آموزشی خود بایستی در طرح های پژوهشی و تحقیقاتی هم با اساتید خود و هم با بخش صنعت، خدمات و کشاورزی همکاری کنند. علاوه بر این توسعه رشته ها به فراخور بازار کار توسعه یابد.

واژگان کلیدی:

آموزش عالی - تحصیلات تکمیلی - تئوری هزینه فایده - سرمایه گذاری - خصوصی سازی آموزش عالی.

۱. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه شیراز Smansoori۰۶@gmail.com

۲. دانشیار برنامه ریزی درسی دانشگاه مازندران

۳. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه اصفهان

مشارکت علمی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در تولید دانش در ایران (مورد مطالعه: تحقیقات تربیتی)

^۱ سیروس منصوری

^۲ صمد ایزدی

^۳ میمنت عابدینی

^۴ یاسر آزاد

چکیده

یکی از اصلی ترین رسالت های دانشگاهها و مراکز آموزش عالی تولید دانش و پژوهش است. این رسالت برای دوره های تحصیلات تکمیلی از شدت بیشتری برخوردار است. به عبارت دیگر گرچه در دوره های پایین تر از جمله کاردانی و کارشناسی بیشتر انتقال دانش و فن اهمیت دارد، ولی در دوره های تحصیلات تکمیلی (کارشناسی ارشد و دکتری)؛ پژوهش و تولید دانش اهمیت بیشتری دارد. در واقع از هر دانشجوی کارشناسی ارشد یا دکتری انتظار می رود حداقل رساله خود را به یک پژوهش قابل انتشار (معمولا یک مقاله پژوهشی اصیل) تبدیل کند. علاوه بر این اساتید نیز از دانشجویان تحصیلات تکمیلی خود انتظار مشارکت فعال در همکاری با آنها در زمینه پژوهش (اعم از مقاله، طرح پژوهشی یا تالیف و ترجمه کتاب) در طی دوره تحصیلی را دارند. لذا با توجه به اهمیت تولید علم به طور کلی و سهم تحقیقات تربیتی در بهبود عمل تربیتی به طور خاص از یک طرف و تاثیر هنجارهای علمی و تعاملات علمی (در اینجا مشارکت دانشجویان) بر تولید دانش از طرف دیگر؛ این مقاله بر آن است تا سهم دانشجویان را در تولید دانش تربیتی و مشارکت آنها با اساتید را مورد بررسی قرار دهد. بنابراین برای این کار، نویسندگان، از مجموع تحقیقات تربیتی ایران (شامل طرح های سازمانی، همایش ها و مجلات و کتاب ها) به عنوان جامعه آماری؛ مجلات علمی پژوهشی (نمایه شده در ISC) منحصر در حیطه علوم تربیتی را طی سالهای ۱۳۸۵-۱۳۹۰ مورد بررسی قرار داده اند. در واقع هدف اصلی تحقیق حاضر سهم دانشجویان تحصیلات تکمیلی در تولید دانش تربیتی در ایران است. علاوه بر این الگوی هم پژوهی بین اعضای هیئت علمی و دانشجویان از دیگر اهداف تحقیق حاضر است. نتایج تحقیق نشان می دهد سهم دانشجویان تحصیلات تکمیلی در تولید دانش تربیتی ناچیز است. هر چند مشارکت آنها با اساتید به عنوان نویسنده دوم یا سوم رو به افزایش است. علاوه بر این شیوه هم پژوهی در اغلب مقالات به صورت اعضای هیئت علمی - دانشجو بوده است.

واژگان کلیدی:

تولید دانش - مشارکت علمی - همکاری اساتید با دانشجویان - مجلات علمی - دوره های تحصیلات تکمیلی

۱. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه شیراز smansoori06@gmail.com

۲. دانشیار برنامه ریزی درسی دانشگاه مازندران

۳. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه اصفهان

۴. دانشجوی مدیریت آموزشی دانشگاه شیراز

بررسی تطبیقی شیوه های گزینش دانشجوی برای ورود به دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی در ایران، سوئد و آلمان

مرضیه قاسمی راد^۱

چکیده

در این مقاله با توجه به اهمیت بازنگری و اصلاح ساختار و شیوه های گزینش دانشجوی در دوره های مختلف آموزش عالی به بررسی شیوه های گزینش دانشجوی در دانشگاه های آلمان و سوئد و مقایسه آن با آموزش عالی ایران پرداخته شده است. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش شامل شیوه های متنوع و مختلف گزینش دانشجوی برای ورود به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی در کشورهای ایران، سوئد و آلمان است که با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند بین دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشورهای ایران، سوئد و آلمان انتخاب شده است. با توجه به گسترده بودن موضوع، سیر تحول و توسعه شیوه های گزینش دانشجوی و طرح های نو در کشورهای نمونه مورد بررسی قرار گرفت. داده های پژوهش با مطالعه کتب مربوط به این موضوع، پایان نامه های فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی دیگر تحقیقات انجام شده، مقالات مندرج در مجلات علمی، سایت های مختلف اینترنتی و سایت های مخصوص دانشگاه های کشورهای مورد مطالعه، منابع و مأخذ موجود در دانشگاهها و همچنین مصاحبه با متخصصین آموزشی جمع آوری و سپس با استفاده از روش "جرج زد اف بردی" تحلیل گردید. نتایج بدست آمده نشان می دهد که در کشورهای آلمان و سوئد گزینش دانشجوی بر اساس سوابق تحصیلی، تجربیات و مهارت های کاری و حرفه ای صورت می گیرد.

واژگان کلیدی:

گزینش دانشجوی، دانشگاهها، مطالعه تطبیقی، سوئد، آلمان، ایران.

۱. کارشناسی ارشد رشته آموزش و پرورش تطبیقی و بین الملل دانشگاه علامه طباطبایی تهران، مدرس دانشگاه، ghasemirad.marziye@gmail.com

بررسی و تحلیل رویکردهای نظام آموزش عالی کشور و تجربیات بین‌المللی در زمینه پذیرش دانشجو

در مقاطع تحصیلات تکمیلی

مهدیه سادات وقور کاشانی^۱

رضا محمدی^۲

چکیده

توسعه نظام آموزش عالی و خصوصاً توسعه تحصیلات تکمیلی یکی از اهداف متعالی برنامه توسعه هر کشوری محسوب می‌شود. نظام آموزش عالی ایران نیز مستثنی از این امر نبوده و اقدامات متعددی را به انجام رسانیده است. اما تا کنون اقلام ورودی آموزش عالی در مقطع تحصیلات تکمیلی مورد بررسی تطبیقی قرار نگرفته است. با توجه به سیاست‌ها، رویه‌ها و نیز کمیت پذیرش دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی و همچنین رویکردهای نظام آموزش عالی و تجربیات بین‌المللی، لازم است وضعیت پذیرش دانشجو در ایران در مقاطع تحصیلات تکمیلی مورد بررسی قرار گیرد تا بتوان با در نظر گرفتن نیازها و امکانات موجود، برای برنامه‌ریزی‌های آتی کشور، الگوهای عملیاتی ارائه داد.

علاوه بر موارد مذکور، در این مقاله، داده‌های مکمل از گزارش‌های ارزیابی درونی در سه رشته فنی و مهندسی، علوم کشاورزی، علوم انسانی استخراج می‌گردد تا جهت بررسی تطبیقی سیاست‌های توسعه کمی و کیفی استفاده گردد و با توجه به آموزه‌ها و تجربیات بین‌المللی در زمینه پذیرش دانشجو، بتوان راهکارهای لازم را در این زمینه معرفی نمود.

واژگان کلیدی:

نظام آموزش عالی، تحصیلات تکمیلی، پذیرش دانشجو، توسعه کمی و کیفی

۱. کارشناس پژوهشی در مرکز تحقیقات، ارزشیابی، اعتبارسنجی و تضمین کیفیت آموزش عالی، سازمان سنجش آموزش کشور

kashanimah@yahoo.com

۲. عضو هیات علمی سازمان سنجش آموزش کشور remohamadi@yahoo.Ca

بررسی راهکارهای تقویت ارتباط تحصیلات تکمیلی در علوم انسانی با بازارکار: مطالعه موردی دانشگاه کردستان^۱

زهرا سالاروند^۲

نعمت اله عزیزی^۳

محمد امجد زبردست^۴

چکیده

این مطالعه با هدف بررسی راهکارهای تقویت ارتباط دوره تحصیلات تکمیلی در حوزه علوم انسانی با بازار کار و شناسایی آسیبها، چالشها و موانع پیش و رو در این خصوص انجام گرفت. جامعه آماری شامل دانشجویان دوره کارشناسی ارشد دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه کردستان و همچنین اساتید مربوطه و مدیران و کارفرمایان سازمانهای ذیربط در شهر سنندج بوده است. برای بخش کمی مطالعه با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای ۱۹۶ نفر از دانشجویان نمونه آماری انتخاب گردیدند و برای بخش کیفی آن نیز با استفاده از روش نمونه گیری نظری هدفمند با ۶ نفر از اساتید و ۴ نفر از مدیران سازمانهای ذیربط به حوزه علوم انسانی و اجتماعی مصاحبه گردید. برای گردآوری داده ها نیز از ابزار یک پرسشنامه محقق ساخته و مصاحبه نیمه ساختمند استفاده شد. روایی پرسشنامه از طریق روش روایی صوری محتوایی و توسط گروهی از متخصصان مربوطه مورد بررسی قرار گرفت و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ مورد آزمون مقدماتی قرار گرفت و ضریب به دست آمده ۰/۹۴٪ محاسبه گردید. به منظور تجزیه و تحلیل داده های حاصل از پرسشنامه علاوه بر شاخصهای گرایش مرکزی از آزمونهای t و تحلیل واریانس یکراهه و برای تحلیل یافته های حاصل از مصاحبه از تحلیل محتوا استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان داد که دانشجویان بر این باورند که برای تقویت ارتباط میان تحصیلات تکمیلی در حوزه علوم انسانی با بازار کار توجه به راهکارهایی چون ایجاد ارتباط و هماهنگی میان برنامه ریزی نیروی انسانی در بخش اشتغال و برنامه ریزی آموزشی، اطلاع رسانی درست و به موقع در زمینه وضعیت اشتغال رشته های مختلف تحصیلی به تصمیم گیران آموزشی و متناسب، روزآمد و کارآمد و کامل بودن محتوای کتب درسی با نیازمندی های بازارکار از اولویت بسیار بالایی برخوردارند همچنین از نظر اساتید و مدیران کارفرمایان نیز تحقق این مهم مستلزم افزایش هماهنگی میان نظام آموزش عالی و دیگر نهادها و سازمانهایی است که متقاضی بکارگیری دانش آموختگان در حوزه علوم انسانی می باشند. از نظر آنان توسعه آموزش عالی بر پایه نتایج نیازسنجی های آموزشی در تحصیلات تکمیلی می تواند در کاهش دامنه شکاف بین این دو سیستم مؤثر واقع شود.

واژگان کلیدی:

آموزش عالی، تحصیلات تکمیلی، علوم انسانی، بازارکار، راهکارهای تقویت ارتباط

۱ این مقاله از پایان نامه کارشناسی ارشد در رشته برنامه ریزی آموزشی دانشگاه کردستان استخراج شده است.

۲ کارشناس ارشد برنامه ریزی آموزشی zahra_salarvand@ymail.com

۳ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه کردستان

۴ استادیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه کردستان

فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیأت‌علمی: فرصت یا چالش؟

لیلا صفایی فخری^۱

سعید برومندفر^۲

چکیده

یکی از صور حمایت از روند توسعه حرفه‌ای کادر هیأت‌علمی دانشگاه، بهره‌مندی از فرصت‌های مطالعاتی به منظور تجربه‌اندوزی، دانش‌افزایی، بهنگام‌سازی اطلاعات، آشنایی با پیشرفت‌های علمی و فناوری سایر کشورها و انتقال آنها و بازسازی توان حرفه‌ای و بنیه اندیشه‌ورزی بیان می‌شود که نهادینه‌سازی آن نیازمند ارزیابی، برنامه‌ریزی و نظارت دقیق می‌باشد. پژوهش حاضر به منظور دستیابی به این اهداف در جهت بررسی اثربخشی فرصت‌های مطالعاتی به بررسی مروری بر نگرش‌ها و دیدگاه‌های غالب بر فرصت‌های مطالعاتی، انگیزه‌ها و اهداف افراد در پذیرش فرصت‌های مطالعاتی، خط‌مشی‌ها و فعالیت‌های دانشگاه‌ها در زمینه فرصت‌های مطالعاتی پرداخته و سپس با جمع‌آوری داده‌های میدانی از اعضای هیأت‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی که از این فرصت استفاده نموده‌اند موانع و چالش‌های موجود فرصت‌های مطالعاتی بررسی گردیده است تا بتوان با بررسی موانع و چالش‌های موجود گامی مثبت در راستای بهسازی، بازسازی و بازآفرینی سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌های دانشگاهی در جهت اثربخشی فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیأت‌علمی دانشگاه برداشته شود.

واژگان کلیدی: فرصت‌مطالعاتی، توسعه حرفه‌ای، اعضای هیأت‌علمی و آموزش عالی

۱. دکتری مدیریت آموزشی، عضو هیأت‌علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرری، Leila.safaei@gmail.com

۲. کارشناس ارشد برنامه‌ریزی آموزشی، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز، boroumand@mail.com

کارآفرین پروری پسامدرن در تقاطع اعتلای بینش و هنر تحصیلات تکمیلی

اکبر نیکخواه^۱

حجت صفری^۲

چکیده

روابط معنی داری میان میزان کارآفرین پروری، کارآفرینی و توسعه یافتگی جامعه با کیفیت تحصیلات تکمیلی حاکم است. هدف از مقاله تفکری، جامعه شناختی و مروری حاضر، معرفی و بسط برخی از اهم عوامل پسامدرن علمی و هنری مؤثر بر بهبود کیفیت تحصیلات تکمیلی و در نتیجه توان کارآفرینی جامعه است. سودمندی دانشگاه‌ها برای اقتصاد صنایع و کیفیت حیات افراد به تفکرزایی و درجه‌ی نخبه پروری آموزش گران و مروجان تحصیلات تکمیلی بستگی دارد. این عوامل تعیین کننده میزان عزت و اعتماد به نفس دانش آموختگان در خلق و باز آفرینی سازمان‌های برتر کارآفرینی در جامعه است. با توجه به برابری آموزشی در نظام حاضر، جامعه نیازمند برابری جنسیتی در کسب و ایجاد پست‌های مدیریتی ویژه است. لذا کمک به برقراری و حفظ توازن جنسیتی در تحصیلات تکمیلی از نیازهای مبرم جوامع پسامدرن به شمار می‌رود. اعتلای قدرت تفکر خلاق برای به چالش کشیدن افکار و سامانه‌های گذشته و حال به ویژه از طریق آموزش چالش‌مند و هنرمندانه تحصیلات تکمیلی ضروری است. بخش اعظمی از استعداد‌های دانشجویان و دانش آموختگان از طریق رویارویی مستقیم با مفاهیم کاربردی دانش در بطن جامعه شکل می‌گیرد. لذا اعتلای اصول اخلاقی و معنوی آموزش و پژوهش در تحصیلات تکمیلی، زمینه‌ساز نوآوری، مهارت آموزی و کارآفرینی در صنعت و کشاورزی است. کارآفرین پروری در جامعه نتیجه مستقیم و مستدل نخبه پروری در تحصیلات تکمیلی است. برای موفقیت تبادل و تعالی علوم و فناوری‌های نوین تحصیلات تکمیلی، همکاری بومی و بین ملی دانشمندان و بینش‌مندان، ضامن نهادینه سازی سیاست های بهینه کارآفرین پروری و بهبود اقتصاد ملی است. بدین ترتیب، کارآفرین پروری پسامدرن در تقاطع پیشرفت بینش و هنر تحصیلات تکمیلی نهفته است.

واژگان کلیدی:

آموزش، اخلاق، تحصیلات تکمیلی، کارآفرینی، هنر

۱. استاد دانشگاه زنجان nikkhah@znu.ac.ir

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه زنجان

تحصیلات تکمیلی پسامدرن:

آغازی پرچالش برای تداوم شکوفایی اقتصاد

میشم نیکخواه^۱

اکبر نیکخواه^۲

چکیده

هدف مقاله حاضر، تشریح و نقد اهم سیاست های علمی و چالش های آموزشی-مدیریتی تحصیلات تکمیلی پسامدرن و نحوه انتخاب، ارزیابی و پرورش دانشجویان تحصیلات تکمیلی متناسب با اهداف این دوره ها با تمرکز خاص بر آموزش عالی ایران است. بهینه سازی فرایند آموزش مهم ترین نگرانی بشر مدرن و پسامدرن است. هدف جهانی تحصیلات تکمیلی، اعتلای کیفیت آموزش و پژوهش علم و فناوری، و در نتیجه بهبود رشد و استحکام صنایع، کشاورزی و اقتصاد جوامع است. کسب و پیشرفت مهارت های یادگیری و یاددهی، برای انتقال کارآفرینانه دانش و تبلور نوآورانه بینش ضروری است. لذا دانش آموختگان پسامدرن تحصیلات تکمیلی لازم است نه تنها نخبگی بلکه نخبه پروری را به انحاء کارا فراگیرند. سیاست گذاری آموزشی- تربیتی تحصیلات تکمیلی به طور تنگاتنگی با کیفیت خودشناسی و هدفمندی آموزشی- پژوهشی دانشجویان ورودی و حین تحصیل مرتبط است. انگیزش تحصیلی از چالش های بارز در تربیت دانش آموختگان تأثیرگذار است. چالش دیگر پیش رو، بهره گیری ابزاری و غیریکپارچه از دانش به عنوان استراتژی اشتغال است که در بسیاری از موارد ناکارآمد است. مدرک گرایی از عواقب چنین چالش جامعه شناختی است. شکل گیری این علایق جایگزین، یعنی اولویت یافتن صوری موقعیت اجتماعی و نگاه ابزاری به علم، کارکرد آموزش را از پژوهش جدا می سازد. لذا، نه آموزش در امتداد پژوهش و هادی آن است و نه پژوهش (پایان نامه های تحصیلات تکمیلی) ظرفیت ایجاد تحول لازم در کیفیت آموزش جامعه و بهبود معیارهای زندگی را دارند. طی سالیان اخیر و با رشد صنعتی کشور و به موازات آن افزایش جمعیت دانش آموختگان کارشناسی، تقاضا برای تحصیلات تکمیلی رشد چشمگیری داشته است. چالش اصلی مربوط به نحوه انتخاب شایسته و پرورش عمل گرایانه دانشجویان تحصیلات تکمیلی مطابق با معیارهای اصلح است. تجارب جوامع صنعتی و تجارت های موفق نوظهور، قویاً دال بر نقش شگرف کارایی تحصیلات تکمیلی پسامدرن در شکوفایی اقتصادی جامعه است. اقتصادی که بیش از اقتصاددان، مراکز اقتصادی، و دانش خاص اقتصاد به سیاست های عام آموزشی و پژوهشی تحصیلات تکمیلی وابسته است.

واژگان کلیدی:

آموزش، تحصیلات تکمیلی، پسامدرن، چالش، شکوفایی اقتصاد

۱. کارشناس صنعتی مهندسی مکانیک

۲. استاد دانشگاه زنجان nikkhah@znu.ac.ir

لزوم ارتباط صنعت و دانشگاه با تاکید بر دوره های تحصیلات تکمیلی: ارائه برخی راهکارهای عملیاتی

سیروس منصوری^۱

چکیده

جهان امروز (که آموزش عالی به عنوان زیر نظام آن محسوب می شود)، جهانی دانشی است. واژه‌هایی نظیر اقتصاد دانش-محور، سازمانهای دانش‌محور، جامعه دانایی‌محور همگی بیانگر نقش فراگیر دانش و آگاهی در کسب برتری و مزیت های رقابتی و دستیابی به ابعاد توسعه می‌باشند. در اقتصاد و جامعه مبتنی بر دانش، دانشگاهها علاوه بر مأموریت های آموزشی و تربیت نیروی انسانی، مأموریت جدید و مهمتر مشارکت فزاینده‌تر در نوآوری و توسعه تکنولوژی را بر عهده دارند. در فرایند کلی جامعه دانش‌محور، ارتباط صنعت و دانشگاه بخشی از یک سیاست جامع و درازمدت علوم و فناوری در کشورهای توسعه یافته و حتی در حال توسعه است. بر این اساس دانشگاهها با توجه به ظرفیت هایی که به عنوان تولید کننده و اشاعه دهنده دانش و پژوهش دارند نقش اساسی را در نوآوری صنعتی و تکنولوژیکی ایفا می‌کنند. لذا ضرورت ارتباط دانشگاهها و صنعت به خصوص در کشورهای در حال توسعه بیش از گذشته احساس می‌گردد و با وجودی که این موضوع یعنی ارتباط صنعت و دانشگاه موضوعی جدید نیست اما مستلزم ارائه راهکارهای عملیاتی در عرصه های مختلف و برای شرایط کنونی است. به عبارتی دیگر در حالی که کار اصلی دانشگاه؛ آموزش، پژوهش، ارائه خدمات تخصصی است. کار اصلی در صنعت حداکثرسازی سود و بهره وری و در نهایت تحقیق و توسعه است. در واقع دانشگاه، دانش تولید می‌کند ولی صنعت به فکر مدیریت دانش و عملیاتی کردن آن برای کسب سود بیشتر است. بنابراین تولید صرف دانش (به عنوان رسالت دانشگاه) بدون در نظر گرفتن کاربرد آن عملاً بی‌اثر خواهد بود. و باید بین متولیان تولید دانش (دانشگاه) و استفاده کنندگان آن (مدیران صنایع) یک ارتباط قوی برقرار شود. از این رهگذر وجود ارتباط بین صنعت و دانشگاه از اهم مسائل به خصوص در دوره های تحصیلات تکمیلی خواهد بود. با این وصف مقاله حاضر بر آن است تا با ارائه راهکارهایی عملیاتی از جمله تجاری سازی دانش علمی، تقویت دفاتر انتقال فن آوری، ایجاد پارک های تحقیقاتی، اعتماد دوجانبه بین این دو سیستم و حمایت های دولت و ایجاد رشته های بین رشته ای مورد نیاز صنعت، چارچوبی نظری برای ارتباط این دو نهاد ارائه نماید.

واژگان کلیدی:

آموزش عالی - تحصیلات تکمیلی - صنعت - دانشگاه

۱. دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه شیراز smansoori۰۶@gmail.com

پژوهش در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی؛ موانع و راهکارها

مظفرالدین واعظی^۱

سید جلال موسوی خطیر^۲

چکیده

اهمیت جایگاه پژوهش و نقش بنیادی آنها در رشد و توسعه کشور، امری حیاتی است. از سوی دیگر، ضرورت و اهمیت پژوهش در ساختار نظام علمی کاملاً واضح و روشن است و اساساً یکی از اهداف مهم دانشگاهها در هر جامعه‌ای، تربیت و پرورش انسانهایی توانا، در امور پژوهشی است. بی‌شک در کنار اعضای هیات علمی، دانشجویان تحصیلات تکمیلی یکی از سطح‌های مهم توسعه پژوهش در دانشگاهها می‌باشند. بنابراین در این پژوهش به بررسی وضعیت فعالیت پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دانشگاهها پرداخته می‌شود. بدین منظور با بررسی اسناد بالادستی و اسناد معتبر علمی به شناسایی و تحلیل این عوامل پرداخته می‌شود. لذا ابتدا به شناسایی و بررسی موانع پیش روی دانشجویان تحصیلات تکمیلی جهت موفقیت در حوزه پژوهشی اشاره می‌شود و در پایان راهکارهای مناسب جهت موفقیت دانشجویان تحصیلات تکمیلی در فعالیت‌های پژوهشی ارائه می‌شود.

واژگان کلیدی:

پژوهش، دانشگاه، دانشجوی، تحصیلات تکمیلی

۱. هیأت علمی گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران

۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی دانشگاه تهران. Musavi14@yahoo.com

بررسی تطبیقی دانشجویان دوره های دکترای تخصصی در ایران و کشورهای منطقه

رضا منیعی^۱

چکیده

سند چشم انداز بیست ساله به عنوان مهمترین سند راهبردی کلان کشور، افق ایران ۱۴۰۴ را ترسیم نموده است. براساس این سند راهبردی: ایران کشوری توسعه یافته با جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه، با هویت اسلامی و انقلابی، الهام بخش در جهان اسلام و با تعامل سازنده و مؤثر در روابط بین الملل خواهد بود. بی شک توسعه دوره های دکترای تخصصی کیفی می تواند به عنوان یکی از عوامل مؤثر در توسعه علم و فناوری کشور نقش مهمی بازی کند. در این راستا این مقاله سعی دارد وضعیت دوره های دکترای تخصصی کشورمان را با کشورهای منطقه از ابعاد مختلف از جمله تعداد دانشجویان، سهم دانشجویان دکترای تخصصی از کل دانشجویان، توازن جنسیتی و گروه های تحصیلی مقایسه نماید و نقاط ضعف و قوت را شناسایی کند. به طور یقین شناسایی نقاط ضعف و قوت در تدوین برنامه ها، سیاست ها و استراتژی های لازم برای توسعه این دوره ها، می تواند بسیار مفید و راهگشا باشد و کشور را در راه رسیدن به اهداف سند چشم انداز بیست ساله یاری نماید.

۱. استادیار و مدیر گروه پژوهش های آماری و فناوری اطلاعات موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی r.maniee@gmail.com

تحلیل وضعیت دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی در ایران

رضا منیعی^۱

چکیده

رشد و توسعه دوره‌های تحصیلات تکمیلی به عنوان یکی از بخش‌های مهم و اساسی نظام آموزش عالی کشورمان هم اکنون مرکز توجه برنامه‌ریزان و سیاستگذاران این حوزه قرار گرفته است. بی شک توسعه کمی و کیفی این دوره‌ها می‌تواند نقش مهمی را در توسعه علم و فناوری و به تبع آن توسعه کشور ایفا نماید. بر اساس آخرین اطلاعات موجود در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ تعداد دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی در کلیه موسسات آموزش عالی کشور با رشد ۳۷ درصدی نسبت به سال تحصیلی قبل از مرز ۴۵۰ هزار نفر گذشته است و هم اکنون بیش از ۱۰ درصد دانشجویان کل کشور را تشکیل می‌دهند. این رشد چشمگیر اهمیت تحلیل وضعیت این دوره‌ها را از ابعاد مختلف بیشتر نموده است. لذا تحلیل دقیق و عمیق وضعیت این دوره‌ها از ابعاد مختلف می‌تواند به نظام برنامه‌ریزی و سیاستگذاری آموزش عالی کشورمان کمک نماید. در این راستا این مقاله سعی دارد که وضعیت دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی را از ابعاد: ظرفیت‌های ایجاد شده، توزیع دانشجویان، توازن جنسیتی، پراکنش استانی، وابستگی (دولتی و غیر دولتی)، گروه‌های تحصیلی و اعضای هیات علمی مورد نیاز و موجود تحلیل نماید و ضمن شناسایی نقاط ضعف و قوت وضعیت کنونی این دوره‌ها از ابعاد مذکور راهکارهایی را در جهت بهبود و توسعه مطلوب آن ارائه نماید.

۱. استادیار و مدیر گروه پژوهش‌های آماری و فناوری اطلاعات موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی r.maniee@gmail.com

گسترش دوره‌های دکترای تخصصی تا کجا؟

رضا منیعی^۱

چکیده

بی‌شک توسعه و ظرفیت‌سازی در ایجاد دوره‌های تحصیلات تکمیلی یکی از ضروریات و پیش نیازهای توسعه نظام علم و فناوری است و علم و فناوری نیز موتور محرکه توسعه کشور در زمینه‌های مختلف می‌باشد. با توجه به اهمیت این دوره‌ها، برنامه‌ریزان و سیاستگذاران حوزه آموزش عالی کشور درصدد گسترش این دوره‌ها می‌باشند و یکی از سوالات اساسی در بین آنان این است که با توجه به تقاضای روزافزون برای ورود به این دوره‌ها در سال‌های اخیر، به چه میزان باید در دوره‌های تحصیلات تکمیلی به خصوص دکترای تخصصی ظرفیت ایجاد کرد و رشد کمی آن تا کجا باید پیش رود؟

بر اساس آخرین اطلاعات موجود در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰ تعداد دانشجویان دکترای تخصصی در کلیه موسسات آموزش عالی کشور با رشد ۲۰ درصدی نسبت به سال گذشته از ۴۷ هزار نفر فراتر رفته است و نسبت دانشجویان دکترای تخصصی به کل دانشجویان نیز به بیش از یک درصد رسیده است. حال حسب تقاضای چشمگیر برای ورود به این دوره‌ها و ظرفیت‌های محدود، متولیان امر تا چه میزان باید ظرفیت ایجاد کنند و دانشجو جذب نمایند. این مقاله بر آن است که با بررسی اسناد موجود و همچنین بررسی نسبت تعداد دانشجویان دکترای تخصصی به کل دانشجویان در برخی از کشورهای جهان به نر می در این خصوص دست یابد و سپس برای دستیابی به آن نرم سناریوهای مختلف را بر اساس امکانات موجود بررسی و ارائه نماید.

۱. استادیار و مدیر گروه پژوهش‌های آماری و فناوری اطلاعات موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی r.maniee@gmail.com

بررسی موانع تولید علم در دوره تحصیلات تکمیلی از دیدگاه اساتید دانشگاه

عباسعلی نوروزی^۱

محمود ابوالقاسمی^۲

سید حسین موسوی^۳

چکیده

یکی از بسترهای مهم توسعه و ارتقاء علمی ایران به ویژه در ابعاد بین‌المللی توجه به مقوله تولید علم، توسعه و تحقیقات هدفمند در کشور است که در جای جای مستندات علمی کشور به آن اشاره شده است. هدف از پژوهش حاضر بررسی موانع تولید علم در دوره تحصیلات تکمیلی از دیدگاه اساتید دانشگاه شهید بهشتی بود. روش تحقیق توصیفی - پیمایشی و جامعه آماری ۵۴۶ نفر شامل کلیه اعضای هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی بود که براساس جدول کرجسی و مورگان تعداد ۲۲۶ نفر به عنوان نمونه آماری به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای انتخاب شدند و به پرسشنامه مورد نظر پاسخ دادند. نتایج آزمون تک‌گروهی و آزمون فریدمن نشان داد که از دیدگاه اعضای هیئت علمی موانع فرهنگی - اجتماعی، موانع اقتصادی، موانع آموزشی و موانع فردی در حد بالا بر تولید علم در دوره تحصیلات تکمیلی تأثیرگذار هستند که در این بین عواملی نظیر شعارزدگی در جذب و نگهداری نخبگان؛ کافی نبودن اعتبارات تحقیقاتی؛ آموزش مبتنی بر انتقال دانش به جای ترویج خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی به ترتیب در صدر گویه‌های مربوط به موانع مذکور قرار گرفتند.

واژگان کلیدی:

تولید علم، موانع، دوره تحصیلات تکمیلی، اساتید دانشگاه

^۱ - کارشناس ارشد آموزش بزرگسالان، مدیر آموزش و پژوهش حوزه هنری استان قم norouzi5757@gmail.com

^۲ - استادیار دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی m-abolghasemi@sbu.ac.ir

^۳ - دانشجوی دکتری برنامه ریزی توسعه آموزش عالی دانشگاه مازندران hossien_moosavi@yahoo.com

جامعه پذیری اخلاقی در دوره های تحصیلات تکمیلی: چالش ها و راه حل ها

حیدر جانعلیزاده چوب بستی^۱

چکیده

علم امری اخلاقی است. این مهم شامل همه ی فعالیت های علمی (مثل آموزش، پژوهش، انتشار و نقد) می شود. فعالیت علمی بدون اکسیژن اخلاق و رعایت اصول اخلاقی آسیب می بیند و شاید بشود گفت که می میرد. جامعه پذیری اخلاقی شیوه ای کارآمد برای نهادینه کردن اخلاق در این فعالیت هاست. دانشگاه به عنوان نهادی علمی می تواند نقشی مهم و سرنوشت ساز در تحقق اجتماعی شدن اخلاقی (Ethical Socialization) ایفا نماید. تا چه حد چنین تلاشی در دانشگاه خاصه در دوره های تحصیلات تکمیلی صورت می گیرد؟ آموزش ملاحظات اخلاقی و چگونگی اعمال آنها در دوره های تحصیلات تکمیلی چه جایگاهی دارد؟ چقدر تلاش می شود تا کنشگران این دوره ها از اخلاق علمی و چگونگی اعمال و رعایت آنها آگاهی یابند؟ تا چه حد فعالان این دوره ها خاصه دانشجویان قادر به اعمال ملاحظات اخلاقی در فعالیت های تحقیقاتی خویش هستند؟ تا چه حد در کلاس های درس دانشگاهی خاصه روش های تحقیق، و یا در پیشنهادهای تحقیقاتی (Research Proposals)، و یا در طرح های پژوهشی (Research Projects)، و یا در رساله های تحصیلات تکمیلی و یا داوری و ارزیابی این رساله های دانشگاهی، موضوع اخلاق و رعایت اصول و هنجارهای اخلاقی مورد ملاحظه واقع می شود؟ توجه به این مسایل در همه ی دانشگاه های ایران و در رشته های پزشکی و غیر آنها یکسان است؟ این ها پرسش ها و احیاناً چالش هایی است که عرصه فعالیت های علمی و از جمله دوره های تحصیلات تکمیلی دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ایران با آن مواجه هستند. هدف اصلی این مقاله سعی در طرح این مسایل و چالش ها و پیشنهاد برخی راه حل ها با تمرکز بر تشریح اصول و ملاحظات اخلاقی در فرایند تحقیق و نیز شیوه های اعمال آنها، برای کمک در فراهم آوری زمینه ی تحقق جامعه پذیری اخلاقی در دانشگاه و دوره های تحصیلات تکمیلی است.

واژگان کلیدی:

جامعه پذیری اخلاقی؛ اصول اخلاقی در فرایند تحقیق؛ چالش های اخلاقی در دوره های تحصیلات تکمیلی؛ راه حل ها

^۱ . دانشیار جامعه شناسی و مدیر گروه علوم اجتماعی دانشگاه مازندران hjc@umz.ac.ir

تحلیل آیت‌های آزمون کارشناسی ارشد رشته تحقیقات آموزشی

نگار شریفی یگانه^۱

چکیده

یکی از مهمترین مولفه‌های در ارزشیابی دانش ورودی داوطلبان آزمون کارشناسی ارشد توان آزمون در جدا کردن افراد قوی و ضعیف است. این امر به دلیل خطیر و در مقیاس وسیع بودن آزمون اهمیت اساسی دارد. آزمون کارشناسی ارشد یکی از آزمون‌های سراسری سازمان سنجش آموزش کشور است که در آن تعداد داوطلبان و پذیرفته شدگان تفاوت زیادی دارند و این امر بر اهمیت آن می‌افزاید. بر این اساس آزمون گروه علوم تربیتی و گرایش تحقیقات آموزشی محور این پژوهش است. تحقیقات آموزشی یکی از گرایش‌های مجموعه علوم تربیتی در آزمون ارشد است. در این گرایش دانش داوطلبان در ۴ درس آمار و روش تحقیق، فلسفه تعلیم و تربیت، روانشناسی تربیتی و سنجش و اندازه‌گیری مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. در مطالعه حاضر عملکرد داوطلبان آزمون کارشناسی ارشد سال ۱۳۹۰ با هدف بررسی کارایی سئوال‌ها و پایایی آزمون بر اساس رویکرد سوال - پاسخ مورد بررسی قرار خواهد گرفت. پیش‌بینی می‌شود نتایج پژوهش، اطلاعات مفیدی در خصوص سئوال‌های آزمون براساس پارامتر سئوال‌ها، تابع آگاهی سوال و تابع آگاهی آزمون فراهم سازد.

واژگان کلیدی:

آزمون کارشناسی ارشد، تحقیقات آموزشی، تحلیل آیت‌م، تابع آگاهی

^۱. دانشجوی دکتری سنجش و اندازه‌گیری دانشگاه علامه طباطبایی و کارشناس سازمان سنجش آموزش کشور

تحلیل میزان پذیرش جنسیتی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی

فاطمه زرین آمیزی^۱

چکیده

زنان نیمی از جمعیت کشور ایران را تشکیل می‌دهند. توانمندسازی آنان در توسعه دانایی محور کشور نقش اساسی دارد. یکی از پدیده‌های اجتماعی در سالیان اخیر و در کشور ما، موفقیت دختران در ورود به دوره‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور است. افزایش ورود دختران اگر چه به خودی خود قابل تامل می نماید، اکثریت یافتن دختران نسبت به پسران در ورود به دوره‌های تحصیلات تکمیلی چشم گیرتر به نظر می‌رسد. آمار و ارقام منتشر یافته از سوی سازمانهای ذیربط گویای این مطلب می‌شود که در این پژوهش به تفصیل به آنها اشاره خواهد شد.

طبیعی است ورود دختران به مقطع آموزش عالی و اکثریت یافتن نسبی آن، مانند بسیاری از پدیده‌های اجتماعی دیگر، خود معلول و برآمده از علل و عوامل اجتماعی است که توجه به این دسته از عوامل در تحلیل چيستی و چرایی این پدیده اجتماعی راهگشا خواهد بود.

این مقاله به بررسی روند تغییرات میزان پذیرش جنسیتی در ورود به تحصیلات تکمیلی اعم از کارشناسی ارشد و دکتری می‌پردازد. همچنین در این مقاله به بررسی روند افزایش دختران در مقطع تحصیلات تکمیلی، به بررسی علل موثر در بروز این پدیده با توجه به رویکردهای مختلف، نقاط قوت و ضعف، فرصت و تهدیدهای آن برای آینده جامعه می‌پردازد.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، جنسیت، برابری فرصتها

۱. کارشناس ارشد آمار سازمان سنجش آموزش کشور (m_zarin59@yahoo.com)

دوره های تحصیلات تکمیلی و تفکر انتقادی

ابوالفضل آقابابا^۱

چکیده

حسب ماده یک آیین نامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب ۸۸/۱/۱۹ و ماده ۲ آیین نامه دوره دکتری Ph.D مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۸ شورای عالی برنامه ریزی، هدف غایی از دوره های تحصیلات تکمیلی، کسب توانایی حل مسائل تخصصی و ارتقای کمی و کیفی و به طور خلاصه افزودن بر عمق و دانش بشری موجود است. تلاش در مسیر تحقق این هدف، مستلزم قانع و تسلیم نشدن به دانش کنونی است. این امر به نوبه خود، نگاه و تفکر انتقادی در خصوص دانش موجود را ضروری می سازد. به عبارت دیگر بدون تفکر انتقادی دانش موجود بشری راکد می ماند و رکود در مرزهای دانش، ناقض هدف اصلی تحصیلات تکمیلی است. بررسی ها نشان می دهد که نسبت تحصیلات تکمیلی با تفکر انتقادی، نسبتی ناگزیر و اجتناب ناپذیر است. در این مقاله تحلیلی کوشیده ایم ضمن بررسی تطبیقی دیدگاه های موجود و آنالیز تجربه جهانی و ملی، این نسبت را تشریح نماییم و الزامات و نتایج تئوریک و کاربردی آن را نمایان سازیم. این بررسی در سه بعد **استاد، دانشجو و مدیریت آکادمی** صورت می پذیرد. زیرا فقدان تفکر انتقادی و به رسمیت نشناختن آن به عنوان ضرورت دوره های تحصیلات تکمیلی نزد هریک از این سه طرف، محیط را دچار اختلال می سازد. روش مناسب، با توجه به اهداف و محدودیت های پژوهش، روش دلفی است. در پنج رشته جامعه شناسی (علوم اجتماعی)، برق (علوم فنی و مهندسی)، فیزیک (علوم پایه)، سینما (هنر)، و زیست شناسی (علوم تجربی)، با دو نفر استاد با پایه حداقل دانشیار، دو دانشجوی دوره های تکمیلی و یک مدیر گروه آموزشی مربوطه، در محدوده سئوالات این پژوهش، گفتگو خواهیم نمود. نتایج این کوشش، ما را در ارزشیابی کیفی تر دوره های تحصیلات تکمیلی و تعیین دقیق تر مرزها با دوره های ماقبل آن یاری خواهد رساند.

واژگان کلیدی:

تحصیلات تکمیلی، تفکر انتقادی، دلفی.

۱ - استادیار سازمان سنجش آموزش کشور، aghababa1335@yahoo.com

طراحی آزمون‌های ورودی تحصیلات تکمیلی

غلامرضا یادگارزاده^۱

جواد حاتمی^۲

چکیده

طراحی آزمون‌های اثربخش مستلزم رویکردی نظام‌مند، مبتنی بر اصول نظری اندازه‌گیری تربیتی است. آزمون کارشناسی ارشد به عنوان یک آزمون بسته پاسخ، در مقیاس وسیع و خطیر هر ساله دانش علمی داوطلبان ورود به آموزش عالی را مورد سنجش قرار می‌دهد. در این مقاله این آزمون براساس دوازده رویه یا گام طراحی آزمون مورد بررسی قرار گرفته است. گام‌های فوق‌الذکر نوعاً در تدوین اکثر آزمون‌های پیشرفت تحصیلی، توانایی و مهارت قابل استفاده است. دوازده گامی که در اینجا بحث شده به منظور طراحی و تدوین آزمون‌هایی است که از اثربخشی و کارایی لازم برخوردار باشند؛ این امر هم در آزمون‌های گزیده پاسخ و هم برای آزمون‌های ساخته پاسخ قابل استفاده است و گرایش به پیشینه کردن اعتبار مستندات برای تفسیر نمرات آزمون‌ها دارد. در این جا یک مدل نظام‌مند از طراحی آزمون مورد بحث قرار گرفته است و در قالب دوازده تکلیف یا فعالیت ساختار بندی شده است. آزمون کارشناسی ارشد دانشگاهها و مراکز آموزش عالی با توجه به اهمیتی که در تعیین سرنوشت داوطلبان دارد به نظر می‌رسد هنوز با آزمون ورودی ایده‌آل فاصله دارد.

واژگان کلیدی:

طراحی آزمون، سنجش و اندازه‌گیری، آزمون ورودی تحصیلات تکمیلی، گام‌های طراحی آزمون

^۱ . عضو هیأت علمی سازمان سنجش آموزش کشور (yadegarzadeh@gmail.com)

^۲ . دانشیار دانشگاه تربیت مدرس

قوانین و آیین‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی: از آزمون ورودی تا فارغ‌التحصیلی

سید صمد حسینی^۱

چکیده

دوره‌های آموزشی در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی تابع قوانین و آیین‌نامه‌هایی است که چارچوب فعالیت استاد و دانشجو در آن پیش‌بینی شده است. این آیین‌نامه‌ها و قوانین چندین مرحله مورد بازبینی قرار گرفته‌اند تا با شرایط روز آموزش عالی و اسناد بالا دستی تطابق پیدا کنند. در این بین بخشی از آیین‌نامه‌ها مربوط به تحصیلات تکمیلی است. حرکت دانشجویان از دوره کارشناسی به کارشناسی ارشد مستلزم عمل با آیین‌نامه‌های آموزشی و پژوهشی است که در راس آن، آیین‌نامه آزمون‌های ورودی تحصیلات تکمیلی قرار دارد. این آیین‌نامه و دیگر دستورالعمل‌های حوزه آموزش عالی تخصصی در واقع چارچوب حرکت را تعیین می‌کنند و عمل به آنها می‌تواند بسیاری از مشکلات موجود را حل و فصل کند. در این مقاله آیین‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی با توجه به اسناد بالادستی مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته است. نتایج اولیه نشان می‌دهد که آیین‌نامه‌های مصوب در حوزه تحصیلات تکمیلی در بسیاری موارد با اشکال فهم محتوا مواجه‌اند و دانشجویان به عنوان مخاطبان اصلی در بسیاری موارد نمی‌توانند محتوای آن را تفسیر کنند و این امر بار زیادی را به سیستم اداری و آموزشی دانشگاه و ستاد وزارت علوم وارد می‌کند.

واژگان کلیدی:

قوانین، آیین‌نامه‌ها، تحصیلات تکمیلی، دانشگاه، آموزش عالی، دانشجو

^۱ . معاون برنامه‌ریزی و توسعه منابع سازمان سنجش آموزش کشور

تحلیل عاملی موانع توانمندسازی شغلی فارغ التحصیلان کشاورزی

از دیدگاه دانشجویان کارشناسی ارشد

جعفر یعقوبی^۱

شیرین گلباز^۲

چکیده

با بررسی آمار بالای فارغ التحصیلان بیکار رشته های کشاورزی از یک سو و سهم اندک آنها در اشتغال بخش کشاورزی، توانمندی شغلی ضعیف آنها نمایان می گردد. پژوهش توصیفی - پیمایشی حاضر با هدف بررسی موانع توانمندسازی شغلی فارغ التحصیلان کشاورزی به انجام رسید. نمونه آماری این تحقیق را ۱۰۱ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان تشکیل دادند. از پرسشنامه به عنوان ابزار جمع آوری اطلاعات استفاده شد. روایی محتوایی پرسشنامه از طریق پانلی از متخصصین دانشگاهی مورد تایید قرار گرفت و برای سنجش پایایی آن از آلفای کرونباخ استفاده گردید، که مقدار آن برای موانع توانمندسازی شغلی ۰.۸۷ بدست آمد. نتایج نشان داد میانگین نمره توانمندی پاسخگویان ۷.۰۴ از ۲۰ می باشد که نشان دهنده توانمندی شغلی ضعیف آنها می باشد. براساس نتایج تحلیل عاملی، موانع توانمندسازی شغلی فارغ التحصیلان در هفت عامل ضعف اطلاع رسانی و سرفصل های غیر کاربردی، موانع فرهنگی و نگرشی، رشد کمی آموزش عالی و ارتباط ضعیف با اجرا، متناسب نبودن محتوا با نیاز کشاورزی، ارزشیابی نامناسب و عدم حمایت دولتی، و خودتکایی پایین دانشجویان خلاصه شدند که در مجموع ۶۹ درصد از کل تغییرات مربوط به موانع توانمندسازی شغلی را در بین دانشجویان کارشناسی ارشد تبیین می کنند.

واژگان کلیدی: اشتغال، آموزش عالی، توانمندسازی شغلی، دانشجو

^۱. استادیار دانشگاه زنجان ۰۲۴۱-۵۱۵۲۳۴۹ Tel: jafar230@yahoo.com

^۲. دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه زنجان

Explanation of conceptual dimensions for high education planning through Landuse planning

Parinaz Banisi^۱

Ali Delfan Azari^۲

Siyavash Ettefagh

Abstract:

Landuse planning, in fact, include organizational arrangements and systemization of natural, social and economic environment in the national and regional level; and in a coordinated and long term planning, it will be done based on the codification of the main national long-term development orientations through incorporation of top-down and bottom-up planning and relying on regional capabilities, capacities and limitations. This approach will help the interaction between three elements of human, space and activities and also will assist providing the logical ordering for activities in the territory.

In Iran's planning system the history of Landuse planning goes back to the time before the revolution which shows its importance in the country's planning system. Due to the country's spatial necessities, a new step for the national planning studies has been started since ۱۹۹۷ and now it is in the preparation and final editing process. These studies as upstream documents of national development documents will be a model for ۵-year development plan and other national development plans; and accompanied by other economic plans can be considered a response to social shortages and problems. Moreover, Law obligated the government to prepare and perform the national planning document in order to have appropriate distribution of population and activities in the territory with the purpose of efficient use of national capacities. In the past ۵۰ years, the country's planning system was exposed to various changes. In other words, the appropriate structure and content was searched in each period of time duo to expectations and necessities of the national operating and planning system. This process has led to unique approaches in the country's planning structure which often have been developed simultaneously. The multiplicity of the conventional planning in Iran, the problems that each had and also, the problems in their incorporation make it inevitable to rely on a comprehensive planning method based on the Landuse planning in the national development.

In this paper, the position of planning in the national planning system was discussed and logical processes of planning in regard to different geographical levels were analyzed, while reviewing the history of Landuse planning in the country and the necessity of studying the planning, generally.

Key words: Landuse planning, planning, regional planning

^۱ . Assistant Professor and a member of Young Researchers Club , Azad Islamic University
P_banisi@yahoo.com

^۲ . Master Graduate from Azad Islamic University

Academic Staff Members' and postgraduate students' Views about Quality of English Learning (QEL) (case Study University of Guilan, Faculty of Humanities)

Abbas Sadeghi^۱

Nader Ofoghi^۲

Atefeh Sadegh^۳

Abstract

This study uses objective measures the perceptions of academic staff members and post graduate students about Quality of English Learning (QEL) which held by ۱۲۰ students at the Faculty of humanities. These academic staffs and students randomly selected from the Faculty. A ۴۰ items scale questionnaire was developed based on QEL to indicate to Likert ۵ points scale the degree to which what they exhibited their perceptions to the items. Their responses were first analyzed for the identifying those items, most frequently and highly rated. Following, factor analysis were performed to identify the factors which affect the QEL. Five areas were investigated such as lecturer motivation, post graduate student motivation, writing essays, student involvement and teaching and learning situation. The results showed all ۵ areas, affect on QEL.

Keywords:

Quality, postgraduate student, learning

^۱ . Associate Professor, University of Guilan, Iran

^۲ . Assistant Professor, University of Guilan, Iran

^۳ . English Literature Student, University of Guilan, Iran

An Investigation into Teacher-Student Interactions in Higher Education: A Cognitive View

Mostafa Morady Moghaddam¹

Abstract

This article aimed at investigating teacher discourse with regard to their experience in higher education using Bloom's cognitive taxonomy. This study sheds light on some important aspects of teacher-student interactions in the classrooms. Thirty two classes were carefully observed and the way novice and experienced teachers interacted with students was audio-recorded and transcribed. Using Bloom's taxonomy, we found out that most teachers used action verbs which were related to *concrete* end of the taxonomy although teacher's experience had some influences on the distribution of action verbs. The findings of this study made it clear that in higher education system: a) teachers have more tendency to target lower levels thinking processes; b) teacher discourse was so limited cognitively and was incapable to target higher-level thinking processes which are placed in more *abstract* parts in Bloom's taxonomy; and c) higher-level thinking processes were to a great extent dependent on teachers' experience.

Keywords:

Higher Education, Teacher Discourse, Bloom's Cognitive Taxonomy, Higher-Level Thinking.

¹. PhD Student of TEFL, University of Tabriz mostafa_morady@yahoo.com

Elite-Creating for Elite-Finding Policies to Optimize Entrepreneurship in Graduate Science and Technology

Akbar Nikkhah¹

Abstract

The objective of this deterministic policy-making review article is to design life pathways that establish graduate elite-creating entrepreneurship. Education impacts on human life quality in different ways. Postmodern graduate education is a multi-science integrated with social psychology that affects and is influenced by elite-learning efficacy. Graduate educators must be presciently educated to become cognizant of state-of-the-art elite mentorship philosophies. This will enable graduate science and technology to evolve timely and progressively. Elite-generating educational psychology and entrepreneurship are emerging sciences whose inclusion in graduate studies will determine how social economics develop. A major rising science is to optimize mentor-mentee relationships to optimize quality science evolution and transmission from a generation to another. Motivation is where graduate learning encounters real challenges and where it evolves into highly advanced sciences to be effectively communicated and disseminated. Graduate motivation is studied through a multitude of learning strategies. A combination and application of different learning strategies will result in more appropriate inclusion of elite-generating entrepreneurship nationally and worldwide. These will more optimally meet mentees' requirements for innovative science and technology and will fuel creativity and innovation. As such, graduate mentorship arts equipped with fitting educational tools will lead to creative lives filled with elite peace and prosperity.

Key words:

Graduate education, Elite-creation, Entrepreneurship, Motivation, Science

¹. Professor of University of Zanjan nikkhah@znu.ac.ir

Opportunities & Challenges of Inter-Disciplinary Research In Iran Higher Education

Azadeh Mehrpouyan^۱

Ghassem Khadem Razavi^۲

Abstract:

Every researcher involve in Inter-Disciplinary Research (IDR) require a supportive environment that allow them to work in multiple disciplines and departments and to be fairly evaluated and rewarded for both their interdisciplinary and their disciplinary work. The professional researchers have a responsibility to explain and demonstrate the benefits of IDR, venture into new fields, and are open to the cultures and values of other disciplines. This paper reviews the environment and some of the challenges faced by individual researchers in approaching interdisciplinary research.

^۱ . Iranian Research Institute for Information Science and Technology (IRANDOC)
azadeh.mehrpouyan@gmail.com

^۲ . Iranian Research Institute for Information Science and Technology (IRANDOC) khadem^@hotmail.com

۶TH INTERNATIONAL CONFERENCE OF IRANIAN HIGHER EDUCATION ASSOCIATION (IHEA)

DEVELOPMENT OF POSTGRADUATE EDUCATION: OPPORTUNITIES AND CHALLENGE

Link: <http://www.ihea.ir>

Important Date:

Sending Abstracts: ۶ Nov ۲۰۱۲

Accepting Abstracts: ۵ Jan ۲۰۱۳

Sending full Paper: ۴ Feb. ۲۰۱۳

Accepting Full Paper: ۱۹ Feb ۲۰۱۳

Final Registration: ۱۱ Mar ۲۰۱۳

Presentation day: ۲۲ May ۲۰۱۳

Organizers :

- Iranian Higher Education Association
- Iranina National Commission for UNSCO
- Indian Ocean Rim Association for Regional Cooperation IOR-ARC
- Directorate of Evaluation and Monotoring Offcie of MSRT)
- Iran's Technical and Vocational Education Organization (TVEO)
- Philosophy of Education Association
- Civilica

Professor Yadollah Mehralizadeh
Conference President

Dr Javad Hatami
Scientific Chair of Conference

Academic committee Council:

- Dr Ebrahim Khodaei (MSRT Ministry vice chancellor and president of Iran Sanjesh Organization)
- Dr M Saiedabadi (Iranian National Commission for UNESCO)
- Dr Mahmoud Molanejad (President of Indian Ocean Rim Association for Regional Cooperation IOR-ARC)
- Dr Reza Ameri (Director of Evaluation and Monitoring Office of MSRT)
- Professor Bijan Rnajar (President of Tarbiat Modares University)
- Professor Rasoul Pourabad (President of University of Applied Science and Technology)
- Professor Yadollah Mehralizadeh (Academic member of Shahid Chamran University Ahwaz & President of IHEA)

Academic Committee members (Alphabetic):

- Dr A Fayazbaghs (Academic Member of Tehran University)
- Dr A Izadi yazdanabadi (Academic Member of Shahd University)
- Dr Abas Sadeghi (Gilan University)
- Dr F Pourazghar (land Preparation & Regional Development of Presidential planning and monitoring Office)
- Dr Fariborz Dortaj (Alameh Tabatabaee University)
- Dr G Gharaenezad (General Director of Presidential planning and monitoring Office)
- Dr G Mehran (Associate Prof of Alzahrah University)
- Dr H Arasteh (Associate Prof of Tarbiatmoalem University)
- Dr H Ghobady (Associate Prof of Tarbiat Modares University)
- Dr H Janalizadeh (Associate Prof of Mazandaran University)
- Dr Hashem Far Danesh (Tarbiat Modares University)

- Dr Javad Hatami (Assistant Professor of Tabriz University)
- Dr K Paran (President of Iran's Technical and Vocational Education Organization)
- Dr M AhanChian (Associate Prof of Ferdousi University)
- Dr M Hossaini (Iranina National Commission for UNSCO)
- Dr M Molanezad (President of Indian Ocean Rim Association for Regional Cooperation IOR-ARC)
- Dr M Monady (Associate Prof of Alzahrah University)
- Dr M Saiedabadi (Iranina National Commission for UNSCO)
- Dr M Yarmohamadian (Associate Prof of Isfahan Medical Science University)
- Dr M. Farasatgah (Institute of higher education research and planning)
- Dr M. Safaeemoghadam (Shahid Chamran University)
- Dr M. Fiz (Cultural vice chancellor of University of Applied Science and Technology)
- Dr Mohamad Amin Ghaneerad (Center of seicentife policy)
- Dr Mohsen Imany (Tarbiat Modares University)
- Dr Morteza Monady (Alzahra University)
- Dr N Azizi (Associate Prof of Kourdestan University)
- Dr N. Nourshahi(Institute of higher education research and planning)
- Dr R Ameri (General Director of Evaluation and Monotoring Offcie of MSRT)
- Dr R. Borzouee (education vice chancellor of University of Applied Science and Technology)
- Dr S Salehi (Assistant Prof of Mazandaran University)
- Dr Samad Izadi (mazandaran University)
- Dr S.Mahdi Sajadi (Tarbiat Modares University)
- Professor M Yamany (University of Shahid Beheshty)
- Professor Kouros Fathi Vajarghah (Shahid Beheshty university)
- Professor P. Salehi (Research vice chancellor of University of Applied Science and Technology)

Members of Excutive Directors

- S. hassanzadeh (IHEA Secretery)
- N. Mirzaee (IHEA Secretery)
- A. Mehralizadeh (IHEA Accountant)

Official Conference Languages :

Persian, English

Registration & Accommodation Venue: Tarbiat Modares University, Iran

Venue:

For more information, please contact: Professor Y. Mehralizadeh

Email: mehralizadeh_y@scu.ac.ir

Topic areas of interest include:

۱. Evaluation of foundations and theories of graduate levels' expansions in Iran
۲. Qualitative and quantitative expansion of graduate schools
۳. Evaluation and analysis of Iran's system of higher education approaches and international experiences in graduate levels including but not limited to:
 - Setting up new academic programs
 - Students' admission
 - Teaching and learning
 - Research
 - Supervising theses and dissertations
 - Curriculums
 - Duration of study
 - Qualifications for graduation
 - Status of academic departments
 - Graduate schools rules and regulations
 - Interdisciplinary majors
 - quality
 - Administration
 - Analysis of produced knowledge in graduate schools
 - International relations
۴. Presenting domestic models for quality of Iran's graduate schools.
۵. Evaluation and analysis of current graduate schools' relations with society.
۶. Evaluation of challenges, opportunities, threats and pathology of graduate schools' governance in Public, non-public, technical, distance and private universities from social-cultural, economical and political perspectives.
۷. Review of post-graduate education development in the University of Applied Science and Technology of Iran.
۸. Scenario planning: graduate schools, Iran and future prospects.

**5TH INTERNATIONAL CONFERENCE OF IRANIAN HIGHER EDUCATION
ASSOCIATION (IHEA): DEVELOPMENT OF POSTGRADUATE EDUCATION:
OPPORTUNITIES AND CHALLENGES**

*Professor Yadollah Mehralizadeh
Conference President*

*Dr Javad Hatami
Scientific Chair of Conference*

*Dr Khosrow Tajbakhsh
Executive Chair of Conference*